

INFORMATIVNO-POLITIČKI TIJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
ODNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

ISSN 1451-4257
9 771451 425001

BROJ
572

Subotica, 21. ožujka 2014. Cijena 50 dinara

»ŠUMSKA KRALJICA«
PONOVO NA SCENI

VOYAGE
S MATOŠEM

KAKO SMO
GLASovali?

HAŠK »ZRINJSKI«
U OSIJEKU

INTERVJU
SLAVKO IMRIĆ

Mandat za reforme

OGLAŠAVANJE ZAHTIJEVA VRIJEME I NOVAC

NE EKSPERIMENTIRAJTE!

RJEŠENJE JE

VOJVODANSKA
Svaštara

www.svastara.rs

Prodaja kompleta tjednika »Hrvatska riječ«

NIU »Hrvatska riječ« prodaje neukorištene komplete tjednika od 1. do 300. broja, po cijeni od 3.000 dinara. Komplet se može preuzeti osobno u prostorijama NIU »Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II u Subotici ili preuzeti putem pošte. U tom slučaju, poštanske troškove snosi kupac.

SURFUJ BRŽE, ZA SAMO 1 DINAR!

OVOG PROLJEĆA

izaberi BRŽI ADSL paket, a plaćaj ga manje!

Prijavi se sada i dobit ćeš ADSL paket Max 10 po cijeni nižeg paketa, ADSL Max 5! I to nije sve!

Prva tri mjeseca plaćaj samo **1 din**

TIPPNET
INTERNET

www.tippnet.rs

Karađorđev put 2, Subotica

024/555-765

Јавно комунално предузеће „Суботицагаз“ • Суботица

Szabadkai Gázművek Kommunális Kőzvéllalat • Szabadka

Javno komunalno poduzeće „Suboticaplin“ • Subotica

Za Vaš topli dom

24000 Subotica, Jovana Mikića 58

tel: 024/641-200, fax: 024/641-220

Dežurna služba : 024/641-211

TURIZAM

Haj'mo svi u prirodu!

Priroda je dio nas i mi smo dio prirode. Nekako smo se počeli otuđivati od nje, živimo u gradovima, posvuda oko nas je beton, sakrivena zemlja i trava, dišemo zrak izmiješan s ispušnim automobilskim plinovima, pijemo vodu iz plastičnih boca ili vodovodnih cijevi, jedemo hranu iz vakuumiranih vrećica ili konzervi, a gdje je tu priroda? Ona je od iskona u nama, pustimo je da izađe na površinu naših misli i želja i da nam pomogne.

Piše: Marjan Antić
urednik web-sajta

Zato je turizam tu da nam posluži kao nekakav izgovor da se vratimo prirodi. Hrvatska je zbilja jedan od ekološki najočuvanijih dijelova Europe i sjetimo se samo svih parkova prirode, a ima ih 11, plus 8 nacionalnih parkova, dakle ukupno 19 destinacija koje možete obilaziti uvijek ponovno i otkrivati nešto novo u njima. Spomenut ću samo neke, s kraćim opisom najznačajnijih obilježja koja ih preporučaju kao turističke destinacije: Biokovo – veličanstvena planina iznad srednje Dalmacije, dobro poznata svim poklonicima Makarske i njene rivijere, ponosno stoji sa svojim najvećim vrhom Sv. Jurom na 1.758 m i pruža mogućnosti za ugodne planinarske šetnje uređenim stazama. Kopački rit – park prirode koji nam otvara svoja vrata kroz riječne putove tokova Dunava i Drave. Ovdje se može uživati u prekrasnim krajolicima iskonskih močvara i gora i krdima predivnih jelena. Vrlo je blizu Osijeka, te se lako može doći do ove prirodne ljepote i automobilom. Medvednica – idealno mjesto za bijeg Zagrepčana, može se žičarom doći iz grada do najvišeg gorskog vrha ovdje, a srednjovjekovni grad Medvedgrad je mjesto koje vrijedi vidjeti. Nalazi se na gorskom uzvišenju na samo pola sata hoda od posljednjih gradskih kuća. Papuk – hrvatski geopark prirode, mjesto gdje su možda najljepše šume i rijeke, slapovi i vodopadi, osobito u Jankovcu. Po izboru planinara ovdje se nalazi najugodniji planinarski dom u Hrvatskoj. Posebno mjesto ovom krajoliku daju značajna geološka nalazišta stijena sa svojim prvim geološkim parkom Rupnicom. Moj favorit je svakako Učka – blago prirode locirano u Kvarneru poviše Opatije, gdje se susreću najljepši prizori krajolika primorskih otoka i zelenih gorskih površina okupanih sunčevim zracima. Mjesto gdje se definitivno prave najljepše fotografije za vječne uspomene.

Na kraju da zaključimo ovu priču o prirodi – moramo se vratiti svojim iskonskim izvorima zdravlja, mira i blagostanja. To je ono što nam suvremeni aktivni turizam i omogućava, spoj prirode i lijepih i atraktivnih turističkih znamenitosti, a na nama je u tome beskrajno uživati i tako regenerirati svoj organizam.

Zato znajte da ste uvijek **dobrodošli** u nove avanture, kao i na naš web-portal s nazivom: **www.dobrodosli.net**

Fotografije: arhiv Photonet.hr

AKTUALNO

Promocija hrvatskih odjela

Započinje upis u prve razrede..... 7

TEMA

Putovi i stranputice izborne kampanje

Izvanredni izbori i izvanredne okolnosti 10-11

INTERVJU

Slavko Imrić, ravnatelj pokrajinskog fonda za mirovinsko i invalidsko osiguranje

Što će se umirovljenicima vratiti?.12-13

SUBOTICA

Subotička sinagoga na listi najugroženijih spomenika kulture u Europi

Najljepša i najugroženija 18

DOPISNICI

U Kovačici održan okrugli stol

U korak s integracijom 24-25

KULTURA

90. obljetnica od smrti skladatelja Franje Štefanovića

Ponovno izvedena »Šumska kraljica«. 29

SPORT

Davor Francisković, nogometaš kadetske momčadi NK Bačka 1901

Razlika između pionirskog i kadetskog nogometa je ogromna..... 49

Vrijeme će pokazati sve

U tjednu u kojem je Aleksandar Vučić, kako je to procijenio novinar HTV-a, postao politička zvijezda regije, postizborne teme su zamijenjene raspravama o uhićenju narko-bosa Darka Šarića. Naravno, i u ovom uhićenju nezaobilaznu je ulogu imao budući premijer srbijanske Vlade i već dan-dva nakon izbora može ubilježiti prvi i to značajan rezultat u borbi protiv korupcije i kriminala.

Službeni razgovori o formiranju vladajuće koalicije i raspodjeli najviših državnih dužnosti započet će sljedećeg tjedna. Iz Srpske napredne stranke šalju poruke kako će pozvati i sve stranke nacionalnih manjina u vladajuću koaliciju, a predstavnici triju nacionalno-manjinskih stranaka - mađarske, bošnjačke i albanske, izražavaju spremnost podijeliti odgovornost u izvlačenju zemlje iz duboke ekonomske i socijalne krize.

Među njima neće biti i predstavnici hrvatske nacionalne manjine, odnosno Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini, jer neće niti biti u parlamentu, a koalicija oko Demokratske stranke Dragana Đilasa s kojom su išli na izbore bit će, po svemu sudeći, jedina stranka u oporbi. Što će to značiti za ovu stranku, a što će značiti za hrvatsku zajednicu, ostaje da se vidi u razdoblju koje slijedi.

U svakom slučaju, barem što se tiče stranke, valjalo bi, nakon debakla na izborima, racionalno sagledati odluke koje su donošene u prethodnom razdoblju i odlučiti kako dalje. Jedan od zaključaka koji logično slijedi iz dosadašnje politike jest da bezuvjetno vezivanje samo uz jednu političku stranku znači, osim gubljenja mogućnosti samostalnog vođenja politike, i da se dijeli sudbina te druge stranke – i u dobru i u zlu.

Za sada je DSHV »u vlasti« u pokrajini (s DS-om) i u Subotici (zahvaljujući ulasku u koaliciju sa Srpskom naprednom strankom, Socijalističkom partijom Srbije i Savezom vojvođanskih Mađara). Ali, kako stvari sada stoje, možda uslijede i prijevremeni pokrajinski izbori, pa i lokalni, i sudeći prema rezultatima izbora i glasači u Vojvodini su svoje povjerenje dali SNS-u, a ne DS-u koji je trenutačno na vlasti.

Možda je to pravi trenutak da DSHV konačno izađe »na crtu« i samostalno izađe na izbore – pa kud puklo da puklo! Svakako je već puklo.

J. D.

DSHV: Izborni poraz

Na upravo završenim izborima za zastupnike Narodne skupštine Republike Srbije Demokratski savez Hrvata u Vojvodini nastupio je u predizbornoj koaliciji »Sa Demokratskom strankom za demokratsku Srbiju«. S obzirom na slabiji izborni rezultat koalicije od planiranog, kandidat DSHV-a nije prošao u republički

parlament. Ovo je prvi izborni poraz DSHV-a od 2004. godine do danas i o tome će se u najskorije vrijeme voditi rasprava na Predsjedništvu i Vijeću stranke.

DSHV zahvaljuje svim glasačima koji su pružili potporu koaliciji u kojoj se nalazio i DSHV.

PROMATRAČI OESS-A U HRVATSKOM NACIONALNOM VIJEĆU

Poštovanje europskih standarda

Međunarodni promatrači pohvalili su izborni proces u Srbiji, te iznijeli kako su prijevremeni parlamentarni izbori u Srbiji biračima ponudili mogućnost pravog izbora, a tijekom cjelokupne kampanje poštovane su osnovne slobode. Konačno izvješće najavljeno je za osam tjedana. (Pobjeda, 18. ožujka) Pred parlamentarne izbore prošle srijede, 12. ožujka, predstavnici međunarodne promatračke misije OESS-a i ODIHR-a (Office for Democratic Institutions and Human Rights, Ured za demokratske institucije i ljudska prava) posjetili su Hrvatsko nacionalno vijeće, kojom prigodom je čelnik misije veleposlanik *Boris Frlec* istaknuo kako će promatrači pratiti cijeli izborni postupak kako bi utvrdili provodi li se on sukladno međunarodnim kriterijima. On je kazao kako Europska komisija očekuje da se postavljeni stupnjevi slobode spram manjina ostvare na izborima. »Riječ je o tome da je Vijeće Europe postavilo standarde u poštovanju ljudskih i manjinskih prava, a mi ćemo vidjeti što je lokalno zakonodavstvo uzelo u obzir kako bi svi imali mogućnost slobodnog političkog izbora, ali očekujemo i da se predstavnici manjina pojave u parlamentu«, kazao je Boris Frlec. On je podsjetio kako je misija i o izborima 2012. napravila izvještaj, ali preporuke iz tog izvještaja nisu mogle biti prihvaćene zbog jako krat-

kog razdoblja između dvaju izbornih ciklusa. Primjedbe su se tada odnosile na netransparentnost financiranja političkih stranaka, nedovoljno transparentno vlasništvo medija, te koliko je to utjecalo na slobodu izjašnjavanja. Na pitanje podržava li Europska komisija inicijativu DSHV-a da joj se kao manjinskoj stranci osigura mjesto u parlamentu, Frlec kaže: »Naravno da podržavamo, u današnjoj situaciji političke stranke manjina nemaju šanse imati listu kandidata, jer za to treba 10.000 potpisa i rijetko

koja manjina je u mogućnosti skupiti te potpise i ovjeriti ih, što također i košta. Trebalo bi za

nacionalne zajednice sniziti taj prag na niži stupanj.«

S. M.

Pajtić: Pretpostavke za parlamentarne izbore

»**V**ojvodina se mjesecima nalazi pod velikim medijskim i institucionalnim pritiskom koji se, prije svega, ogleda u nepoštovanju ustavnih i zakonskih obveza koje republičke institucije imaju prema građanima Pokrajine. Dodatni udarac za politički sustav Vojvodine i pravni sustav Srbije predstavlja odluka Ustavnog suda o osporavanju pojedinih, za život Vojvodana važnih nadležnosti.

Spremni smo s budućom Vladom Srbije razgovarati o prevazilaženju ovih problema kroz donošenje Zakona o financiranju Pokrajine koji bi bio usuglašen s Ustavom i koji bi osigurao višestruko više sredstava za razvoj Vojvodine, kroz usvajanje Statuta Pokrajine, kao i kroz izmjene postojećeg Ustava koji, ovakav kakav je, ne odgovara ni europskim ambicijama države Srbije, niti potrebama građana Vojvodine. Proces donošenja spomenutih zakona i izmjene Ustava bi, po svom završetku, stvorio pretpostavke da se, bez ometanja normalnog funkcioniranja svih relevantnih institucija, do kraja godine održe izvanredni pokrajinski izbori. Ovakav razvoj u interesu je svih ljudi koji u ovoj zemlji žive, i bio bi dokaz odgovornosti političkih stranaka koje bi u njemu sudjelovale«, rekao je predsjednik Vlade AP Vojvodine *Bojan Pajtić*.

PROMOCIJA HRVATSKIH ODJELA

Započinje upis u prve razrede

Udruga »Naša djeca« poziva sve zainteresirane na promociju hrvatskih odjela, koja će biti održana u dvorani HKC-a »Bunjevačko kolo« u Subotici 29. ožujka s početkom u 19 sati. Na promociji svoj rad, ali i veliki zapaženi uspjeh u ovoj školskoj godini 2013./14., pokazat će djeca koja pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku. Osobito se pozivaju roditelji čija će djeca na jesen krenuti u školu, jer će na ovome skupu moći saznati sve potrebno oko upisa djece u prve razrede.

Promocija je dio projekta Hrvatsko-bunjevačko-šokačka

priča, te će u programu sudjelovati i gosti iz Hrvatske iz mjesta Kutjevo, kao i poznati tamburaški sastav »Garavuš«. Nakon programa slijedi druženje.

Upis djece u I. razred osnovne škole na području Grada Subotice započinje 1. travnja i traje sve do 30. svibnja. Temeljem Zakona o osnovama sustava obrazovanja i odgoja, upisuju se djeca koja će do 1. rujna 2014. godine imati najmanje šest i pol godina (rođeni do 28. veljače 2008. godine), odnosno najviše sedam i pol godina. Mogu se upisati i djeca koja će do početka školske godine (1. rujna 2014,

godine) napuniti šest godina, i to nakon provjere spremnosti djeteta za polazak u osnovnu školu, koju vrši psiholog škole primjenom preporučenih standarda i postupaka.

Prilikom upisa obvezna je sljedeća dokumentacija: izvadak iz Matice rođenih (može biti i stari) i potvrda o liječničkom pregledu djeteta, odnosno ponovnom cijepljenju.

Roditelji, posvojitelji, skrbnici odgovorni su za upis djeteta u prvi razred osnovne škole. Pripadnici hrvatske nacionalne manjine imaju pravo upisati djecu u prve razrede na hrvat-

skom materinjem jeziku, što prilikom upisa trebaju naglasiti ovlaštenoj osobi koja radi upis. Sve ostale informacije oko upisa u hrvatske odjele roditelji će moći dobiti na ovoj promociji.

Nastava na hrvatskom jeziku u osnovnim školama na teritoriju Subotice se odvija u sljedećim školama: »Matko Vuković«, »Ivan Milutinović«, »Sveti Sava«, te u prigradskim školama: »Vladimir Nator« u Đurđinu, »Matija Gubec« u Tavankutu i »Ivan milutinović« u Maloj Bosni.

Ž. V.

Natječaj za dotacije organizacijama etničkih zajednica

Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, upravu i nacionalne zajednice raspisalo je natječaj za dotacije organizacijama etničkih zajednica u AP Vojvodini u 2014. godini.

Natječaj se raspisuje za sufinanciranje redovite djelatnosti, projekata i organiziranje manifestacija, kao i nabave opreme i investicijska ulaganja. Od ukupne svote od 31,5 milijuna dinara koja će se raspodijeliti putem ovog natječaja, za hrvatsku nacionalnu zajednicu opredijeljeno je 3.130.000 dinara. Rok za podnošenje prijave je 15. travnja.

Kompletna natječajna dokumentacija može se preuzeti u prostorijama Tajništva, ili s web prezentacije Tajništva www.puma.vojvodina.gov.rs ili www.ounz.vojvodina.gov.rs.

Klupko se odmotava

Ministar pravde Nikola Selaković izjavio je u srijedu, povodom uhićenja narko bosa Darka Šarića, kako se osnovano sumnja da je postojao kontakt između državne strukture s jedne i kriminalnih organizacija s druge strane.

Selaković je, gostujući u Jutarnjem programu TV Pink, rekao kako je najvažnije da je Šarić pred pravosudnim tijelima i da će od ponedjeljka biti nastavljen glavni pretres.

Govoreći o pranju novca, Selaković je rekao kako to što cjelokupna javnost za to jedno vrijeme nije znala, ne znači da za to nisu znali mnogi u sustavu države i državne vlasti.

»Nemoguće je da kada netko unese u državu dva ili tri milijuna eura i pokuša ih ubaciti u službene tokove, da se za to ne zna, pogotovu kada ste država u tranziciji, u kojoj su u tom procesu pranja novca privatizirana mnoga poduzeća«, rekao je Selaković.

Selaković je rekao kako je akcija uhićenja Šarića važna i za Srbiju i Crnu Goru, da ona predstavlja vrhunac zajedničke suradnje dvaju ministarstva pravde i izrazio uvjerenje da će se nastaviti.

Selaković je ukazao na neodgovorne informacije u javnosti o tome gdje se navodno Šarić krio, da je neistina da se nalazio u Crnoj Gori i da počinje stavljanje točke na priču da se taj narko bos krio na granici Crne Gore i Kosova ili u nekoj zemlji regije.

Ministar pravde je rekao kako su domaća policijska tijela identificirala postojanje organizirane kriminalne skupine još početkom 2000-tih godina.

»Taj je kolač kao kvasac rastao godinama, različite su se vlade smjenjivale, a poslije uništenja zemunskog, počeo je bujati drugi klan«, rekao je Selaković. Selaković je potvrdio kako će sudski proces »mnoga pitanja i otvoriti i zatvoriti«, da je prvo postojala optužnica za krijumčarenje narkotika, pa za pranje novca, pa za odavanje službene tajne i da se »klupko odmotava«.

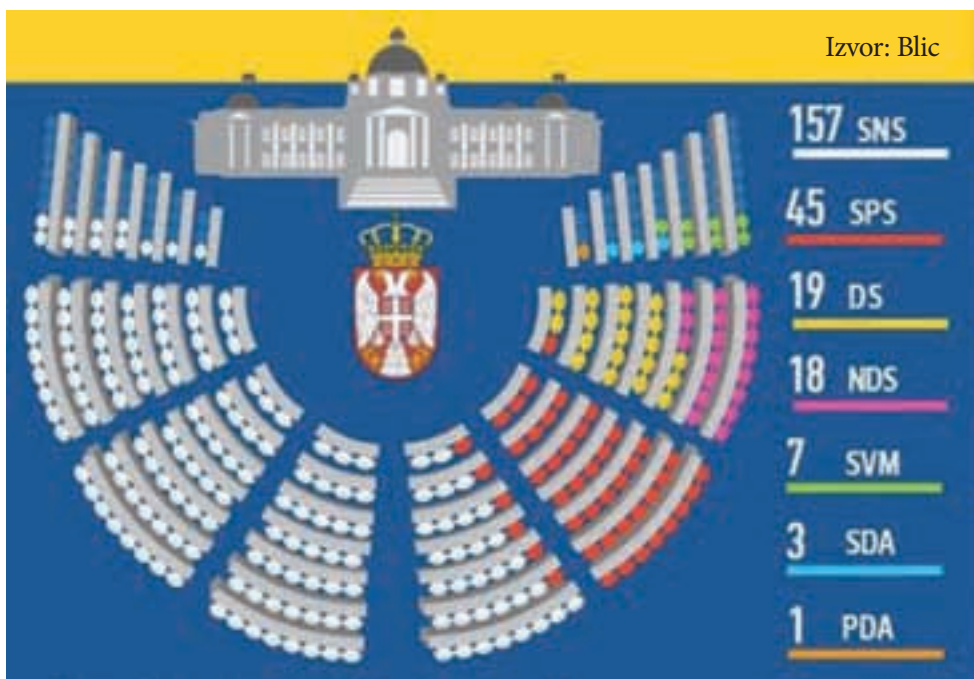
Na pitanje novinara zašto Šarić nije uhićen prije izbora, Selaković je odgovorio kako to ne bi bilo iskreno i fer, da se vodilo računa o interesima građana i da je akcija dugo i detaljno planirana da bude izvedena u utorak.

Gospodarstvo plaća 384 neporezna nameta

Gospodarstvo plaća 384 neporezna nameta, od kojih su čak dvije trećine, odnosno 247 parafiskalni, što znači da za njih od države ne dobivaju povratnu uslugu, ili vrijednost te usluge ne odgovara plaćenom iznosu, pokazuje nova lista parafiskalnih nameta koju su predstavili Nacionalna alijansa za lokalni ekonomski razvoj (NALED) i USAID Projekt za bolje uvjete poslovanja. Prvi registar parafiskalnih nameta NALED je napravio 2012. godine i tada je evidentirano 371 neporezno davanje. U međuvremenu, država je ukinula 71 namet s ove liste, ali su u 2013. godini boljom evidencijom u registar ušla još 84 nameta koja tada nisu registrirana. Najveći broj neporeznih davanja građani i gospodarstvo plaćaju državi – 277 (72 posto). Slijede nameti koje dijele republičke i niže razine vlasti – 49 (12,8 posto). Treće mjesto zauzima Pokrajina, koja naplaćuje 40 različitih taksi i naknada (10,5%), a najmanje je u nadležnosti gradova i općina – 18 (4,7%).

PREDSTAVNICI MANJINA U NARODNOJ SKUPŠTINI SRBIJE

DSHV izvan parlamenta

U novom sazivu Narodne skupštine Republike Srbije sedam koalicija i stranaka je osvojilo zastupničke mandate. Koalicija Srpske napredne stranke s Aleksandrom Vučićem na čelu odnijela je apsolutnu pobjedu i osvojila 158 mandata. Za njima slijedi koalicija oko Socijalističke partije Srbije s osvojena 44 mandata, a cenzus su prešle i lista Demokratske stranke Dragana Đilasa (19 mandata), te Nova demokratska stranka Borisa Tadića (18 mandata).

U parlamentu će sjediti i zastupnici nacionalno-manjinskih stranaka koje su prešle prirodni prag i osvojile 11 mandata – Savez vojvođanskih Mađara imat će šest zastupnika, Stranka demokratske akcije – Sandžak tri mandata i Partija za demokratsko djelovanje – Riza Halimi dva mandata, ali ne i predstavnik jedine stranke s hrvatskim predznakom. Demokratski savez Hrvata u Vojvodini, koji je prethodnih godina imao mjesto u parlamentu zahvaljujući koaliranju s Demokratskom strankom, tada još jedinstvenom, izgubio

je na ovim izborima i to jedno mjesto.

PARLAMENT BEZ HRVATSKIH ZASTUPNIKA

Kandidat DSHV-a Petar Kuntić, koji je nastupio na izborima na listi Demokratske stranke Dragana Đilasa s rednim brojem 25, budući da je lista osvojila tek 19 mjesta (jedva prešla cenzus) ne ulazi u Skupštinu. Čini se kako je sama stranka s vrlo velikim rezervama ušla i u predizbornoj kampanji, imala je tek jedan predizborni skup, a razlog zašto su se odlučili za nastupanje u koaliciji s DS-om bio je, prema Kuntićevim riječima, u tome što je jedino ova stranka ponudila relativno visoko mjesto na izbornoj listi za kandidata DSHV-a. Međutim, ne dovoljno visoko. Fijasko ove stranke na izborima, čak i u Subotici gdje je sjedište DSHV-a, rezultiralo je gubljenjem mjesta u parlamentu. Kuntić je pred izbore spomenuo i to da je DS donijela Zakon o nacionalnim vijećima koji je postavio temelje nacionalno-manjinske samouprave, kao i da

imaju najbolje kadrove, ali, čini se, glasači su se rukovodili nekim drugim razlozima prilikom glasanja.

Željko Kuprešak

Za DSHV gubitak ovog jednog zastupničkog mjesta ne dovodi u pitanje samo smisao daljnjeg vođenja politike ili ostvarivanja utjecaja, već se otvara i pitanje opstanka same stranke. Naime, ova stranka, kao i sve druge koje nisu prešle cenzus, suočit će se s gubitkom državnog financiranja, a što može dovesti i do osipanja članstva, te je pitanje hoće li preživjeti do sljedećih izbora. Predsjednik stranke Petar Kuntić, koji je u

prethodnim mandatima bio zastupnik u Narodnoj skupštini, nije želio komentirati rezultate izbora dok se ne održi sjednica Predsjedništva stranke na kojoj će se razmotriti – što činiti u novonastaloj situaciji. Malo tko je i izvan stranke komentirao »ispadanje« kandidata DSHV-a iz parlamenta, zaokupljeni nadmoćnom pobjedom Vučićevog SNS-a, te katastrofalnim porazom stranaka nekadašnjeg DOS-a od kojih su dvije stranke

Imamo međudržavni sporazum između Hrvatske i Srbije koji nikada nije u potpunosti prihvaćen od strane Srbije i nikada nije provedena ona točka sporazuma koja kaže kako ćemo osigurati reciprocitetno status parlamentarnog zastupnika hrvatskoj manjini u Srbiji, odnosno srpskoj manjini u Hrvatskoj. Vjerujem da je vrijeme da se to promijeni. Mi to jednostavno moramo promijeniti, kaže Željko Kuprešak

Petar Kuntić

István Pásztor

Sulejman Ugljanin

Riza Halimi

rascijepljenog DS-a jedva prešle cenzus, dok LDP, DSS i URS nisu uspjele ni to. Od manjih stranaka preživjele su samo one koje su se na vrijeme priključile SNS-u ili SPS-u. Koalicija nacionalnih zajednica – Emir Elfić pak nije uspjela prijeći niti prirodni prag, što joj je uspjelo na prethodnim izborima, te Demokratska zajednica Hrvata čiji je predsjednik *Đorđe Čović* bio kandidat na ovoj listi, više sebe ne može smatrati, čak ni posredno, strankom od iole nekog značaja.

VRIJEME JE ZA PRIMJENU MEĐUDRŽAVNOG SPORAZUMA

O gubitku zastupničkog mjesta i »ispadanju« hrvatskog predstavnika iz Skupštine bilo je malo komentara, tek je vrlo kratko o

davine Demokratske stranke s čijim je predsjednikom, tada i predsjednikom Srbije, Borisom Tadićem »prijateljevao« i predsjednik Republike Hrvatske *Ivo Josipović* a DSHV bio u koaliciji, koje su šanse da se to i ostvari? Predsjednik Sprske napredne stranke i budući premijer Aleksandar Vučić povukao je dosta hrabrih i odlučnih poteza u dosadašnjoj Vladi, a u pregovaračkom procesu za pristupanje Europskoj uniji jedno je od važnih poglavlja i ono koje se odnosi na poštovanje ljudskih prava i prava manjina. Hoće li se i pitanje političkog predstavljanja manjina riješiti na sustavan način – putem zajamčenih mandata, pokazat će vrijeme. Do tada će u parlamentarnom životu u vlasti ili oporbi sudjelovati samo one manjine koje uspiju

Demokratski savez Hrvata u Vojvodini, koji je prethodnih godina imao mjesto u parlamentu zahvaljujući koaliranju s Demokratskom strankom, tada još jedinstvenom, izgubio je na ovim izborima i to jedno mjesto.

tome bilo govora u poslijeborboj emisiji HTV-a Fokus. Bivši veleposlanik Republike Hrvatske u Beogradu *Željko Kuprešak* osvrnuo se na ovo pitanje, istaknuvši kako je vrijeme da se međudržavni sporazum kojim se i Srbija obvezala osigurati političko predstavljanje hrvatske manjine na svim razinama, konačno i provede u djelo.

»Imamo međudržavni sporazum između Hrvatske i Srbije koji nikada nije u potpunosti prihvaćen od strane Srbije i nikada nije provedena ona točka sporazuma koja kaže kako ćemo osigurati reciprocitetno status parlamentarnog zastupnika hrvatskoj manjini u Srbiji, odnosno srpskoj manjini u Hrvatskoj. Vjerujem kako je vrijeme da se to promijeni. Mi to jednostavno moramo promijeniti«, kaže Kuprešak, koji danas obnaša dužnost pomoćnika ministrice vanjskih poslova *Vesne Pusić*.

No, kako to ni do sada nije išlo lako, čak niti u vrijeme vla-

osvojiti i mandat na izborima. Predstavnicima nacionalno-manjinskih stranaka – SVM-a, SDA-Sandžak i PDD-Riza Halimi – su neposredno nakon izbora izrazili spremnost za suradnju s pobjednikom izbora. Prema mišljenju profesora Fakulteta političkih nauka u Beogradu dr. sc. *Zorana Stojiljkovića*, »za svaku vlast u regiji koja je na karti puta prema EU poželjno je da ima političke predstavnike nacionalnih manjina u Vladi i to je izvjesna stvar, a te stranke prirodno koaliraju s vlašću na državnoj razini«.

Predsjednik SVM-a *István Pásztor* je izjavio kako su spremni zauzeti mjesta državnih tajnika. Također su i *Sulejman Ugljanin* i *Riza Halimi* spremni sudjelovati u budućoj Vladi pod određenim uvjetima. Hoće li SNS također biti spreman uključiti manjinske zastupnike u svoju Vladu i pod kojim uvjetima – ostaje da se vidi.

J. Dulić

PUTOVI I STRANPUTICE IZBORNE KAMPANJE

Izvanredni izbori i izvanredne okolnosti

Ovogodišnja je izborna kampanja bila pomalo neobična, drugačija od ostalih. Za to je bilo više razloga. Prvi je što smo imali samo republičke izbore, nisu bili povezani s nekim drugim razinama, te su i financijski okviri iz državne kase za kampanju bili manji.

Druga važna stvar bila je što se Demokratska stranka našla u neugodnoj situaciji, te nije imala na raspolaganju kapacitete kakve smo navikli rani-

Borba za glasove nije bila toliko ogorčena kao

prije dvije godine, ali ima mnogo više pouka

od čijeg svladavanja ovisi zastupljenost u

Skupštini i politička budućnost

Osim malo promidžbe, izbornog broja »Glasa ravnice«, nije bilo snage za nešto više.

MAĐARI

Savez vojvođanskih Mađara je stajao pravo, ali samo u medijima na mađarskom jeziku. Kako je izjavio predsjednik *István Pásztor*, imali su oko 500 manifestacija u kampanji. Obilazili su mnoga sela, a svoju su poruku sasvim promijenili. Umjesto

Vesna Pusić i Aleksandar Vučić

István Pásztor i Viktor Orbán

je vidati. Ne samo što se DS praktično raspala na *Tadićevo* i *Dilas-Pajtićevo* krilo, već je ova, ranije vodeća stranka vlasti ostala u sjeni dugova iz prošlih izbora, prije samo godinu dana im je i račun bio blokiran. Tako da je Srpska napredna stranka dominirala i u našoj regiji po snazi kampanje. Dakako, narod voli pobjednike, a SNS doista gazi prema pobjedi na svim razinama.

MANJINE

Naravno, manjinska je vizura jedna sasvim druga pjesma. Savez vojvođanskih Mađara ovaj put nije izveo simpatizere na subotički trg kao u nekim drugim navratima, kada su također na Trgu slobode organizirali glazbene nastupe mađarskih izvođača. Ovaj se put završnica kampanje podudarila s nacionalnim praznikom, Danom revolucije 1848. godine, što je stvorilo posebnu situaciju.

Lista nacionalnih manjina je imala vrlo skromnu kampanju koja se svela na konferenciju za tisak i promidžbene materijale najjače lokalne članice, Pokreta mađarske nade. Demokratska zajednica Hrvata je bila daleko od vidljivosti i prave kampanje.

Demokratski savez Hrvata u Vojvodini imao je skup u Žedniku, a predizborni period se poklopio i s Prelom Mladeži DSHV-a te skupštinom stranke.

manjinskih pitanja, bavili su se gospodarstvom, poljoprivredom i socijalom.

U svemu tome imali su snažnu podršku matične države. Kampanja se podudarila s posjetom *Miklósa Sóltisa*, državnog tajnika Ministarstva ljudskih resursa Republike Mađarske koje podupire određene socijalne programe vojvođanskih Mađara. Izuzev njega je u posjetu konferenciji posvećenoj regionalnom razvitku na Paliću bio i minis-

tar za regionalni razvitak Republike Mađarske *Sándor Fazekas*. Nadalje je zamjenica državnog tajnika Mađarske zadužena za nacionalnu politiku *Zsuzsanna Répás* također posjetila više naselja, gdje je bilo očito da ne dolazi prvi put, kao i da ne dolazi praznih ruku. Mogao bih spomenuti i posjet *Bálinta Ódora*, zamjenika državnog tajnika zaduženog za EU u Vladi Mađarske koji je rekao da su spremni poslati stručnjake iz bilo koje sfere u Vojvodinu kako bi pomogli srpske integracije i mađarsku manjinu!

No, posebno bih ukazao na izjavu Istvána Pásztoru danu u Bačkoj Topoli 18. veljače po kojoj je s premijerom mađarske Vlade *Viktorom Orbánom* dogovorio potporu poljoprivrednim proizvođačima i poljoprivrednim firmama – iz proračuna Mađarske.

Na koncu, mađarski državni tajnik, *Zsolt Németh*, je čak dva puta posjetio svoje sunarodnjake. Tijekom svog drugog posjeta se susreo i s potpredsjednikom Vlade Republike Srbije *Aleksandrom Vučićem* i izjavio:

»Postoji samo jedna jedina lista koja je u potpunosti mađarska, i hvala Bogu sada postoji takva politička volja od strane Srpske napredne stranke da njima mađarski glasovi nisu toliko potrebni, već naginju tome da pokažu da s Mađarima kao zajednicom i političkom snagom stvaraju dogovor, i smatram da je on u suglasnosti s interesima Mađara«, istakao je državni tajnik *Németh*.

Na koncu, valja primijetiti i da je ministar vanjskih poslova Mađarske *János Mártonyi* povodom nacionalnog praznika dan prije izbora posjetio Dom Mađara, zgradu građenu sredstvima Republike Mađarske, da bi nakon toga bio održan program koji se graničio s kršenjem predizborne tišine.

RAZLIKE

Tu treba zapaziti tu drastičnu razliku između mađarske i hrvatske politike. Mađari imaju potporu matične države na najvišoj razini, njihovi političari ne vode neprikladnu sirovu političku agitaciju već posjećuju osobe i institucije kojima dugoročno i smišljeno pomažu. Politički efekt je samo popratni utje-

caj. Na pitanje zašto neki ministar Vlade Hrvatske nije zalutao u Srbiju, moramo prvo vidjeti koga bi on posjetio, gdje je plasirana pomoć takve magnitude?

Nadalje, mađarska diplomacija ima i političku slobodu u potpori svojoj najznačajnijoj stranci jer je SVM izašao samostalno na izbore, nije bio u koaliciji s najlučim političkim protivnikom bivše i sadašnje vlasti, nije se svrstao na stranu prošle vlasti protiv sadašnje.

A treća je stvar da se odmah nakon naših izbora održavaju i parlamentarni izbori u Republici Mađarskoj za koje se registriralo oko 25.000 birača. Dakle, efekt je dvostruk, reverzibilan.

Na koncu, spomenimo i činjenicu da je tijekom kampanje i hrvatska ministrica vanjskih i europskih poslova, *Vesna Pusić*, posjetila Srbiju i upravo se poput svojega kolege iz Mađarske susrela s najsnažnijom političkom figurom Srbije, *Aleksandrom Vučićem*. No, ona nije bila u prigodi da vodi kampanju za DSHV iz još jednog razloga, a to je što su se izbori poklopili s postupkom koji Srbija i Hrvatska jedna protiv druge vode pri Međunarodnom sudu u Haagu.

SLIJEDI VOJVODINA

U tome svjetlu valja primijetiti još samo jednu stvar. Nijedna druga manjinska politička opcija nije se toliko izravno suprotstavila SNS-u kao DSHV, mada je pobjeda *Vučića* bila od početka nesumnjiva.

Bilo kako bilo, sada će mnoge oči biti uprte prema Zagrebu. Po srpskom zakonu je izravna potpora političkim opcijama iz inozemstva zabranjena, a jasno je da bez neke snažne potpore dolazi u pitanje uopće zastupljenost Hrvata i u AP Vojvodini, jer će domino efekt biti teško zaustaviti. Matična država bi, dakle, imala razloge učiti od drugih država a Hrvati od starijih manjina, ako se želi očuvati zastupljenost svojih sunarodnjaka u političkom životu. A to se radi strpljivim dugogodišnjim brižnim radom na mnogo različitih polja, zasigurno ne protuzakonitim izravnim financijskim injekcijama.

Nikola Perušić

Pojačanje

Baš me je iznenadilo kada je prije nekoliko tjedana objavljeno kako je novosadska policija dobila pojačanje od oko 200 djelatnika. Za probleme u održavanju reda i mira to je zasigurno najbolji potez. Ali, postavilo se pitanje – što će biti s drugim sredinama u kojima mještani osjećaju umanjenu sigurnost.

Tada me je dočekalo još jedno iznenađenje. Tijekom proteklog tjedna dolazak državnog tajnika Ministarstva unutarnjih poslova *Vanje Vukića* u Sjevernobački okrug skoro je pao u zasjenak brojnih političkih događaja. Naime, nakon što su se pitanjem malog broja policajaca koji govore mađarski jezik bavili vijećnici na posljednjoj sednici Skupštine općine Mali Idoš, gradonačelnik tog mjesta *Marko Rovčanin* (SPS) izjavio je kako je poslao molbu MUP-u da se prime novi policajci, i to u skladu s nacionalnim sastavom stanovništva!

Dolazak državnog tajnika je bio brz, a njegov poziv pripadnicima mađarske manjine da se jave na natječaj i obećanje da će ih podržati i omogućiti im da dospiju na obuku, za mene je bio vrhunac iznenađenja!

Jer, poznato je kako su i Hrvati u sličnoj situaciji, o podzastupljenosti smo govorili nakon što smo dobili službeni podatak MUP-a Srbije kako u svojim redovima ima tek 69 uposlenika koji su se izjasnili kao pripadnici hrvatske nacionalne manjine.

Stoga je izjava gradonačelnika Subotice *Jenőa Maglaija* kako se očekuje natječaj za 35-40 policajaca u Subotici i da će se od kandidata zahtijevati poznavanje jezika sredine, a da će prednost imati ljudi iz lokalne sredine koji poznaju teren, značajno velik korak naprijed. Maglai je čak zatražio da se ne dovode ljudi sa strane u Suboticu, već da u ovim najvažnijim uniformiranim snagama sigurnosti rade lokalni žitelji.

Vjerujem kako je ovakav proaktivan pristup odlučan. Od jednog sam policijskog dužnosnika čuo kako ga je pokrajinsko tijelo kritiziralo jer je natpis Ministarstvo unutarnjih poslova bio napisan ćirilicom, latinicom i na mađarskom jeziku, to jest da nije stajao natpis Ministarstvo unutarnjih djela, kako je to prevoditelj tražio. To je doista po mom mišljenju apsurd, jer se i u Hrvatskoj MUP naziva MUP-om, a ne MUD-om. Dakle, radi se o unutarnjim poslovima, a ne djelima. Slična je situacija bila kada je uvedena Komunalna policija, te je bilo ideja da se ona na hrvatskom jeziku zove »Komunalno redarstvo«, umjesto naziva koji je na koncu i prihvaćen – »Komunalna policija«.

Po mom mišljenju, potpuno je pogrešno tražiti dlaku u jezičnom jajetu. Važnije je da se poveća uposlenost naših sunarodnjaka i sugrađana. A, najvažnije je da sigurnost bude efikasna i zajamčena svima.

Nikola Perušić

SLAVKO IMRIĆ, RAVNATELJ POKRAJINSKOG FONDA ZA MIROVINSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE

Što će se umirovljenicima

Provodi se kontinuirano postupno

povećavanje dužine staža osiguranja

za žene, a dobne granice i za muškarce

i za žene, do 2023. godine, kada će uvjeti

za odlazak u mirovinu biti 38 godina staža

osiguranja za žene, i ostati 40 godina za

muškarce, uz najmanje 58 godina života

Razgovor vodila: Katarina Korponaić

vratiti?

Uvjeti za stjecanje mirovine, iznosi primanja, opterećenje proračuna isplatama, nagoviještena mogućnost ponovne reforme ovog sustava i brojni drugi detalji mirovinskog i invalidskog osiguranja u fokusu su interesa mnogih stanovnika, i onih koji su u radnom odnosu, kao i umirovljenih. Provodi se kontinuirano postupno povećavanje duljine radnog staža za žene, a dobne granice i za muškarce i za žene, kao uvjeta za umirovljenje, što će se nastaviti i sljedećih godina.

Ujedno su u tijeku i aktivnosti na vraćanju imovine, ovom nekada ekonomski snažnom Fondu, tada i značajnom investitoru.

Sugovornik je *Slavko Imrić*, ravnatelj Pokrajinskog fonda za mirovinsko i invalidsko osiguranje, izuzetan poznavatelj ovog područja, jer je u njemu proveo cjelokupni dosadašnji radni staž. Rođen je u Subotici 22. rujna 1959. godine, osnovnu školu pohađao je u Žedniku, gimnaziju i Ekonomski fakultet u Subotici. U Fondu za mirovinsko i invalidsko osiguranje zaposlio se 1981.

godine u Subotici, kao referent za ove poslove, a potom prošao i ostale nadležnosti od načelnika do ravnatelja subotičke Filijale. Na mjestu ravnatelja Pokrajinskog fonda je od 2008. godine.

HR: U tijeku je proces produljenja radnog staža za žene na preko 35 godina i godina života kao uvjeta za odlazak u mirovinu, za muškarce i za žene. Gdje je granica, tj. koje će se godine dostići zacrtani uvjet i koji je?

Člankom 19. Zakona o mirovinskom i invalidskom osiguranju propisano je kad osiguranik stječe pravo na starosnu mirovinu, u tri točke. Prva je kad navršši 65 (muškarac), odnosno 60 (žena) godina života i najmanje 15 godina staža osiguranja. Po drugoj, kad navršši 40 (muškarac), odnosno 38 (žena) godina staža osiguranja i najmanje 58 godina života, i po trećoj, kad navršši 45 godina staža osiguranja. Uvjet propisan točkom 2. članka 1.9 Zakona, koji predviđa stjecanje prava na starosnu mirovinu kada navršši 40 godina staža osiguranja muškarac, odnosno 38 godina staža žena i najmanje 58 godina života, promijenjen je izmjenama Zakona iz 2010. s primjenom od 1. siječnja 2011. godine. Promjenom se osiguranici ženi postupno povećava potreban staž osiguranja, s 35 na 38 godina, ali počevši od 1. siječnja 2013. godine i postupno se osiguranici ženi i osiguraniku muškarcu povećavaju potrebne navršene godine života s 53 na 58. Podizanje uvjeta u pogledu potrebnih godina staža osiguranja za žene odvija se svake godine za po četiri mjeseca, počevši od 1. siječnja 2013. do 2021. godine, kada se dostiže potreban uvjet od 38 godina staža osiguranja. Što se tiče podizanja uvjeta u pogledu starosne granice, tj. potrebnih godina života, propisana minimalna dobna granica se povećava za muškarce na godišnjoj razini za 4 mjeseca, počevši od 1. siječnja 2011. do 2019. godine, a od 2020. za 6 mjeseci na godišnjoj razini,

zaključno s 2022. godinom. Što se tiče osiguranica žena, odnosno podizanja uvjeta u pogledu starosne granice, tj. potrebnih godina života, propisana minimalna dobna granica se povećava na godišnjoj razini za 4 mjeseca počevši od 1. siječnja 2013. sve do 2015. godine, a od 1. siječnja 2016. za po 6 mjeseci, zaključno s 2022. godinom. Znači da će se točka 2. članka 19. Zakona o mirovinskom i invalidskom osiguranju u potpunosti primjenjivati tek od 1. siječnja 2023. godine.

HR: Postoji uvjet da se i bez punog radnog staža, odnosno s minimalno 15 godina staža, može u mirovinu. Ali s koliko godina? Je li u planu podizanje i ove starosne granice, s obzirom na raširene priče ili bojazan osiguranika da će i u ovom segmentu biti pomicanja, na 63 godine?

Propisano je da osiguranik stječe pravo na starosnu mirovinu kad navršši 65 godina (muškarac), odnosno 60 godina (žena) i najmanje 15 godina staža osiguranja. Pomicanje dobne granice sa 60 na 63 godine kod žena nije predviđeno Zakonom o mirovinskom i invalidskom osiguranju koji je u primjeni.

HR: Još uvijek je puno zabune između staža osiguranja i radnog staža. Molim Vas, pojašnite.

Prema Zakonu, u staž osiguranja računa se vrijeme koje je osiguranik proveo na radu po osnovi koga je bio obvezno osiguran i za koji je uplaćen doprinos za mirovinsko i invalidsko osiguranje. Zakon o mirovinskom i invalidskom osiguranju ne poznaje termin radnog staža. Od 1. siječnja 2011. mirovinski staž više nije propisan kao uvjet za stjecanje prava, već je stjecanje prava uvjetovano navršanjem određenog broja godina staža osiguranja.

HR: Mnogim radnicima koji su ostali bez posla kao tehnološki višak pri kraju radnog staža i iz drugih nevo-

lja u dugoj tranziciji poduzeća, zbog »rupa u stažu«, ili bolje rečeno »rupa u osiguranju« od neuplaćenih doprinosa, onemogućeno je ostvariti pravo na mirovinu prije 60. odnosno 65. godine života. Istovremeno su im male šanse i oko zapošljavanja. Ima li tu modela kojim mogu riješiti svoj status, tj. priznati im se godine staža kao godine osiguranja?

Kako bi se razdoblje osiguranja računalo kao staž osiguranja, po Zakonu o PIO, za isti period mora biti plaćen doprinos za mirovinsko i invalidsko osiguranje. Po istom zakonu nema mogućnosti razdoblje osiguranja računati kao staž osiguranja, ako nije plaćen doprinos.

HR: U isplati mirovine na koliko sudjeluju proračunska sredstva?

Od ukupnih rashoda Fonda za 2014. godinu u iznosu od 600,4 milijarde dinara, 98,4 posto se odnosi na isplatu mirovina i ostalih prava iz PIO. Iz izvornih prihoda Fonda za ove namjene osigurava se 58 posto, a preostalih 42 posto su dotacije iz proračuna i transferi Ministarstva za rad, zapošljavanje i socijalnu politiku i Ministarstva financija. Ako analitički sagledamo strukturu ovih 42 posto proizlazi da je 30-33 posto sredstava koje država subvencionira kao nedostajući iznos za isplatu mirovina, dok se preostali dio do 42 posto odnosi na davanja za ostala prava iz PIO – dodatke za tuđu njegu i pomoć, tjelesno oštećenje, invalidnine druge i treće kategorije kao zatečena prava, zdravstveno osiguranje umirovljenika i sl. Ako se pogledaju financijski izvještaji za prethodne godine primjetan je manji udio sredstava u 2014. Razlog tome je povećana stopa doprinosa od 2013. čime se osigurava veći iznos sredstava iz izvornih prihoda.

HR: Je li moguće vratiti imovinu u koju je Fond nekada ulagao, ili već i ima takvih primjera?

Fond aktivno radi na rješavanju statusa imovine, a prven-

stveno specijalnih bolnica na kojima je potvrđeno pravo vlasništva, kao i na potvrđivanju vlasništva na rehabilitacijskim centrima kroz sudske sporove koji su započeti još 2006. godine. Trenutačno je potvrđeno pravo vlasništva na četirima specijalnim bolnicama, od kojih su dvije zatvorene, a dvije aktivno rade. Potvrđivanjem prava vlasništva ta se imovina mora staviti u funkciju onako kako je sudskim odlukama utvrđeno, odnosno vratiti ih prvobitnoj namjeni. Sve to, dugoročno gledano, osigurat će prihod. Potencijalnu imovinu Fonda, inače, predstavlja 25 rehabilitacijskih centara i specijalnih bolnica u Srbiji, u koje su Fond i njegovi pravni prethodnici desetljećima unatrag ulagali kroz program unapređivanja invalidske zaštite, prevencije i rehabilitacije, a nad kojima Fond uspostavlja vlasništvo kroz sudske postupke koji su u tijeku.

HR: Što su prijedlozi Radne skupine za restrukturiranje Republičkog mirovinskog fonda? Kakve su mogućnosti i modeli za financijsko osnaživanje?

Radnu skupinu za restrukturiranje Fonda formirao je Upravni odbor i upravo to tijelo priprema Strategiju upravljanja imovinom, u kojoj bi trebalo bliže urediti način upravljanja objektima na kojima je potvrđeno vlasništvo. U međuvremenu, stručne službe Fonda već rade na uknjižbi imovine, na studijama izvedivosti i isplativosti investicija i drugom. U svakom slučaju, objekti će se vratiti namjeni radi koje su i izgrađeni, a to je unapređenje invalidske zaštite i stvaranje materijalnih uvjeta za prevenciju invalidnosti, oporavak i rehabilitaciju radnika i zapošljavanje invalida rada, ali još ne možemo govoriti konkretno po kom modelu, da li kroz strateško partnerstvo, izdavanje u zakup, izravne investicije ili neku drugu opciju koja će omogućiti Fondu dugoročno ostvarivati prihod i iz ove imovine.

IZBORI 2014. (neslužbeni podatci)

Kako smo glasovali

NOVI SAD

Za SNS je glasovalo 48,01 posto izašlih birača. Druga stranka po broju glasova je SPS s osvojenih 10,53 posto glasova. Slijedi NDS s 9,17 posto, DS s 6,35 posto, Dosta je bilo s 5,54 posto i DSS s 5,1 posto glasova. Cenzus nisu prošle SRS s 3,3 posto, LDP s 3 posto, Dveri s 2,5 posto, Treća Srbija s 1,3 posto i URS s 1 posto glasova.

Izlaznost je 51 posto od ukupnog broja glasača.

SUBOTICA

Najviše glasova dobio je SNS, 34,87 posto izašlih birača. SVM s 29,47 posto glasova druga je na listi u Subotici, a poslije nje su NDS s 10,03 posto i SPS sa 6,42 posto glasova. Cenzus nisu prošle DS s 4,83 posto, LDP s 3,53 posto, Dosta je bilo s 2,42 posto, DSS s 1,7 posto, Dveri s 1,66 posto, SRS s 1,33 posto, URS s 1,24 posto, te Treća Srbija s 0,92 posto.

Stari Žednik: 32,4 posto SNS, 21,2 posto NDS, 14 posto SVM, 9,16 posto DS

Đurđin: 45,7 posto SNS, 20 posto NDS, 12,2 posto DS

Mala Bosna: 36,5 posto SNS, 26,4 posto NDS, 8,5 posto DS

Tavankut: 44,4 posto SNS, 17,5 posto NDS, 10,6 posto DS

Ljutovo: 45,3 posto SNS, 16,2 posto NDS, 6,3 posto DS

Izlaznost je 48,31 posto od ukupnog broja upisanih.

SOMBOR

Na izborima je glasovalo 50,78 posto birača s teritorija Grada Sombora.

Najviše glasova dobio je SNS – 49,63 posto izašlih birača. Za SPS je glasovalo 10,09 posto, za DS 9,16 posto, za NDS 7,4 posto, a za SVM 6,67 posto birača. Ispod cenzusa su DSS s 3,37 posto, SRS s 3,05 posto, LDP s 2,81 posto, Dveri s 2,62 posto i Dosta je bilo s 2,16 posto glasova izašlih birača.

Lemeš: Za SNS je glasovalo najviše izašlih birača, 36 posto. Za SVM je glasovalo 22 posto, za DS 10,12 posto, a za NDS 7,61 posto izašlih birača.

Bezdan: Najviše glasova dobio je SVM i to 30,6 posto izašlih birača. Druga stranka po broju glasova je SNS s 27,25 posto glasova, a slijede je DS s 15,8 i NDS sa 6,73 posto glasova.

Bereg: SNS je dobio najviše glasova, 45,9 posto izašlih birača. Za NDS glasovalo je 17 posto, za DS 14,2 posto i za SPS 5,28 posto izašlih birača, dok su ostale liste dobile znatno manje glasova.

Monoštor: Najviše glasova osvojio je SNS, 39,2 posto. Druga stranka je DS s 17,2 posto, treća NDS s 14,9 posto, dok je SPS dobio 13,6 posto glasova izašlih birača.

APATIN

SNS je dobio 44,27 posto glasova, a cenzus su prešli još SPS s 24,33 posto, SVM sa 6,44 posto i NDS s 5,19 posto glasova. Na veliko iznenađenje cenzus nisu prošli SRS s 4,63 posto i DS s 3,44 posto glasova.

U Općini Apatin glasovalo je 54,57 posto glasača.

BAČ

SNS s 48,30 posto glasova prvi je na listi, a poslije njega su NDS s 12,86 posto, SPS s 12,15 posto i DS s 10,01 posto glasova.

U Općini Bač glasovalo je 52,02 posto glasača.

ODŽACI

Za SNS je glasovalo 53,42 posto birača, a cenzus su prešli još i SPS s 13,73 posto, NDS sa 7,6 posto i DS s 5,3 posto glasova.

U Općini Odžaci glasovalo je 54 posto glasača.

RUMA

Najviše glasova osvojio je SNS s 59,68 posto glasova izašlih birača. Nakon toag slijedi SPS s 9,83 posto, NDS sa 7 posto, te DSS s 5,18 posto glasova. Sve ostale liste su ispod cenzusa.

Prema preliminarnim podacima sa sva 43 biračka mjesta u rumskoj općini izašlo je 53,41 od 47.513 birača s pravom glasa.

ŠID

Najviše glasova osvojio je SNS, 48,9 posto glasača. Prema broju glasova slijede SPS s 14,76 posto, NDS s 10,74 posto, DS 5,98 posto i DSS s 5,07 posto glasača.

U šidskoj općini izašlo je ukupno 51,52 posto birača s pravom glasa.

SRIJEMSKA MITROVICA

SNS je dobio 50,79 posto glasova, a na drugom mjestu je SPS s 11,4 posto osvojenih glasova. NDS dobio je 8,2 posto, DSS 6,34 posto, a DS 5,78 posto. Dveri su osvojile 3,38 posto, URS 2,47 posto, LDP 2,36 posto, SRS 1,86 posto, a lista Dosta je bilo 1,93 posto.

U Srijemskoj Mitrovici na izbore je izašlo 57,42 posto glasača.

STARA PAZOVA

Najveći broj glasova dobio je SNS, 58,5 posto glasača. Drugoplasirani je SPS s 10,30 posto glasova, zatim NDS s 8,20 posto glasova, a ispod

cenzusa nalaze se DS s 4,37 posto, Dveri s 4,23 posto, DSS s 3,84 posto i SRS s 3,5 posto glasova birača.

U Općini Stara Pazova glasovalo je 39,5 posto glasača.

ZEMUN

Najveći broj glasova dobio je SNS, 50,08 posto glasača, zatim SPS 10,61 posto, DS 8,41 posto, DSS 5,18 posto, NDS 4,59 posto, Dveri 4,59 posto. Lista SRS-a dobila je 3,66 posto, LDP 3,43 posto, a Dosta je bilo 3,41 posto.

U Općini Zemun glasovalo je 49 posto glasača.

ZRENJANIN

Za SNS je glasovalo 48,05 posto izašlih birača. Sljedeća stranka je NDS s 10,5 posto, a na trećem mjestu je SPS s 10,12 posto. Iznad cenzusa je još DS s 5,12 posto glasova. SVM je na petom mjestu s 4,17 posto glasova, a nakon toga slijede DSS s 3,29 posto osvojenih glasova, Dveri s 3,11 posto, LDP s 3,15 posto, Dosta je bilo s 3,05 posto, URS s 2,93 i SRS s 1,56 posto.

U Zrenjaninu je glasovalo 50,2 posto birača.

LJUBO SIMIĆ, V.F. PREDSDJEDNIKA PREKRŠAJNOG SUDA U SUBOTICI

Novi Zakon o prekršajima

Prvim danom ožujka stupio je na snagu novi Zakon o prekršajima, koji sadrži nekoliko značajnijih novina, prije svih uvođenje tzv. prekršajnog naloga i registra sankcija i neplaćenih novčanih kazni.

U želji za dobivanjem potpunijeg pojašnjenja zakonskih novina, postavili smo nekoliko pitanja *Ljubi Simiću*, v.f. predsjednika subotičkog Prekršajnog suda.

Zbog čega je donesen novi Zakon o prekršajima?

Prva ideja je bila do tada važeći zakon prečistiti i izmijeniti pojedine odredbe, međutim kada je radna skupina pristupila izvedbi navedenih izmjena, shvatila je kako je toliko izmjena prihvatila, od suradnika s terena i stručnih institucija koje se bave ovom problematikom, da je odlučeno pristupiti izradi novog zakona. Novi Zakon o prekršajima donesen je u srpnju prošle godine, a njegovo stupanje na snagu odgođeno je za 1. ožujka 2014. godine i sada je u tijeku njegovo provođenje.

Među brojnim novinama čini se kako središnje mjesto zauzima tzv. prekršajni nalog, institut koji do sada nije postojao u ovdashnjoj zakonskoj praksi. Što je zapravo prekršajni nalog?

Institut prekršajnog naloga se već primjenjuje u zakonodavstvima država u susjedstvu

(Hrvatska, Crna Gora, Slovenija, BiH), a novim Zakonom o prekršajima počeo se primjenjivati i na teritoriju Srbije. Prekršajni nalog je, jednostavnije rečeno, zamjena za nekadašnju mandatnu kaznu koju su izricala tijela uprave nad počiniteljima određenih prekršaja na polju prometa, komunalnih djelatnosti i sl. Njegovim se uvođenjem postiže značajna efikasnost i ekonomičnost rješavanja brojnih prekršajnih postupaka, a ova isprava sačinjena od strane nadležnog tijela sadržat će osobne podatke počinitelja određenog prekršaja, opis djela i pouke za učinitelja, tj. što isti može učiniti s ovim prekršajnim nalogom. Znači, ovaj nalog sadrži kaznu koja je propisana važećim zakonom u fiksnom iznosu, a po njegovu prijemu počinitelj prekršaja ima nekoliko mogućnosti na raspolaganju.

Koje su to praktične mogućnosti za izmirenje izrečene kazne?

Ukoliko učinitelj prekršaja izmiri kaznu u zakonskom roku od osam dana, novi zakon mu daje mogućnost plaćanja samo polovice izrečenog iznosa i time je njegova obveza u potpunosti ispunjena. Međutim, ukoliko počinitelj u roku od osam dana ne izmiri svoju propisanu obvezu, tada prekršajni nalog postaje konačan i izvršan, a tada ovlaštene osobe koje su ga izdale dostavljaju nalog Prekršajnom

Prekršajni nalog, registar sankcija i registar neplaćenih kazni

sudu na izvršenje. Također, počinitelj prekršaja koji se ne slaže s navodima u prekršajnom nalogu i u roku od osam dana podnese isti nalog Prekršajnom sudu, uz nužnost pribavljanja dokaza u njegovu korist, tada se ovaj prekršajni nalog smatra zahtjevom za sudske odlučivanje, što je slično nekadašnjem institutu prigovora.

Novi zakonski instituti su i dva registra, jedan za izrečene sankcije, a drugi za neplaćene novčane kazne...

Prekršajni sudovi će voditi registre izrečenih sankcija i registra neplaćenih novčanih kazni. U registar izrečenih sankcija se unose sve pravomoćne presude i izvršan i konačan prekršajni nalog, u sve to ulazi u sudske evidencije, dok se izmireni nalozi u zakonskom roku od osam dana neće evidentirati. Registar neplaćenih novčanih kazni, koji je jedinstven za teritorij cijele Republike Srbije i u njega će imati uvid svi sudovi i državna

tijela, ima za cilj onemogućavanje ostvarivanja određenih prava (registacija vozila, izdavanje vozačkih i prometnih dozvola i dr.) dok se ne izmire iznosi izrečenih kazni.

Što biste još izdvojili kao značajnu novinu novog Zakona o prekršajima?

Članak 38. novog Zakona o prekršajima propisuje da se za određene prekršaje može odrediti izvršenje prije pravomoćnosti (sadržavao je i stari zakon), ali je sada proširen i za područje sigurnosti javnog prometa. Ukoliko je u pitanju kazna zatvora ili novčana kazna, zakon ovdje ne pravi razliku, u krajnjem slučaju u pitanju su teži prekršaji iz područja javne sigurnosti i sigurnosti prometa na cestama (vožnja pod djelovanjem alkohola i prekomjerna alkoholiziranost -preko 2 promila, nasilnička vožnja), i naravno sigurnosti javnog reda i mira.

Dražen Prčić

Poslije izbora...

DUŠKO RADOSAVLJEVIĆ,
politolog

Veliko povjerenje na temelju obećanja

Nema iznenađenja, ima samo velikih gubitnika. To znači kako očividno dolazi do potrebe za promjenom lidera na stranačkoj sceni Srbije, znači moraju naći novu platformu i nove načine djelovanja.

Iznenađenje je ipak vrlo visoki rezultat Srpske napredne stranke, koji je dobiven na temelju obećanja, a ne na temelju ostvarenog. Jer, ipak, dvije godine su ljudi na vlasti i nije pokazano nešto osobito, a ono što je najveći uspjeh te politike, recimo Briselski sporazum - pitanje je koliko su oni uopće stajali iza toga. To nije njihovo djelo, već je djelo *Ivice Dačića*. Znači, osim gromopucateljne borbe za korupciju teško je bilo što reći, a koja sama nije do sada pokazala neke spektakularne rezultate, nego više naznake. Dakle, jednostavno su dobili vrlo veliko povjerenje na temelju obećanja.

S daljnjom erozijom Demokratske stranke sada se postavlja i pitanje vojvođanske pozicije te stranke, a samim tim i neke smislene priče o autonomiji, budući je SNS do sada svojim potezima pokazivala kako joj pitanje Vojvodine nije visoko na listi prioriteta. Ali, s druge strane, može biti i dobra ova velika podrška. Oni su u stanju formirati koaliciju koja će imati dvotrećinsku većinu u Skupštini Srbije i moguće da porade na Ustavu, a on sigurno neće moći biti ovako loš po Vojvodinu. Zato što će se Ustav sada praviti pod budnim nadzorom EU i onda će se teško moći prošvercati neka ideja o ovoj fasadnoj autonomiji.

S. M.

ALEKSANDAR POPOV,
direktor Centra
za regionalizam Novi Sad

Opasnost od apsolutne vlasti

Nisu me iznenadili izborni rezultati, ali nisam očekivao da će SNS osvojiti toliki broj mjesta u parlamentu koja im sada daju apsolutnu većinu, što s jedne strane može biti dobro, a s druge strane i ne. Oni sada snose apsolutnu odgovornost i imaju kapacitet da ispune obećanja dana građanima. S druge strane to nosi opasnost, jer takva moć nije ograničena s dva važna stupa, a to su institucije, koje kod nas nisu izgrađene, i jaka opozicija, koja bi bila drugi kontrolni faktor. Naša iskustva iz prošlosti pokazuju da se ta moć itekako može zolupotrebiti.

Vučić je u predizbornij kampanji bio eksplicitan navodeći da reforme zahtijevaju bolne rezove, ali mi osim parola ne znamo što stoji iza njihovih najava reformi. Problem je što suštinske reforme ne daju kratkoročne rezultate. Može se desiti da ukoliko Vučić osjeti da zbog oštih rezova gubi dio popularnosti u javnosti odustane od dijela ili reformi u cjelini. Samim tim on može ugroziti europski put Srbije. Iskreno se nadam da se to neće desiti.

Broj osvojenih glasova demokrata u Vojvodini oduzima legitimitet pokrajinskoj većini i pitanje je kako će se sada ponašati koalicijski partneri DS-a, i druga stvar je da li će unutar zastupničke skupine demokrata doći do cijepanja na Tadićeve i Đilasove, a na tome će se sigurno raditi. U tom slučaju izabrala bi se nova Vlada koja može predložiti raspuštanje Skupštine i raspisivanje novih izbora.

Z. V.

SMILJA DŽAKULA,
diplomirana politologinja

Manje stranaka u republičkom parlamentu

Izv anredni parlamentarni izbori raščistili su političku scenu Srbije i po prvi put u Narodnoj skupštini će biti znatno manje stranaka nego ranije. Istovremeno u Skupštini je svega nekoliko stranaka koje su prešle cenzus, ali je tu i raspored moći potpuno pretegao na račun Srpske napredne stranke. SNS može sama formirati Vladu i ima skupštinsku većinu od 157 zastupničkih mandata.

Hoće li još nekoga uključiti u Vladu i vođenje državne politike potpuno je prepušteno odluci vodstva stranke. Rezultat SNS-a na republičkom nivou iznosi 48,8%, ali je taj procent u Srijemu znatno veći i u svim sredinama je premašio 45%. U Srijemskom okrugu je na biračkom popisu upisano je 272.623 birača koji su glasali na 267 biračkih mjesta. Mudar je potez SNS-a bio da se sada raspišu izbori kada im je popularnost na vrhuncu, jer da su se čekali redoviti izbori, imajući u vidu tešku ekonomsku situaciju, za očekivati bi bilo da im se sadašnja popularnost okrnji.

Oporba nije uočila da na izborima neće ništa postići ovako rascjepkana. Nova demokratska stranka nije privukla veliki broj neopredjeljenih i onih koji nisu glasovali na prethodnim izborima, jedino što su uspjeli je da rascijepu postojeće birače. Isto je važno i za stranke na desnici, gdje su se našle Dveri, Treća Srbija, SRS, DSS... Često se moglo čuti da Srbiji treba ukрупnjavanje stranaka na političkoj sceni, pa će se sad najvjerojatnije ići u tom pravcu.

S. D.

RAZGOVOR S POVODOM: TOMISLAV ŽIGMANOV, PUBLICIST

Oslabljen politički utjecaj

Uvjerljiva pobjeda Srpske napredne stranke bila je očekivana pa nije niti iznenadila političare u Hrvatskoj koji uglavnom ne očekuju poteškoće u bilateralnim odnosima. Što očekujete u pogledu položaja hrvatske nacionalne manjine u Srbiji?

Društveni položaj hrvatske zajednice u Srbiji će se, po svemu sudeći, usložniti i otežati. Kao prvo, oslabit će njezin politički značaj iz razloga što neće imati svog političkog predstavnika u srbijanskome parlamentu. Drugo, stranka koja je pobijedila na izborima ima brojne deficite kada je riječ o manjinskim politikama – do sada niste uopće mogli vidjeti koje su programske osnove naprednjaka u politici prema manjinama tako da se ne zna što će na tom planu biti činjeno! Toga može biti dokaz i poražavajuće nepoznavanje činjenica o položaju Hrvata u Vojvodini koje je prvi podpredsjednik Vlade Srbije Aleksandar Vučić pokazao u intervjuu zagrebačkom Globusu. Primjerena institucionalna skrb o manjinskim pravima na način da se osnuje ministarstvo će i ovoga puta izostati. Treće, politička povijest jednog značajnog broja članova Srpske napredne stranke prijeporna je kada je riječ o odnosu prema Hrvatima u Srbiji, napose s početka 90-ih godina prošlog stoljeća, tako da je, budući da oni nisu bili dionici politika suočavanja s prošlošću, za očekivati nastavak suptilnog očitovanja animoziteta prema Hrvatima. To se, na koncu, vidi u lokalnim samouprava gdje su oni na vlasti. Četvrto, vlast naprednjaka sa Socijalističkom partijom Srbije u proteklom mandatu na republičkoj razini aktivno je administrativnim zaprećavanjem radila na kršenju manjinskih prava Hrvata, napose u području obrazovanja

ili politike financiranja potreba u kulturi ili rada na očuvanju (ne) materijalne kulturne baštine, tako da je za očekivati da će se taj trend nastaviti. Na koncu, valja ukazati i na izravni upliv Aleksandra Vučića u bunjevačko pitanje u predizbornoj kampanji svrstavanjem na stranu Bunjevaca nehrvata, sve s obećanjem da će država Srbija i nadalje pomagati proces izgradnje tzv. bunjevačke nacije, a da istovremeno spram Hrvata nije poslana nikakva poruka. Dakle, ove će, mahom nepovoljne činjenice određivati onda i dinamiku društvenog položaja Hrvata u Vojvodini, koji će biti teži.

Morat će se čim prije izvršiti detaljna analiza rezultata izbora, s vrlo javnim zaključcima ali i smjernicama za dalje djelovanje

S obzirom na protekle dvije godine i razdoblje u kojoj je na vlasti bila koalicija oko Demokratske stranke, je li bilo nekih značajnijih razlika u odnosu dvije političke opcije prema Hrvatima u Srbiji?

Naravno da je bilo. Vlast čiju je okosnicu činila Demokratska stranka, ako zanemarimo gdje-kada očitovanu snažnu simpativnost spram manjinskih pitanja, nadogradila je recimo zakonodavni okvir 2009. Postojao je snažniji institucionalni okvir – bilo je ministarstva za ljudska i manjinska prava. Isto tako, postojala je određena spremnost da se pitanje unapređenja položaja hrvatske zajednice rješava, kao što je pitanje političke reprezentacije. Ne treba zaboraviti da najveći dio prava Hrvati u Srbiji cijelo vrijeme ostvaruju zahvaljujući pokrajinskoj administraciji, gdje je također okosnica vlasti

DS. Pa ipak, to ne znači da u vrijeme vladavine DS-a problema nije bilo, napose u onim resorima koji su pripadali Socijalističkoj partiji Srbije, kao što je obrazovanje. Isto tako, postojao je određeni paternalistički odnos od strane vlasti, pa i DS-a, prema Hrvatima. U protekle dvije godine na republičkoj razini, kada je riječ o manjinskim pravima, nije bilo nikakvih pomaka. Štoviše, bilo je čak i nazadovanja. Recimo, međuvladin Mješoviti odbor koji prati provedbu bilateralnog sporazuma o zaštiti manjina nije se više od dvije i pol godine sastao! Republički savjet za nacionalne manjine nije održao niti jednu

novog modela za učinkovito djelovanje. Naravno, ne bi bilo dobro da se obim i vrsta aktivnosti zbog toga značajnije smanje. Morat će se čim prije izvršiti detaljna analiza rezultata izbora, s vrlo javnim zaključcima ali i smjernicama za dalje djelovanje, u što se treba uračunati i ozbiljno preispitivanje dosadašnjih i budućih političkih saveza. Posebni izazov će biti rad na osnaživanju vlastitog političkog značaja, a onda i pratećeg utjecaja u političkom životu Srbije. Na koncu, trebat će dosta poraditi i na povratku povjerenja glasača. Za hrvatsku zajednicu, pak, izvanparlamentarno djelovanje DSHV-a značit će najprije oslabljenost njezina utjecaja u rješavanju problema i u ostvarivanju prava.

Uskoro će se održati sjednica međuvladinog Mješovitog odbora koji prati provedbu Sporazuma o zaštiti manjine Srbije i Hrvatske. Očekujete li značajnije pomake u pogledu rješavanja dugogodišnjih nerješanih problema u ostvarivanju nacionalno-manjinskih prava Hrvata u Srbiji?

Ne! Stvari su glede toga jednostavne – za protekle dvije i pol godine, od posljednje sjednice, od dvadesetak preporuka koje se odnose na Hrvate u Srbiji realizirane su samo djelomice dvije, od koji je jedna zahvaljujući isključivo nastojanju HNV-a, a druga je zasluga pokrajinske Vlade. Dakle, ništa nije učinjeno na razini republičke Vlade. Hoće li nova srbijanska vlada, koja se treba uskoro formirati, na tome planu nešto izmijeniti, vrijeme će pokazati, a predstojeća sjednica, koja bi morala biti održana s predstavnicima nove vlade, bit će tek prilika da se oni upoznaju s problemom te da eventualno obećaju da će se neki od njih onda i riješiti.

J. Dulić

SUBOTIČKA SINAGOGA NA LISTI NAJUGROŽENIJIH SPOMENIKA KULTURE U EUROPI

Najljepša i najugroženija

Sinagogu nećemo obnavljati još dvadeset godina. Naša namjera je da je završimo za dvije-tri godine i kao biser Subotice predamo je na uporabu našim sugrađanima i turistima, kazao je gradonačelnik Jenő Maglai

Kao jedan od najboljih primjera secesije u reli-gijskoj arhitekturi, subotička sinagoga uvrštena je u uži izbor od 11 europskih kulturno-povijesnih lokaliteta nominiranih za program »7 najugroženijih«, koji provodi Europa Nostra i Institut Europske investicijske banke. Ovaj objekt se već u nekoliko navrata nalazio na listi najugroženijih spomenika kulture u Europi i svijetu, a Europa Nostra, kao europska mreža nevladinih organizacija posvećenih očuvanju kulturnog naslijeđa, upozorava da je potrebna međunarodna stručna pomoć i solidarnost kako bi se sačuvao ovaj arhitektonski i kulturni objekt.

Unatoč naporima na obnovi sinagoge, koji traju od sredine devedesetih godina prošloga stoljeća, oni su bili nedovoljni prije svega zbog nedostatka novca, te je objekt i dalje ugrožen. Do sada je restauriran krov, završena je sanacija istočne fasade i počelo izvođenje radova na obnavljanju

zapadne fasade. »Daleko je od istine da se u Subotici ne radi ništa. Sinagogu nećemo obnavljati još dvadeset godina. Naša namjera je završiti ju za dvije-tri godine i kao biser Subotice predati je na uporabu našim sugrađanima i turistima«, kazao je gradonačelnik *Jenő Maglai* prilikom nedavnog obilaska ovog objekta. On je dodao da je grad zaključio ugovor, vrijednosti od oko 14 milijuna dinara, o restauraciji i rekonstrukciji zapadne fasade sinagoge s izvođačem radova Expres servisom, a za ovu godinu planira se rekonstrukcija krova i velike kupole zbog prokišnjavanja, za što je u gradskom proračunu planirano još pet milijuna te je osiguran novac za plaćanje carine na pirogranitne elemente koji već više od deset godina stoje u carinskom skladištu. Najavljeno je kompletiranje projektne dokumentacije za unutarnji dio sinagoge. »Planiramo u rebalansu proračuna za ovu godinu predvidjeti još 17 ili 18

milijuna dinara za saniranje južne ili sjeverne fasade sinagoge. Na taj način imamo realne šanse najkasnije do ljeta 2015. godine s vanjske strane obnoviti kompletnu sinagogu«, istaknuo je gradonačelnik.

Vrijednost unutarnjih radova procjenjuje se na oko 40 milijuna dinara, a ta sredstva će biti osigurana uz pomoć Pokrajine i Republike i iz inozemnih izvora, kao i uz potporu Židovske zajednice, te sljedećih mjeseci slijedi i natječaj za uređenje dvorišta i ograde.

Sinagoga je podignuta 1902. godine po projektu mađarskih arhitekata *Marcela Komora* i *Dezso Jakaba*, a u izgradnji su kombinirani suvremena betonska i čelična struktura s tradicijskim dekorativnim elementima mađarske narodne umjetnosti.

Cilj programa »7 najugroženijih« jest podizanje svijesti o vrijednosti i ugroženosti spomenika kulture, a pomoć se ogleda kroz projekte i analize

koje priprema Institut Europske investicijske banke i akcijski plan za svaki od sedam izabranih lokaliteta. Nominaciju subotičke sinagoge za ovaj program pripremila je subotička arhitektica dr. *Viktorija Aladžić* u suradnji s uredom Europe Nostre za Srbiju i dr. *Irinom Subotić*, predsjednicom ogranka u Srbiji i članicom Vijeća Europe Nostre, te *Višnjom Kisić*, generalnom tajnicom.

Konačna lista od sedam najugroženijih kulturno-povijesnih spomenika ili lokaliteta bit će objavljena 5. svibnja na kongresu Europske baštine u Beču, a sinagoga je u užem izboru zajedno s arheološkim nalazištem Golemo Gradište u Makedoniji, srednjovjekovnim manastirom u Jermeniji, dva povijesna kvarta u Kastoriji u Grčkoj, citadelom u Italiji iz 18. stoljeća, scenskom opremom iz 19. stoljeća kazališta u Belgiji i kompleksom kuća iz 20. stoljeća u Rusiji.

S. M.

Temeljem članka 20. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Službeni glasnik RS« br. 135/04, 36/09), Tajništvo za lokalni ekonomski razvoj, gospodarstvo, komunalne poslove i zaštitu životnog okoliša, Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj

OBAVJEŠTAVA

da je »VIP Mobile« d.o.o, Beograd, Omladinskih brigada br. 21, putem ovlaštenog poduzeća »KODAR INŽENJERING«, Autoput za Zagreb br 41 i Beograd, podnio zahtjev za davanje suglasnosti na Studiju o procjeni utjecaja na životni okoliš projekta: Bazna postaja mobilne telefonije na lokaciji »NS2449 02 SU Subotica, Magnetna polja«, katastarska čestica br. 14550/1 k. o. Novi grad. Javni uvid po podnesenom zahtjevu osiguran je od 21. 3. 2014. do 10. 4. 2014. godine u prostorijama Gradske uprave – Gradska kuća, II. kat, soba 226, svakog radnog dana u trajanju javnog uvida, od 10 do 12 sati. Javna prezentacija i rasprava po podnesenom zahtjevu nositelja projekta bit će održana 11. 4. 2014. godine u prostorijama Gradske kuće, soba 226, II. kat, s početkom u 14 sati.

Gradska uprava Grada Subotice, Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, temeljem članka 20. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Službeni glasnik RS« br. 135/04, 36/09)

OBAVJEŠTAVA

da je podnesen zahtjev za davanje suglasnosti na Studiju o procjeni utjecaja na životni okoliš projekta BAZNA POSTAJA MOBILNE TELEFONIJE »SU-Somborski put (VELPRO) /SU U71«, koja se planira na objektu »Velpro«, Batinska br. 94. Javni uvid po podnesenom zahtjevu traje od 18. 3. 2014. do 10. 4. 2014. godine i može se izvršiti u prostorijama Službe za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, II. kat Gradske kuće, svakog radnog dana od 12 do 14 sati. Javna prezentacija i rasprava predmetne studije bit će održana 11. travnja 2014. godine u prostorijama Službe za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, soba 226, II. kat Gradske kuće, u 12 sati.

Temeljem članka 10. i članka 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Službeni glasnik RS« broj 135/04, 36/09) Gradska uprava, Služba za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu životnog okoliša, Subotica - Trg slobode br. 1.

OBAVJEŠTAVA

Da je Vukašinović Srđan, Save Kovačevića br. 8, Zmajevu, podnio zahtjev za odlučivanje o potrebi izrade studije o procjeni utjecaja Projekta »Izgradnja objekta samouslužne autopraonice«, čija realizacija se planira na katastarskoj parceli broj 4181/1 k.o Stari grad, Subotica.

Uvid u podatke, obavještenja i dokumentaciju iz zahtjeva može se izvršiti u prostorijama Službe za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, II. kat Stare gradske kuće, soba 226 u periodu od 21.3.2014. godine do 1.4. 2014, u vremenu od 10 do 12h.

Zainteresovana tijela, organizacije i javnost u gore navedenom roku, ovom nadležnom tijelu mogu dostaviti svoje mišljenje o zahtjevu za odlučivanje o potrebi izrade studije o procjeni utjecaja predmetnog objekta na životni okoliš.

Dvojezična nastava na hrvatskom i engleskom jeziku

Od sljedeće školske 2014./2015. godine očekuje se početak realizacije dvojezične nastave na hrvatskom i engleskom jeziku. Planira se otvaranje jedne skupine u vrtiću »Petar Pan« u Tavankutu, te također u Tavankutu jednog odjela prvog razreda u OŠ »Matija Gubec«.

Gradsko vijeće je donijelo zaključak o izmjenama i dopunama zaključka o podržavanju projekta »Uvođenje dvojezične nastave na srpskom i engleskom jeziku u ustanovama obrazovanja i odgoja na teritoriju AP Vojvodine«, kojim se podržava otvaranje i dvojezičnih odjela na hrvatskom i engleskom, odnosno na mađarskom i engleskom jeziku.

Zaključak će biti prosljeđen Pokrajinskom tajništvu za obrazovanje, upravu i nacionalne manjine, predškolskoj ustanovi, osnovnim školama i vrtiću, te Tajništvu za društvene djelatnosti i Tajništvu za financije Gradske uprave Grada Subotice. U Subotici se dvojezična nastava na srpskom i engleskom jeziku realizira u objektima PU »Naša radost«, te odjelima OŠ »Ivan Goran Kovačić« i »Matko Vuković«.

Grad preuzeo dvije nekretnine od »Čistoće«

Gradsko vijeće donijelo je odluku kojom se dvije nekretnine, čiji je nositelj prava korištenja bilo Javno komunalno poduzeće »Čistoća i zelenilo«, prenesu u vlasništvo Grada. Riječ je o prostoru gdje se nalazi Jedriličarski klub i prostoru kod gradskog Azila za napuštene pse i mačke.

Šest javnih poduzeća pod uvećalom revizora

Budući da nije dobio nikakvu obavijest ni dva mjeseca nakon što je podnio kaznene prijave Policijskoj upravi i Osnovnom javnom tužiteljstvu u Subotici protiv NN osoba u JKP »Čistoća i zelenilo« zbog brojnih nezakonitosti na štetu ovog poduzeća i gradskog proračuna, gradonačelnik Jenő Maglai je najavio reviziju rada šest javnih poduzeća od strane licencirane tvrtke. »Nadam se da ćemo za mjesec ili dva dobiti prva izvješća revizora, te da ćemo znati što se događalo i kako su ta poduzeća poslovala. U sljedećih šest mjeseci obveza licencirane tvrtke je uraditi kompletnu reviziju za tih šest javnih poduzeća. Ovo je i poruka svim direktorima i voditeljima javnih poduzeća da mogu računati na drugačiji odnos lokalne samouprave prema njihovom radu i kontroli njihovog rada«, kazao je gradonačelnik Maglai.

Projekt osuvremenjavanja pruge Novi Sad – Subotica – državna granica

Poduzeće »MapSoft« priopćilo je na svom portalu kako je s kompanijom »Euro Gardi Group« potpisan ugovor o izvođenju geodetsko-fotogrametrijskih radova za potrebe idejnog projekta rekonstrukcije i osuvremenjavanja željezničke pruge Novi Sad – Subotica – državna granica. Osnovno područje snimanja za koje je predviđena izrada topografskih podloga (fotogrametrijskom metodom) u razmjeri R=1:1000 odnosi se na pojas od oko 50 metara lijevo i desno od projektirane ose. Ukupna površina snimanja iznosi oko 1.100 hektara.

VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Pripremaju: Lazar Merković i Milovan Miković

KRONOLOGIJA od 21. do 27. ožujka 2014.

21. OŽUJKA 1902.

Umro je *Ago Mamužić*, pravnik, glavni odvjetnik Gradskog poglavarstva, spisatelj, novinar, narodni djelatnik, pokretač i utemeljitelj više društava i novina. Jedan je od osnivača Pučke kasi-ne 1878. Bio je izdavač novina *Bácskai ellenőr* (Bački revizor). Rođen je 27. travnja 1844.

21. OŽUJKA 1986.

Premинуo je *Pavle Tumbas*, popularni čika *Pajo*, nogometni sudac saveznog ranga i instruktor sudačke organizacije Vojvodine.

22. OŽUJKA 1953.

Predsjednik Republike *Josip Broz Tito*, posredstvom izaslanika, narodnog heroja, pukovnika *Dragana Stanića*, kumovao je u Đurđinu devetom djetetu *Grge Poljakovića*, u Žedniku devetoj prinovi *Šandora Vojnića*, a u Donjem Gradu, djetetu *Ivana Lulića*.

22. OŽUJKA 2002.

U Stonu kod Dubrovnika umro je istaknuti subotički književnik, kritičar, povjesničar književnosti i antologičar *Geza Kikić*. Tvorac je dva najznačajnija djela – Antologija poezije bunjevačkih Hrvata i Antologija proze bunjevačkih Hrvata. Zbog sudjelovanja u Hrvatskom proljeću, rasturen mu je slog *Zbornik preporodnog pokreta biskupa Ivana Antunovića*, dok su rukopisi antologije drame i eseja bunjevačkih Hrvata – zagubljeni! Rođen je 15. rujna 1925.

23. OŽUJKA 1850.

Uz mađarski naziv Szabadka (Subotica) počinje službe-

na uporaba njemačkog imena grada Maria-Theresiopel ili Theresiopolis. Od 1. I. 1852. u gradskim zapisnicima je naznačeno: »vođeni u Subotici«. Od 1. VI. 1852. po višoj zapovijedi ponovno se rabi mađarski naziv Szabadka. Pečat s latinskim natpisom Maria Theresiopolis potisnut je iz uporabe tek 1861.

23. OŽUJKA 1877.

U Bajmoku, u siromašnoj obitelji, kao sedmo dijete rođen je *Stipan Kopilović*, istaknuti slikar i osnivač Udruženja likovnih umjetnika Vojvodine (1924.). U Budimpešti njegov talent zapaža *Gustav Morelli*, profesor Škole dekorativnog crtanja, zatim Škole primijenjenih umjetnosti, gdje je Kopilović student (1900. – 1902.), a potom studira u klasi profesora *Petera Halma* na Bavarskoj kraljevskoj slikarskoj akademiji u Münchenu (1902. – 1903.). Nakon više godina provedenih u Münchenu, Parizu, Firenci i Rimu vraća se rodnom podneblju. Unatoč tomu što su, za sada, poznata svega dvadeset tri njegova ulja i zidne slike što ih je napravio u transeptu i apsidi bajmočke crkve (1907. – 1908.), *Stipana Kopilovića* smatra se prvim impresionistom i najvažnijom likovnom pojavom svoga razdoblja.

23. OŽUJKA 1963.

Rođena je *Jasminka Dulić*, sociologinja. Nakon diplome stečene na Filozofskom fakultetu u Beogradu magistrirala je u Novom Sadu (Religioznost, socijalna alijenacija i vrijednosna orijentacija – analiza rađena na uzorku učenika srednjih škola u Subotici), a doktorsku radnju obranila je u Beogradu (Političko-ideološke orijen-

tacije i stranačka preferencija stanovnika Vojvodine). Jedno vrijeme predaje u subotičkim školama, zatim je koordinatrica obrazovnih i istraživačkih projekata pri Centru za ženske studije, potom je u NIU »Hrvatska riječ« v.d. ravnateljica, a sada glavna i odgovorna urednica istoimenog tjednika.

24. OŽUJKA 1999.

U večernjim satima, nešto prije 20 sati, počeli su udari zrakoplovnih snaga NATO pakta na ciljeve u Vojvodini, Srbiji i Crnoj Gori. Predsjednik Savezne vlade SRJ *Momir Bulatović* proglasio je ratno stanje. Na izvanrednoj sjednici Izvršnog odbora Skupštine općine ustrojen je Krizni stožer. Prve sirene oglasile su se u Subotici u 20 i 25 sati. Gradske ulice i trgovi su začas opustjeli, prozori zamračeni, svjetla pogašena.

25. OŽUJKA 1999.

Na izvanrednoj sjednici Skupštine općine vijećnici jednodušno osuđuju napad na zemlju. Izvršni odbor preimenovan je u Krizni stožer. Istodobno počelo je plansko isključenje električne energije. Sve osnovne, srednje škole i fakulteti raspušteni su do 2. travnja. Smanjeno je prometovanje na autobusnim linijama, a u Bolnici su pojačana dežurstva i pripravnost. Opskrba – redovita.

25. OŽUJKA 2004.

»Zidna dekoracija subotičkih palača« – tema je izložbe otvorene u galeriji Likovnog susreta. U popratnom katalogu tiskan je rad povjesničar-

ke umjetnosti *Branke Šadi* o slikarstvu koje krase objekte građanske arhitekture tijekom XIX. i XX. stoljeća u Subotici.

26. OŽUJKA 1744.

Izaslanstvo katoličke općine Subotičkog vojnog šanca u sastavu *Stipan Vojnić*, *Ilija Bukvić* i *Grgo Križanović* u Beču je sklopilo ugovor s Kraljevskom komorom o razvojačenju šanca, koji je tada u sklopu Potiske vojne krajine. Poslužio je kao temelj za buduću Povelju kojom je Subotica stekla status slobodne, povlaštene kraljevsko-komorske varoši Szent-Mária (Sveta Marija), prije zvane Szabadka, odnosno Subotica.

26. OŽUJKA 1967.

U Zagrebu je umro *Ervin Sinkó*, književnik, publicist, sveučilišni profesor, akademik. Srednju školu uči u Subotici, sudionik je Mađarske Sovjetske Republike (od 21. ožujka do 6. kolovoza 1919.), potom emigrant u Austriji, Švicarskoj i SSSR-u. Godine 1939. vraća se u Jugoslaviju, sudjeluje u NOB-u. objavio je više vrijednih djela u gotovo svim književnim vrstama. Rođen je 5. listopada 1898.

27. OŽUJKA 1928.

U Subotici, gdje mu je otac predavač na Pravnom fakultetu, rođen je i u njoj proveo dio djetinjstva književnik i mislilac *Radomir Konstantinović*. U literaturi južnoslavenskih naroda novoga vremena ostvario je osobit tip romana. Njegova studija *Filozofija palanka bespoštedna je vivisekcija tradicionalizma i osobito malograđanstva*.

POGLED S DRUGE STRANE: POSLJEDICE TUĐIH I VLASTITIH TRAUMA

ZATVARANJE iza (sigurne) OGRADE

Proljetno sunce izmamilo je bicikliste na ulice i ceste. Blaga zima je i inače bila naklonjena najčešće korištenom (i najjeftinijem!) prijevoznom sredstvu ravničarskih gradova, ali sada su u vožnji i rekreativci, djeca i svi oni što dvokotače vole radi dobre fizičke forme, aktivnog provođenja slobodnog vremena i boravka na zraku i suncu, ne samo zbog prekraćivanja puta do posla ili drugog odredišta. Još u školi smo učili o visibabama kao jednom od prvih vjesnika proljeća, no kako je rano cvijeće ove toplije zime promolilo listove i cvjetove prije kalendarske odrednice, obližnja mehaničarska radionica za popravak bicikala postala je pouzdanija u najavi novog godišnjeg doba – s porastom temperature punilo se i parkiralište ispred radnje s biciklima ostavljenim na pregled i pripremu za učestalo korištenje. Unose ih sve unutra s mrakom, jer vijesti iz više gradskih ulica upozoravaju na vješte kradljivce koji ne mare za brojna obećanja nadležnih o boljoj zaštiti imovine građana.

Ispred prodavaone u jednoj od uličica predgrađa Subotice,

prodavačica je započinjući poslijepodnevnu smjenu zaključala svoj bicikl ispred ove male radnje velikih izloga. Bila je sigurna u sigurnost svoga bicikla koji joj je tu, stalno pred očima, po danu, u ulici koja je prometna i automobilima i ljudima. Još se nije smrklo kada je ustanovila nestanak dvokotača osiguranog lancem. Ni najbliži susjedi nisu vidjeli kradljivca, niti sumnjivo kretanje oko dućana i bicikla na ulici. Kao magijom »sada ga vidiš – sada ga ne vidiš« oštećena je žena za koju je izdatak za drugi bicikl kao nedostižan san. Pa i u posjet prijateljima i rodbini se više ne polazi ako se pritom bicikl ne može odgovarajuće osigurati u zaključanom prostoru.

Na drugom kraju grada, na Somborskom putu, nekoliko dana kasnije – kradljivca su vidjeli! Istina, druga je priča, pa vjerojatno i sudionik, i na meti nije bio bicikl, već kasa ili što god vrijedno iz radnje. Iščekujući mušterije, žena je u sunčano jutro širom otvorila prodavaonicu radi prozračenja i nemalo se uplašila kada je ubrzo ugledala nepoznatog čovjeka u potrazi za »nečim«

u prostoriji. Srećom, nije bila sama u objektu. Iz susjedne prostorije su dotrčali ukućani i potražili za lopovom. Jutro kao na filmu: utrka za lopovom u bijegu. Susjedi u još očuvanom jutarnjem ritualu starinskih ulica, čišćenju vjetrom nanesenih kesa i otpada ispred kuća i kapija, satima su prepričavali i javljali znanima o pokušaju bezobzirnog lopovluka »usred bijela dana« u jednoj od najprometnijih ulica.

Obijaju se trgovine, kuće, stanovi, automobili, vikendice, garaže, sve što ima bilo kakvu (prodajnu, korisnu) vrijednost, makar to bio i poklopac na kanalizacijskom vodu u Plitvičkoj ulici, mali, ali dovoljno velik za krađu. Krađa iz koje može izniknuti još veća nevolja zbog mogućnosti ozljeđivanja prolaznika u ulici »s rupom«.

Proljeće je »osunčalo« još jednu pojavu kao posljedicu osjećaja nesigurnosti, osobne i imovinske. Kada je sunce u kalendarskoj zimi obasjalo palčke obale i po ugodnom danu izvelo u šetnju stotinu ljudi, sa zalaskom sunca u toplo predvečerje šetalište je nabrzinu

opustjelo. »Zašto?«, pitali su se pojedini iz generacija odraslih u neopterećenosti strahom od mraka, predstavnici generacija koje su rasle u ulicama otključanih kapija i kućnih vrata, bez alarma na svom automobilu i svom domu. Zašto su i gradske ulice s mrakom opustjele? Nekada društveni život nije bio uvjetovan dnevnim svjetlom. Dapače, predvečerja su mamila šetače i punila ulice i šetališta.

Nesigurnost, potkrijepljena čestim novim svjedočenjima o ataku na imovinu, osobnu ili javnu, ujedno je atak i na osjećaj slobode željenog provođenja vremena, ako se, radi sigurnosti ili makar samo iz straha, sa zalaskom sunca mora kući, zaključati i čuvati ono što se ima.

Aktualni zahtjevi i dogovori o načinima postizanja veće sigurnosti građana, a onda i dosljedno provođenje dogovorenog, u žiži su interesa cjelokupne javnosti, jer osim što uzimanje i otimanje tuđeg materijalno oštećuje pojedince i obitelji, ono je od utjecaja na život i raspoloženje svih i ukupni osjećaj i atmosferu jednog grada.

Katarina Korponaić

U KOVAČICI ODRŽAN OKRUGLI STOL NA TEMU »UNAPREĐENJE MANJINSKE POLITIKE U SRBIJI«

Ukorak s integracijom

Postoji li u Srbiji artikulirana manjinska politika i je li proces integracije dvosmjerni proces s obzirom da se ona tiče ne samo pripadnika nacionalnih manjina nego i pripadnika većine? Podrazumijeva li se u Srbiji pod pojmom integracije ustvari asimilacija nacionalnih manjina, tj. da one postanu dio većine pod okriljem integracije?*

U organizaciji Foruma za etničke odnose, u Kovačici je 11. ožujka održan okrugli stol na temu »Unapređenje manjinske politike u Srbiji – Ukorak s integracijom«. Temelj rasprave tijekom okruglog stola bile su Ljubljanske smjernice za integraciju raznovidnih društava. Ovaj dokument u izdanju OEES-a, koji je predstavio Sean McGreevy, predstavnik Visokog komesara za nacionalne manjine OEES-a iz Haaga, daje konkretne preporuke i smjernice za unapređenje procesa u raznovidnim društvima. On sadrži strukturna načela, načela integracijske politike i ključna područja javnih politika.

Integracija se kroz ovaj dokument određuje kao spoj principa tolerancije i interakcije. Ona je predstavljena kao dvostruki proces, s jedne strane zajamčenih prava, a s druge strane dužnosti i obveza koje imaju pripadnici nacionalnih zajednica kao članovi jednog društva. Njima je previđeno da djelotvorno sudjelovanje nacionalnih manjina u javnom životu podrazumijeva sudjelovanje u javnim poslo-

vima, društveno i ekonomsko sudjelovanje i sudjelovanje u kulturnom i vjerskom životu.

KAKO DO INTEGRACIJE BEZ ASIMILACIJE?

O koracima koje je Srbija napravila u postupku integracija govorio je Meho Omerović, predsjednik Odbora za ljudska i manjinska prava i ravnopravnost spolova Narodne skupštine Republike Srbije. »Odbor kojim ja predsjedavam razmatra prijedloge zakona odnosno drugih pitanja iz područja ostvarivanja prava nacionalnih manjina i međunarodnih odnosa u Republici Srbiji. Odlaganje usvajanja izmjena i dopuna Zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina predstavlja mogućnost da se s jedne strane preispitaju predložena rješenja što omogućava svima nama da dodatno vrijeme posvetimo analizi teksta zakona kako bi se došlo do teksta koji će biti prihvatljiv svim pripadnicima nacionalnih zajednica. Unapređenje pravnih okvira je jedan od glavnih zadataka i Narodne skupštine, ali izmjene ovog zakona neće biti dovolj-

ne niti učinkovite ako nemamo analizu postojećih, drugih zakona. Također sam svjestan kako je potrebno vršiti u većoj mjeri ovlasti parlamentarne kontrole. Mi smo to i radili kroz javna slušanja, okrugle stolove i kroz analizu neovisnih tijela. Položaj i prava nacionalnih manjina ovisi i o ekonomskoj situaciji. Za jedno višenacionalno društvo kao što je naše nije lako osigurati i uspo-

staviti pravu mjeru i ravnotežu, a koja će osigurati emancipaciju nacionalnih manjina i integraciju bez asimilacije«, kazao je Omerović.

Zamjenica pokrajinskog pučkog pravobranitelja Eva Vukašinić mišljenja je kako nije moguće izbjeći politizaciju nacionalnih vijeća, ali se zato može postaviti pitanje funkcioniranja li nacionalna vijeća, u vrše-

Politika prešućivanja

Kao osvrst na teme otvorene tijekom okruglog stola, predsjednik IO HNV-a Darko Sarić Lukendić naglasio je kako problem službene uporabe hrvatskog jezika ne može doći u medijski prostor Srbije na način kako je taj problem došao u fokus interesa u Hrvatskoj. »Pitanje sudjelovanja u javnom i političkom životu Srbije ne vezuje se za pitanje manjinske problematike, a pitanje poštovanja ljudskih i manjinskih prava naći će se pred Srbijom u procesu pristupanja EU. U Srbiji je na djelu politika prešućivanja kako od strane najutjecajnijih političkih aktera i stranaka, tako i od strane medija i djela nevladinog sektora kada je u pitanju ukupna manjinska problematika.« On je naglasio kako je pitanje nacionalnog identiteta promjenljiva kategorija na temelju koje se ostvaruju određena prava, pa tako imamo situaciju da pojedine subetničke grupacije na temelju subetničkog identiteta formiraju nacionalno vijeće i onda po toj osnovi ostvaruju određena manjinska prava i formira se kvazinacionalna manjina. On se također nije složio da izmjene izbornog zakona idu u smjeru promjene broja potpisa čija je ovjera potrebna da bi se zadovoljilo pitanje sudjelovanja manjina u političkom životu, istaknuvši kako je jedini način da se ovo pitanje riješi primjena pravila koje je na snazi u Hrvatskoj u odnosu na srpsku nacionalnu manjinu, a to se odnosi na zajamčene mandate.

Hrvatsku zajednicu na ovome skupu predstavljali su predsjednik Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća Darko Sarić Lukendić, ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata Tomislav Žigmanov i članica Izvršnog odbora HNV-a Ankica Jukić Mandić.

nju svojih nadležnosti, sukladno najboljim interesima nacionalne zajednice, ili sukladno partijskim interesima. Ona je postavila i pitanje što znači formulacija da će se prigodom zapošljavanja u javnim službama voditi računa o odgovarajućoj zastupljenosti pripadnika manjina, s obzirom da se u sistematizaciji radnih mjesta nacionalna pripadnost ne može navesti kao jedan od uvjeta, jer se smatra da bi to vodilo diskriminaciji, stoga je mišljenja kako treba inzistirati na poznavanju jezika nacionalne manjine.

U SRBIJI NEMA MANJINSKIH POLITIKA

Govoreći na temu prakse u području obrazovanja, kulture i uporabe jezika, *Tomislav Žigmanov*, ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, kazao je kako su u Srbiji na djelu kozmetičke promjene. »U Srbiji nema manjinskih politika, jer one predstavljaju određenu pozitivnost kada je u pitanju planiranje, kreiranje politika, dosljednost u provedbi i osiguravanje financijskih sredstava, a isto tako i kada su u pitanju

napori na integraciji manjina. Moramo imati u vidu da je osim nekih kozmetičkih promjena na planu manjinskih politika i integracija manjina u suvremenom srbijanskom društvu, učinjeno najmanje u tranziciji. Velike su promjene učinjene u drugim segmentima društva, ali kada je u pitanju status i položaj manjinske zajednice – najmanje. Mnogo se govori o razlici između Srbije i Vojvodine, ali se zaboravlja kako sve što u Vojvodini postoji i danas kao pozitivan primjer jest nasljedstvo iz socijalizma malo prilagođeno novim društvenim okvirima. Stare nacionalne zajednice uspijevaju ostvariti svoja prava i to s tendencijom pada, dok se kod napora hrvatske nacionalne zajednice vidi nesenzitivnost republičkih tijela vlasti kada je u pitanju zakonom zajamčeno pravo. Oспорavanje Statuta APV od strane Ustavnog suda također će imati utjecaja na ostvarivanje manjinskih prava«, kazao je Žigmanov. Govoreći o kulturnom prostoru, naglasio je kako postoji nacionalni ekskluzivizam od strane lokalnih samouprava, regionalnih vlasti i institucija osnovanih od strane

Republike. »Takva situacija za posljedicu ima segregirani prostor, gdje postoji jasno naznačen srpski kulturni prostor i prostor manjinskih zajednica koje imaju razvijen kulturni prostor, i s druge strane manjinske zajednice koje svoje djelovanje svode na očuvanje tradicijske kulture i onda interakcija i suradnja gotovo da ne postoji. Za manjinske kulturne prostore veliko je pitanje politike financiranja, isključivost manjinskih sadržaja iz kulturnih institucija čiji su osnivači gradovi, Pokrajina ili Republika. U području obrazovanja na djelu je nacionalni ekskluzivizam, i dalje se uči o onome što je daleko, a o onome što je blisko i susjedno – ne, upravljanje školskim sustavom je visoko centralizirano. Kada je u pitanju hrvatska nacionalna zajednica tu je cijeli niz problema, tko može predavati, pitanje udžbenika, nostrificiranje diplome«, kazao je Žigmanov naglašavajući kako kada je u pitanju područje službene uporabe jezika i pisma tu je najveća konfuzija, jer subjekti dolaze iz različitih segmenata državne i javne uprave, predstavnici policije, pravosuđa...

Svojim izlaganjima doprinos okruglom stolu dali su *Dušan Janjić*, predsjednik UO Forum za međuetničke odnose, kao i *Violeta Ćorić* ispred Ureda Zaštitnika građana Republike Srbije, te koordinator *Nenad Đurđević*. Sudionici konferencije ukazali su i na problem nevidljivosti manjina u medijima, na nedovoljno prisustvo kulturnih sadržaja manjina u radu institucija kulture, nepoznavanje jezika etničke većine, ali isto tako i jezika manjine, na konfuziju u službenoj uporabi jezika, te probleme u financiranju. Svi ovi problemi otežavaju procese integracije. Ovaj projekt okončat će se organiziranjem konferencije u Beogradu koncem ožujka, na kojoj će biti predstavljena Preporuka za daljnju provedbu manjinskih javnih politika na teritoriju Republike Srbije. U Preporuci će biti iskazana iskustva i zaključci do kojih se došlo nakon održanih okruglih stolova s predstavnicima nacionalnih manjina u cilju unapređivanja manjinske politike u Srbiji.

M. H.

MARIJA ŠEREMEŠIĆ, PREDsjednica UG »URBANI ŠOKCI« IZ SOMBORA

Promicanje baštine i kulture

U druga građana »Urbani Šokci« provodi programe i sudjeluje u programima čiji značaj daleko nadilazi okvire Sombora. Uspješna suradnja s »Pasijskom baštinom«, udrugom »Šokačka grana« iz Osijeka, organiziranje »Dana hrvatske kulture« u Somboru, samo su dio aktivnosti ove udruge. S predsjednicom *Marijom Šeremešić* razgovarali smo o programima i planovima za ovu godinu.

U prošloj ste godini bili sudionica dvaju značajnih znanstvenih skupa. Uobičajeno je da se nakon tih skupova tiskaju i zbornici radova.

Tako je i ovoga puta. Tiskana su dva velika zbornika, pod pokroviteljstvom udruga s kojima smo surađivali, a to su »Pasijska baština« iz Zagreba i »Šokačka grana« iz Osijeka, uz potporu Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata. To su zbornici »Urbani Šokci 6 i 7« i »Muka kao nadahnuće kulture – Pasijska baština Hrvata u Podunavlju«. Smatramo kako su ti zbornici ne samo svjedodžba kulturnih događanja koja su održana, već i izvor saznanja o pasijskoj baštini i tradiciji Hrvata Šokaca Podunavlja. Ovi su zbornici imali svoju promociju u Zagrebu, ali još nisu predstavljani u Somboru i planiramo književnu večer na

kojoj ćemo uz članove uredništva predstaviti zbornike.

Suradnju sa »Šokačkom granom« i »Pasijskom baštinom« nastavljate, što će biti ovogodišnje teme?

U suradnji sa »Šokačkom granom« organiziramo 25. i 26. travnja Međunarodni okrugli stol Urbani Šokci – Panonija 2 »Kako se to može biti Europljanin i živjeti u Šokadiji«. Već po tradiciji otvorenje je u Osijeku, a drugi dan rada je u Somboru.

»Pasijska baština« nastavlja rad i ove godine. Njihov drugi susret u Mađarskoj održan je u zgradi Šokačke čitaonice Mohács, a organizator je Zaklada Zornica – Zornica nova iz Pečuha. Tema je bila korizma među Hrvatima u Mađarskoj. Ustvari održan je okrugli stol na temu »Korizma«. Sudjelovali su: *Janja Horvat*, *Marija Šeremešić*, *Vera Erl*, *Jozo Čikeš*, *Helena Ivičin* i *Đuro Franković*. Moderatorica je bila *Milica Klaiž-Tarađija*.

Moje izlaganje je bilo o *Josipu Pašiću*, svećeniku i književniku.

»Urbani Šokci« sudjelovat će ove godine u »Pasijskim svečanostima«, programom koji prikazuje Šokicu u korizmi – »Šokica slidi Isusa«. Sve je izvorno, šokački, sudjelovat će pjevačka skupina »Kraljice Bodroga« iz Monoštora, ja sam uobličila program i govorim stihove križnog

šokačkog puta, koje je napisala *Marica Mikrut* na šokačkoj ikavici. Taj će program biti u okviru 23. svečanosti Pasijske baštine u Resniku kraj Zagreba, četvrtog i petog travnja. To je za nas veliko priznanje, jer smo uvršteni u program s najeminentnijim umjetnicima izvornog i suvremenog stvaralaštva u Hrvatskoj.

Zanimljivo je ovom prigodom spomenuti kako ćete sudjelovati i na jednom zanimljivom događanju u Istri.

U pripremi je rad za simpozij »Muka kao nepresušno nadahnuće kulture« u Pazinu, od 19. do 22. lipnja. Tema je Istra. Govorit ću o hodočašću bačkih Hrvata na Marijin Trsat i o štovanju Majke Božje Trsatske među katolicima Bačke. Rad će imati naslov »Dukat za Trsat«. Ovo je inače moje peto sudjelovanje

na simpozijima koje organizira Pasijska baština iz Zagreba.

Prošle je godine obilježena stota obljetnica rođenja svećenika i književnika Josipa Pašića. Hoće li sada, godinu poslije te obljetnice, biti tiskana njegova knjiga?

S radošću mogu reći kako pripremamo životopis i dva kratka romana Josipa Pašića. Bit će to nevelika knjiga i mislim da ćemo je moći objaviti. To su romani »Marta traži roditelje« i »Kraj našeg Dunava«, koji su bili objavljeni u nastavcima »Naših novina« u Somboru 1943. i 1944. godine. Radnja romana »Kraj našeg Dunava« događa se u Monošturu i govori o nesretnoj sudbini jedne obitelji, a radnja romana »Marta traži roditelje« spaja Suboticu, Sombor i Split.

I kad već govorimo o nakladništvu, hoće li biti završen rječnik koji pripremate?

Pri kraju sam sakupljačkog dijela na terenu i sada abecedno sređujem stare šokačke riječi koje su bile u uporabi otprilike do 1920. godine u Monoštoru. Neke se koriste i danas, a neke su potpuno van upotrebe. Govor se mijenja iz raznih razloga i mislim kako je posljednji trenutak za tiskanje jednog takvog rječnika. Prikupila sam oko 2000 izvornih starih riječi. Nadam se da ću sa ZKVH-om postići dogovor o tiskanju, akcentiranju i samom izgledu.

Pri kraju prošle godine u Somboru ste organizirali »Dane hrvatske kulture«, najavljujući kako će takav program Sombor imati svake godine. S obzirom da je bilo financijskih poteškoća prilikom organizacije, hoće li tog programa biti ove godine?

To bi trebala biti naša završna manifestacija u godini, ali uvjet je da nam »prođe« projekt. Za ovu godinu predviđamo i planiramo predstaviti u Somboru sve oblike stvaralaštva »Šokačke grane« iz Osijeka.

Čini se kako se sve zapravo vrti oko novca i da mnoge dobre ideje ovise o tome hoće li biti novca ili ne, i ako ga bude kada će stići?

Na skoro svakom natječaju gdje sudjelujemo dobijemo sredstva, ali su ona mala i po pravilu uvijek spadamo u skupinu koja dobiva najmanje sredstava. Objašnjenje koje dobivamo je da mi nemamo puno članova. Što je mjerilo? Mislim kako ne bi trebalo poistovjećivati KUD-ove i udruge. To nije isto. Kulturno-umjetnička društva okupljaju članove u sekcije koje njeguju tradiciju, a udruge imaju neke druge ciljeve. Naš je cilj dovesti stručnjake iz različitih područja i omogućiti zainteresiranima da kroz okrugle stolove, simpozije, književne večeri, tiskanjem knjiga, brošura, promicanjem pjesnika, poznatih ljudi iz naše zajednice koji su iz različitih razloga bili zapostavljeni, upoznaju hrvatsku prošlost, baštinu i kulturu. Svi ti oblici rada ostaju zapisani u knjigama, zbornicima, člancima, nosačima zvuka, fotografijama... Smatram da je i takav rad također važan.

Zlata Vasiljević

NATJEČAJI GRADA SOMBORA ZA UDRUGE

Iz proračuna 2,5 milijuna

Grad Sombor objavio je dva natječaja za kulturno-umjetnička društva. Za ove, kao i ostala društva koja realiziraju programe iz oblasti kulture i amaterizma, u proračunu Grada Sombora namijenjeno je 1,6 milijuna dinara. Za natječaj za kulturno-umjetnička društva i ostale oblike amaterizma koji njeguju nacionalni identitet iz proračuna će biti izdvojeno 900.000 dinara. Za prijavu na natječaje je 31. ožujka. U prijavi je, između ostalog, potrebno priložiti kopiju ugovora o međunarodnoj suradnji, kopiju dokaza o sudjelovanju na manifestacijama od nacionalnog značaja te kopiju osvojenih priznanja na natjecanjima i manifestacijama. Prijave se dostavljaju u zatvorenoj kuverti pisarnici Gradske uprave ili poštom preporučeno na adresu: Sombor, Trg cara Uroša broj 1.

Z. V.

21. ožujka 2014.

TJEDAN U BAČKOJ

I mi konja za utrku imamo

Bez promocije u Abu Dsbiju i Cannesu i druge pompe kakvu prati projekt »Beograd na vodi«, samo kroz priopćenje varoške informacijske službe doznali smo da se sprema i projekt »Sombor na vodi«. Naime, tako je pretenciozno izgradnju staze za šetnju i vožnju bicikla od 2,3 kilometra duž Velikog bačkog kanala, od mosta na Apatinskoj cesti do tromeđe, nazvao predsjednik Skupštine Grada Siniša Lazić dodajući, da je taj projekt od izuzetnog značaja »jer će dobar dio grada, prije svega Nova Selenča, imati mogućnost da 'izađe' na kanal i to već od kraja kolovoza, kada je planiran završetak radova«. Investicija je »teška« 7,5 milijuna, a sredstva će zajednički osigurati »Vode Vojvodine« i Grad Sombor. U izmumljivanje te dionice kanala i uređenje obale »Vode Vojvodine« uložiti će 25 milijuna dinara. Svakako lijepa vijest, ali Somborce bi mnogo više obradovala najava početka rada ili barem postavljanje kamena temeljca neke tvornice, što se u Somboru već dugo nije desilo.

I nije tu kraj lijepim vijestima, jer doznali smo u tjednu iza nas i da Pokrajinsko tajništvo za kulturu i javno informiranje ulaže šest milijuna dinara u obnovu Muzeja Batinske bitke na Dunavu kod Bezdana. Rekonstrukcija će početi krajem lipnja ili početkom srpnja, a muzej će biti u funkciji do studenoga, kada se obilježava sedam desetljeća od Batinske bitke. Konačno smo dočekali i to, ali ne mogu da ne pitam - zašto smo dozvolili da nekadašnji muzej godinama propada? Ako ništa drugo, mogli smo se ugledati na susjednu Hrvatsku, gdje se spomen kompleks Batinske bitke besprijekorno održava sve ove godine, usprkos ratu i raspadu nekadašnje države.

Spomenik kamen temeljac u prvom dijelu teksta. U Somboru ga nije bilo odavno, a u susjednom Apatinu posljednji je položen prije nekoliko dana. Trebao bi to biti početak gradnje tvornice pločastog namještaja »Lumber line« slovenske firme »Dino Mašić i Jure«. Bit će uloženo 1,2 milijuna eura, a u budućoj tvornici zaposlit će se 40 radnika. Nije neka brojka, ali u današnje vrijeme i jedno novo radno mjesto, pa još u proizvodnji, itekako je veliko.

Iz Bačke Palanke do Sombora je stigla vijest da je »Dunavprevoz« zainteresiran za kupovinu »Severtransa« i da je o tomu izvijestio i Agenciju za privatizaciju. Već poznata priča, jer je i prije dvije godine ovo poduzeće, odnosno njegov vlasnik najavljivao kupovinu, da bi se sve, na radost onih u »Severtransu«, i završilo samo na najavama. No, ne zna se tko danas kome daje vjetar u leđa, od čega i ovisi epilog ove priče.

Z. V.

HRVATSKI KULTURNI CENTAR »SRIJEM – HRVATSKI DOM« SRIJEMSKA MITROVICA

Aktivno djelovanje brojnih sekcija

Hrvatski kulturni centar »Srijem – Hrvatski dom« je kulturna udruga iz Srijemske Mitrovice, koja je obnovljena 1997. godine kako bi nastavila tradiciju svih hrvatskih kulturnih udruga iz Srijemske Mitrovice čiji je rad zabranjen poslije Drugog svjetskog rata. Do 2010. godine udruga je nosila naziv »Srijem«, da bi na sjednici Skupštine društva 9. listopada 2010. godine udruga promijenila naziv u »Srijem – Hrvatski dom«.

POVIJEST DRUŠTVA

U Srijemskoj Mitrovici kroz povijest djelovalo je nekoliko hrvatskih društava: Hrvatsko pjevačko društvo »Nada« (1886.), Hrvatska građanska i obrtnička čitaonica (1886.), Hrvatska čitaonica osnovana 1991. godine, glasilo Hrvatski branik (1893.), Hrvatsko ratarsko i pjevačko društvo »Tomislav« (1910.), Hrvatsko pjevačko društvo »Hrvatska omladina« (1920). Zgradu Hrvatskog doma komu-

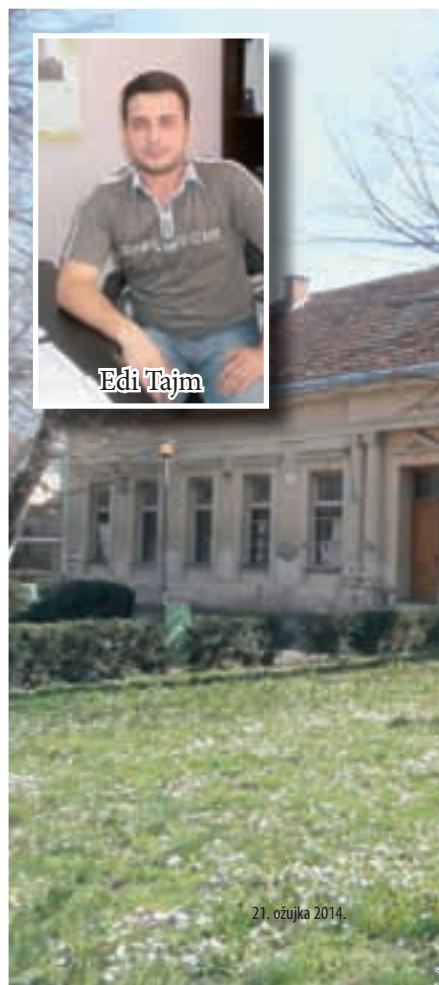
nistički režim je oduzeo 1945. godine koja je vraćena društvu.

HKC »SRIJEM – HRVATSKI DOM« DANAS

Hrvatski kulturni centar »Srijem – Hrvatski dom« iz Srijemske Mitrovice danas djeluje u nekoliko sekcija, tu su: folklorna starija i mlađa skupina, tamburaška, sportska, odjel za hrvatsku književnost, slikarstvo i primijenjenu umjetnost, odjel za komunikaciju s medijima, nakladničko-novinarski odjel, pravni odjel, pjevačko društvo »Nada«, a novoosnovana je i škola tambure koju pohađa veliki broj djece i ima oko 40 članova. Kako ističe predsjednik društva *Krunoslav Đaković* trenutačno u društvu postoji tendencija rasta članova, pogotovo najmlađih: »Jedno vrijeme je i u našem društvu rad sekcija utihnuo, nakon čega smo mi, trenutna uprava društva koja radi sada već četiri godine, obnovili rad folklorne i tamburaške sekcije. Danas školu tambure pohađa oko četrdes-

tero djece, a članovi su redoviti, kako u starijoj tako i u mlađoj folklornoj skupini. Članovi likovne sekcije »Sveta Anastazija« imaju često svoje izložbe u Srijemskoj Mitrovici, Županji, Ruskom Krsturu, Crnoj Gori, Hrvatskoj, gdje najviše izlažu svoje rukotvorine od slame, rezbarije na staklu i ručno izrađene figure, i izložbe su veoma uspješne«, ističe *Krunoslav Đaković*. Predsjednik društva kaže kako su imali više zapaženih nastupa kako u zemlji tako i u inozemstvu, u Republici Hrvatskoj – na Vinkovačkim jesenima, Đakovačkim vezovima, a prošle je godine folklorna skupina imala uspješan nastup u Njemačkoj u gradu Filderstadtu. Redovite manifestacije u Hrvatskom domu su: maskenbal, zabava za župski kirbaj 26. listopada, kao i priredba za Svetog Nikolu. Manifestacija »Srijemci Sremu« otpočela je upravo u njihovom gradu prošle godine, a HKC »Srijem – Hrvatski dom« je bio domaćin. Kako ističe predsjednik društva, veliku financijsku potporu pružaju im HNV,

grad Srijemska Mitrovica, Vlada AP Vojvodine i razni donatori. I pokraj toga ističu da bi im dodatni prihod dobro došao, iako tre-

Edi Tajm

21. ožujka 2014.

nutačno ne mogu poduzeti ništa jer je proces restitucije Hrvatskog doma još uvijek u tijeku: »Hrvatski dom nije pravno vraćen. Mi jesmo u posjedu doma, ali je još uvijek postupak restitucije u tijeku, tako da mi ne možemo izdavati prostorije sve do 2024. godine, kada bi mogli biti samostalni. Srećom, svi koji sudjeluju u radu društva su volonteri, tako da nam ostane više sredstava za opremu, tambure i putovanja«, kaže Đaković.

TRADICIONALNE MANIFESTACIJE

Ovo društvo ima svoju godišnju manifestaciju koja se održava svake godine u svibnju – »Divan je kićeni Srijem«. Ove godine gosti će im biti iz Republike Hrvatske iz mjesta Lužana, a za ovu godinu ponovno planiraju nastup na manjinskoj manifestaciji grada »Srem folk fest«, kao i putovanja u Požegu u susjednu Republiku Hrvatsku. Nedavno su gostovali i u Ljubi na prvoj manifestaciji koju je organizirala novoosnovana hrvatska udruga iz tog mjesta, a ovo društvo im je pomoglo tako što im je ustupilo svoj tamburaški orkestar: »Trudimo se pomoći svim udrugama koliko možemo, da ne bi ponovno sve utihnulo, kao što se jednom desilo i kod nas. Imam

dojam da je u dosta mjesta u Srijemu nekako sve stalo u radu udruga, osim u Šidu, i da su mnogi mladi izgubili interes. Zadovoljan sam što ima puno mladih koji žele sudjelovati, plesati, svirati, slikati«, ističe predsjednik društva.

MLADI TAMBURAŠI

Od prošle godine u društvu je počela s radom škola tambure čiji su voditelji *Josip Dujić* i *Edi Tajm*. Oni redovito vježbaju s djecom dva puta tjedno i do sada su imali nekoliko zapaženih nastupa – u Baču, gdje su predstavili božićne i tamburaške pjesme, i za Svetog Nikolu u Srijemskoj Mitrovici. Trenutačno se spremaju za nastup na festivalu »Sirmium art« – mlada tambura, gdje se afirmiraju mladi tamburaški orkestri: »Imamo veliku pomoć HNV-a, grada Srijemska Mitrovica, kao i društva u realizaciji programa, nabavi žica, popravci tambura i korištenju prostorija. Moja ideja je da sviramo ne samo starogradske pjesme, nego i klasičnu filmsku glazbu i nadam se da ćemo u tome i uspjeti«, ističe *Edi Tajm*, voditelj ljetne škole tambure, inače po profesiji master etno muzikolog koji je dugogodišnji član društva.

Suzana Darabašić

Krunoslav
Đaković

21. ožujka 2014.

TJEDAN U SRIJEMU

Prestižne nagrade za predsjednike

I u proteklom tjednu iz Srijema stižu lijepe vijesti, barem što se tiče pojedinih općina. Naime, Srijemska Mitrovica se po drugi put našla među dobitnicima prestižnog priznanja u organizaciji engleskog časopisa »Financial times«, odnosno njegovog poslovnog dodatka »fDi intelligence«, u kategoriji isplativosti ulaganja i to kao treće rangirani grad u grupi malih europskih regija, treća po redu europska regija i deveti po redu u konkurenciji mikroeuropskih gradova budućnosti za 2014.-2015. godinu. Nagradu za europske gradove budućnosti 2014.-2015. godine je u francuskom ljetovalištu Cannes 12. ožujka primio gradonačelnik Srijemske Mitrovice *Branislav Nedimović*. Općina Ruma našla se među prvih deset nagrađenih gradova i općina u kategoriji troškovne isplativosti za ulaganje u konkurenciji sa skoro 500 europskih gradova i regija na natječaju »Europski gradovi i regije budućnosti 2014. – 2015. godine«, također u organizaciji fDi-a engleskog časopisa. Ruma predstavlja jedinu općinu u Srbiji koja je dobila ovo laskavo priznanje koje je uručeno predsjedniku Općine Ruma *Draganu Paniću* 12. ožujka u Cannesu. Nagrada je uručena i općini Indija, koja je po treći put u proteklih šest godina dobitnik priznanja »Europske regije i gradovi«. Indija je nagrađena u dvije kategorije i proglašena petom najboljom europskom regijom po efektivnosti troškova ulaganja i četvrtom malom regijom po istom kriteriju. Prijavljeno je 468 europskih lokacija, a ocjenjivano je šest kategorija: ekonomski potencijali, ljudski resursi, troškovna isplativost, infrastruktura i biznis klima, kao i strategija za privlačenje stranih direktnih investicija. Općina Šid nije sudjelovala na ovom natječaju. Iako posjeduje gotovo sve uvjete, prvenstveno što se tiče povoljnog geostrateškog položaja (s obzirom da se nalazi na graničnom pojasu s Republikom Hrvatskom i BiH), ekonomske, poljoprivredne, gospodarske i turističke potencijale, a da ne govorimo o ljudskim resursima, Šidani čekaju završetak radova na novoj industrijskoj zoni koja se nalazi na autocesti Beograd-Zagreb na površini od 123 hektara. Plinifikacija šidske općine još uvijek je u tijeku (iako je najavljivano da će biti završena sredinom prošle godine), a završetkom tih radova, kako su istaknuli čelnici šidske općine, izgradnja infrastrukture za novu industrijsku zonu trebala bi biti zaokružena. Tek tada šidska općina može očekivati veću ekonomsku stabilnost i dolazak već dugo najavljivanih investitora, a možda jednoga dana i nagradu u Cannesu.

S. D.

KNJIGA TOMISLAVA ŽIGMANOVA I IZLOŽBA FOTOGRAFIJA AUGUSTINA JURIGE U HMI

Predstavljanje knjige »Bunjevački put križa«

»Bunjevački put križa« u Zagrebu

U Hrvatskoj matici iseljenika u Zagrebu prošloga je četvrtka održano predstavljanje dvaju umjetničkih ostvarenja vojvodanskih Hrvata s vjerskom tematikom. Riječ je o knjizi *Tomislava Žigmanova* »Bunjevački Put križa – za osobnu pobožnost virujućeg svita«, te izložbi fotografija *Augustina Jurige* »Bunjevački putovi križeva«.

NAGRAĐENA KNJIGA

Žigmanovljeva je knjiga prošle godine dobila prvu nagradu za književno djelo na temu Muke Kristove, a riječ je o nagradi koju svake treće godine dodjeljuju Društvo hrvatskih književnika i Udruga Pasijska baština.

Ravnatelj HMI *Marin Knezović* je, govoreći o knjizi, kazao kako Žigmanov upo-

rava da je kršćanska duhovnost, življenje te duhovnosti i pisanje o njoj pravo, pa i obveza svakog kršćanina. Upozorava nas, podvukao je Knezović, i na baštinu razmišljanja, svojevrstne filozofije bunjevačkog seljaka i na jezik i na svijet koji neumitno nestaje, no kojega sve dalji i dalji glasovi i dalje prenose i suvremenom čovjeku bitne poruke.

O knjizi je govorila leksikografinja iz LZ Miroslav Krleža *Jasna Ivančić*. Djelo je strukturirano poput molitve križnoga puta, koja je stoljećima izgrađivana u pučkim molitvenicima. »I tako nas Žigmanov na melodioznoj arhaičnoj bunjevačkoj ikavici vodi, s osobitim poznavanjem psihologije Bunjevaca, kroz bogat i slojevit tekst pun finih detalja i ljudske topline zaogrnut pučkom pobožnošću, pun

usporedbi, ali i ironije na ljudsku glupost i zloću. Format i uvez knjige koji podsjećaju na starinski molitvenik odlično korespondiraju s arhaičnošću teksta, a likovna oprema fotografijama oštećenih i oronulih križeva krajputaša Augustina Jurige i crtežima križnoga puta i ukrasnih inicijala *Ante Rudinskog*, vrlo je lijepo dopunjuju. Ilustrativni su i notni i tekstualni prilozi na kraju knjige, a napose vrijedan Rječnik manje poznatih riječi«, kazala je Ivančić.

VAPAJ IKAVICE

Književnik i novinar Glasa Koncila *Tomislav Šovagović* naveo je kako knjiga na stotinjak stranica otkriva pitanja koja muče i glavnog junaka, i autora, i Hrvate, promišljajući tišinu neotkrivenih

odgovora. »Vjernik će uranjati u pripravnu molitvu i stajališta, vjerojatno zastajući nad mnogim mjestima, kao i moja malenkost, stavljajući knjižicu na srce, vraćajući se ponovno bakama s kronicama i dugačkim nepovezanim maramama, crkvenom podnevnom i večernjem zvonu, kalvariji ratarskoga života, ali i ljepoti blagoslovljene vjere. Veronke naših dana, neprocjenjive. I svi oni Šimuni, Šime, koji će pomoći strancu, u očima prepoznatom Gospodinu«, kazao je Šovagović.

Promociju je moderirala *Vesna Kukavica*, voditeljica Matičina odjela za nakladništvo, a nazočni su među ostalim bili i *Petar Barišić*, zamjenik predstojnice Državnog ureda za Hrvate izvan Hrvatske i *Dinko Šokčević*, ravnatelj Mađarskog kulturnog instituta u Zagrebu.

IZLOŽBA FOTOGRAFIJA

Otvorena je i izložba »Bunjevački putovi križeva« Augustina Jurige, koju čini četrnaest crno-bijelih fotografija križeva krajputaša. O predstavljanim radovima govorila je *Olga Šram*, povjesničarka umjetnosti iz Subotice, a izložbu je otvorio ravnatelj HMI *Marin Knezović*.

»Dragi prijatelji, otvaramo izložbu na kojoj fotografije ne predstavljaju djela velike umjetničke vrijednosti. Za većinu kunsthistoričara ništa bitno. Pa ipak, postoje i mjerila koja izmiču strogom sudu akademske zajednice. Ova izložba je izložba jedne drugačije bitnosti. Ovo je izložba priproste želje da se dohvati nešto naizgled nedohvatljivo. Ona je iskaz jednostavne duhovnosti, uska, neugledna staza koja ponekad brže vodi do cilja od širokih, utabanih cesta. Ti putokazi za uske staze prikazani su na ovoj izložbi. Tako su različiti, okrnjeni zubom vremena ili ljudskim nemarom, pa ipak i u toj fizičkoj narušenosti kao da šalju jasniju i glasniju poruku nego da su novi i cijeli, poručio je Knezović.

H. R.

Otvorenje izložbe fotografija

90. OBLJETNICA OD SMRTI SKLADATELJA FRANJE ŠTEFANOVIĆA

Ponovno izvedena »Šumska kraljica«

Programom u amfiteatru novosadskog SPENS-a, u organizaciji HKPD-a »Jelačić«, prošle je subote svečano obilježena 90. obljetnica od smrti poznatog skladatelja *Franje Štefanovića* (1879.-1924.). Još jednom je potvrđeno da petrovaradinski Hrvati uspijevaju otrgnuti od zaborava važne dijelove njihove kulture i povijesti. Štefanović, poznat kao tvorac dječje opere, kao i većina poznatih skladatelja svoju je slavu doživio tek poslije smrti. On nije bio samo stvaraatelj za djecu, nego i skladatelj čija glazba ima korijene u romantizmu 19. stoljeća. Napisao je oko 100 skladbi za muške i mješovite zborove, 20 solo pjesama s

klavirskom pratnjom, komičnu operu i kantatu. Zahvaljujući *Stanislavu Prepreku*, a kasnije i profesoru *Đuri Rajkoviću* koji je cijeloga života vrijedno čuvao i promovirao lik, djela i veličinu Štefanovića, njegovi zapisi spašeni su od zaborava. Tim putem nastavio je i HKPD »Jelačić« upriličivši mu ovu svečanost i izvedeći njegova djela. Također, valja se prisjetiti i kako je na 90. obljetnicu od Štefanovićeve rođenja uredništvo lista »Cvrčak« osnovne škole u Petrovaradinu na čelu s profesorom glazbe *Tihomikom Tapavicom*, koji je nazočio proslavi, podiglo nadgrobni spomenik *Franji Štefanoviću* na Staromajurskom groblju. Deset

godina kasnije prigodom 100. obljetnice njegova rođenja otkrivena mu je spomen-ploča u osnovnoj školi u Petrovaradinu, koja danas nosi ime *Jovana Dučića*.

Širina Štefanovićevog opusa predstavljena je tijekom svečanosti. Nakon više desetljeća ponovno je izvedena dječja opera »Šumska kraljica«, a po prvi puta u izvedbi zbora »Bajićevi slavuji« iz glazbene škole »Isidor Bajić« u Novom Sadu. Mješoviti pjevački zbor HKPD-a »Jelačić« otpjevao je dvije Štefanovićeve skladbe, a pomladak tamburaške sekcije je izveo dvije skladbe za koje Štefanović nije pisao riječi nego je napravio melodije, a aranžman

je napravio voditelj tamburaške sekcije *Stevan Mošo*. S porukom da se dobro dobrim vraća, kako se i završava dječja opera, završena je ovogodišnja svečanost u čast *Franje Štefanovića*. Pred punim amfiteatrom, predsjednik HKPD-a »Jelačić« *Petar Pifat* uručio je zahvalnicu dirigentici zbora »Bajićevi slavuji« *Ani Kovačić*, zahvalivši se svima koji su sudjelovali u realiziranju svečanosti.

U nedjelju, 16. ožujka, u crkvi Uzvišenja sv. Križa u Petrovaradinu služena je sveta misa za *Franju Štefanovića*, nakon čega je posjećen i njegov grob na Staromajurskom groblju.

M. H.

IZLOŽBA SUVREMENIH HRVATSKIH SLIKARA

Pohižekova kolekcija u Somboru

U galeriji Kulturnog centra »Laza Kostić« u Somboru u utorak 18. ožujka otvorena je izložba radova suvremenih hrvatskih slikara iz »Likovnog kruga Pohižek«. Izloženo je tridesetak radova iz kolekcije *Stjepana Pohižeka*, kolekcionara iz Zagreba. Među autorima su: *Ana Guberina*, *Boris Bučan*, *Damir Medvešek*, *Danijel Žabčić*, *Danko Frišić*, *Davorin Radić*, *Živko*

Toplak, *Frane Radak*, *Igor Rončević*, *Jasminka P. Petter*...

»Ovom izložbom otvaramo most kulture između Srbije i Hrvatske. Suradnju smo počeli ovih dana, a nastaviti ćemo je daljnjom razmjenom kulturnih programa s našim prijateljima i umjetnicima iz Hrvatske«, kazao je *Mihajlo Nestorović*, direktor KC »Laza Kostić«.

Izložbu je otvorio *Dragan Đurić*, generalni konzul Republike Hrvatske u Subotici, koji je tom prigodom istaknuo kako se poslije izložbe naive, koja je prošle godine priređena u Kovačici, Pohižek odvažio podastrijeti nešto novo što

se dogodilo u suvremenom hrvatskom slikarstvu.

Izložba u Somboru može se pogledati do 7. travnja, a nakon toga, prema najavama, bit će prikazana u Subotici i Beogradu.

Z. V.

Izazovi malih kultura

Različitim kulturnim događajima u različitim gradovima, proteklih smo se dana prisjetili djela i života trojice velikana iz područja kulture. Prvo je u petak u Beogradu premijerno prikazan dokumentarno-igrani film o svestranom Iliji Okrugiću Srijemcu, svećeniku, književniku, glazbeniku, prosvjetitelju... Dan kasnije, u Novom Sadu je povodom 90. obljetnice od smrti skladatelja Franje Štefanovića nakon duljeg vremena ponovno izvedena »Šumska kraljica«, najpoznatija od njegovih nekoliko opera za djecu. Inače, za one koji to možda ne znaju, ovaj znameniti Petrovaradinac je ujedno i tvorac – i to na svjetskoj razini – spomenutog glazbeno-dramskog žanra namijenjenog najmlađima. I na kraju, u Subotici je u ponedjeljak izveden program pod nazivom »Voyage s Matošom«, a u povodu 100. obljetnice od smrti ovog velikog književnika.

Upravo u povodu Matoševe obljetnice, susreo sam se s njegovim različitim razmišljanjima, od kojih su mi se neka učinila zanimljivim. Jedno od njih glasi: »Hrvati ne poznaju ni sebe pa ne mogu ni svijet.« Ove riječi iščitao sam na sljedeći način: da je poznavanje vlastitog konteksta (pa tako i svoje matične kulture) preduvjet za kvalitetno upoznavanje i razumijevanje tuđeg. A upravo je to Matoš i vlastitim primjerom svjedočio: živeći u pariškoj imigraciji, povezoao je hrvatsku književnost s europskom književnošću toga doba. Najviše pod utjecajem francuskih autora, uveo je u svoju matičnu književnost modernistička strujanja, te ju, kako navode teoretičari, trgnuo iz letargije provincijalizma.

Ujedno, ova AGM-ova misao potaknula me je i na razmišljanje o jednom kompleksnijem pitanju, pitanju izazova pred kojima stoje tzv. nacionalne (preciznije nacionalno-manjinske) kulture u svijetu koji se globalizira, ujednačavajući različitosti i uvodeći međunarodne standarde. O ovom složenom odnosu napisano je mnoštvo tekstova, iznesena su različita, pa tako i oprečna, mišljenja. Posrijedi je »pipavo« pitanje koje ovisno o vašim ideološkim i inim preferencijama nudi različite odgovore. Po mojem skromnom sudu, rješenje je u opreznom srednjem putu, koji u sebi podrazumijeva kritički odnos i spram »iznutra« i spram »izvana«. Tako se s jedne strane izbjegava narcisoidna samodovoljnost »poznatog terena«, a s druge strane slijepo prihvaćanje svega što dolazi nam donose vjetrovi »vesternizacije« i »mekdonaldizacije«.

D. B. P.

U SUBOTICI PREDSTAVLJENA KNJIGA »POVJERUJ U VLASTITU SMRT« ZVONKA SARIĆA

Strast da se osvoji kompleksnost svijeta

Objavljena lani u nakladi novosadske »Cenzure«, najnovija knjiga subotičkog književnika Zvonka Sarića pod nazivom »Povjeruj u vlastitu smrt« predstavljena je prošloga petka u

životom, za saznanjima, strast da se osvoji kompleksnost svijeta koji nas okružuje, fascinaciju velikim gradovima i velikim djelima, ali istovremeno i fascinaciju najmanjim, ljudskim, tako običnim a zna-

Zvonko Sarić, Nedim Sejdinović, Milovan Miković i bend Wooden Ambulance (u pozadini)

Subotici, u čitaonici Gradske knjižnice. Obraćajući se nazočnima, ravnatelj knjižnice Dragan Rokvić je naglasio kako ova knjiga predstavlja veliku pobunu, »pobunu protiv svega onoga što nas osiromašuje i uništava, pobunu koja još dugo neće biti okončana, sve dok se nastavlja ova naša ljudska drama«.

INTIMNO I GLOBALNO

Nedim Sejdinović iz nakladničke kuće »Cenzura« je istaknuo kako nas Sarić u knjizi nenametljivo, ali brzo i pouzdano, stihovima šeće kroz daleku prošlost i neočekivanu budućnost, kroz intimu i globalne fenomene, što s njim prepoznajemo i upoznajemo subotički lokalni kolorit i uživamo u njemu. »Poezija je to koja na trenutak ima esejistički žar za razumijevanjem svijeta, a istovremeno se očituje u ironiji, simbolima, signalima i detaljima. Ovom se knjigom, imenovani ili ne, muvaju Shakespeare, Rimbaud i Toma Akvinski, Brechtov prijatelj Kurt Vile, T.S. Eliot, talijanski zlatar i vajar Cellini, James Joyce, Arthur Schnitzler i mnogi, mnogi drugi. Hodimo tako od Auschwitza do Subotice, od Londona do Berlina ili Beča, gledamo »Mučke« ili »Širom zatvorenih očiju«... Prepoznajemo zapravo žed za

kovitim detaljima, koji iz sebe spontano zrače umjetnost«, naveo je Sejdinović.

DRUKČIJI SENZIBILITET

Književnik i urednik Milovan Miković je ocijenio kako se Sarićeva knjiga može čitati i kao zbirna točka u kojoj se fokusira ekspanzija novijeg i drugačijeg književno-teorijskog senzibiliteta, suprotstavljeno svemu patrijarhalnom, autoritarnom, izolacionističkom, ali i klaustrofobičnom glede grada.

»Težnja premrežavanju slike i riječi od prve Sarićeve pjesničke knjige »Operi zube i kreni« (1989.) vidljiv je i znakovit impuls, a kasnije i dosegnuti proces u njegovim stihovima, što će eruptirati u knjizi »Neonski zavrtnaj« (2004.), dok je u ovoj zbirci, koju preporučamo čitateljima, njihovo srastanje promišljeno i izraženo primijenjeno u funkciji uklanjanja ograda i promjene konteksta, pružajući knjizi snažan poetski zamah, dojmljiv umjetnički izričaj, pa unekoliko i generacijski iskorak, uz vidljivo pomicanje granica, čime se malo tko može pohvaliti u suvremenom hrvatskom pjesništvu«, kazao je Miković.

U sklopu večeri nastupio je subotički bend Wooden Ambulance.

D. B. P.

Književna večer Dražena Prčića u Lemešu

LEMEŠ – Prošloga tjedna u Lemešu je priređena književna večer subotičkog pisca *Dražena Prčića* na kojoj je predstavljen njegov najnoviji roman »Dogovoreni brak«. Kako je kazao, njegova aktualna

turneja po manjim mjestima u Vojvodini ima za cilj približiti se čitateljskoj publici u sredinama koje su, kako napominje, zakinite za kulturna dešavanja. On piše popularnim stilom i za širok krug čitatelja te je za njega »najstrašnija sudbina one knjige koja stoji na polici nepročitana...«.

U okviru večeri nastupio je mjesni zbor »Musica viva« pod dirigentskom palicom *Marite Topić*, a samostalnom klavirskom točkom predstavila se njihova članica *Antonija Ileš*.

L. T.

Roman Drage Hedla predstavljen u Somboru

SOMBOR – Prvi program realiziran nakon dogovora o uspostavljanju kulturne suradnje Osijeka i Sombora bila je promocija romana »Donjodravska obala« *Drage Hedla*, novinara i pisca iz Osijeka. Promocija je održana prošle srijede, a osim autora o romanu su govorili *Jaroslav Pecnik*, profesor filozofije i kolumnist riječkog »Novog lista«, *David Kecman*, književnik iz Sombora, *Gojko Mišković*, aktivist nevladinog sektora iz Sombora, i *Mile Ognjenović*, prvak Drame osječkog HNK-a. Roman oslikava život njemačke obitelji iz Donjodravske ulice broj 11 u Osijeku s kraja pedesetih godina prošloga stoljeća. A kakav je život u pitanju najbolje može ilustrirati rečenica glavnog junaka koji kaže: »Rat je jako gadna stvar, a za one koji ga izgube mir je još gori.«

»Ovim sam romanom htio predstaviti jednu univerzalnu temu, a to je tema koja se događa više-manje svim ratnim gubitnicima«, kazao je Hedl. »Ovaj roman je priča o ljudima koji nisu napravili račun, a platili su ceh. Druga tema ove priče je nostalgija. Ne nostalgija za nekakvim društvenim uređenjem, za nekakvom državom, za nekakvim velikim stvarima, nego jednostavno nostalgija za djetinjstvom, za vremenom u kojem smo se formirali, u kojem smo stasali, u kojeg se svi rado vraćamo, jer je to jedna topla oaza. Ja sam kroz to svoje djetinjstvo pokušao ispričati priču koja govori o malim ljudima jednog mikroprostora, jedne male ulice u Osijeku, prikazati priču o ljudima koji su obilježeni i pripadaju manjini koju većina nerado gleda i koja je uvijek sumnjiva. Pokušao sam ispričati priču o ljudima koji se pokušavaju otrgnuti iz tog jada i čemera i pokušavaju upristojiti taj svoj život, jedini koji imaju.«

Organizatori promocije bili su: Grad Sombor, Kulturni centar »Laza Kostić«, Udruga Nijemaca »Gerhard« i NVO »Zelena mreža Vojvodine«.

Z. V.

Jubilej monoštorskih »Izvorinki«

MONOŠTOR – U Domu kulture u Monošturu prošloga petka održana je proslava povodom 35 godina od osnutka monoštorske izvorne pjevačke skupine, kasnije nazvane »Izvorinke«. U programu su pokraj glavnih svečarki, među kojima je bila i osnivačica skupine *Katica Pašić*, sudjelovali i oni koji su pratili njihov rad tijekom godina.

U programu su sudjelovale *Marija Turkalj* i *Marija Mrgić* koje su čitale pjesme, a *Vladimir Kamčević* je govorio o svojoj suradnji s ovom skupinom kao reporter i kasnije organizator kulturnih zbivanja. Za glazbeni dio bile su zadužene članice neslužbene pjevačke skupine »Druge«, te muški dio tadašnjeg pomladka »Izvorinki«. Izveden je i komični skeč »Dvi gluve bake« s *Marijom Turkalj* i *Evom Roža* kao glavnim protagonisticama.

Z. M.

Izložba slika s kolonije »Stipan Šabić 2013.«

SUBOTICA – Izložba slika nastalih na trećem sazivu Umjetničke kolonije »Stipan Šabić 2013.« bit će otvorena u ponedjeljak, 31. ožujka, na Otvorenom sveučilištu u Subotici u 18 sati. Izložena djela moći će se pogledati do 13. travnja.

Ožujski broj »Matic«

ZAGREB – Sredinom ožujka iz tiska je izašao novi broj »Matic«, časopisa Hrvatske matice iseljenika, koji donosi priloge iz života Hrvata diljem svijeta. U novome broju naći ćete i članke o promociji novog Hrvatskog iseljeničkog zbornika, obljetnici Zaklade hrvatskih studija u Sydneyju, 20. danima hrvatskog pučkog teatra u Hercegovcu... Među ostalim, »Matica« piše i o posjeti izaslanstva HMI-ja Bačkoj, te o petoj obljetnici Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata.

»Nazorovci« i »Lemešani« u trci za Zonsku smotru

SOMBOR – Dramska sekcija HKUD-a »Vladimir Nazor« iz Sombora sudjeluje s komedijom »Apartman« u selekciji za plasman na Zonsku smotru amaterskih kazališta Bačke. Ovaj komad »Nazorovci« su pred selektorom *Davidom Kecmanom Dakom* igrali u ponedjeljak, 17. ožujka, na sceni Hrvatskog doma.

Dramski odjel HBKUD-a »Lemeš« iz Lemeša s predstavom »Tri puta Bog pomaže« nastupa večeras, u petak 21. ožujka, pred općinskim selektorom *Mihajlom Nestorovićem*. Predstava se igra u Domu kulture u Lemešu, s početkom u 20 sati.

Na Zonsku smotru može se plasirati osam kazališnih predstava, a rezultati će biti poznati do početka travnja.

Z. V. / L. T.

Monografija »Slikar Stipan Kopilović« u Bačkoj Topoli

BAČKA TOPOLA – U Muzeju Bačke Topole, u četvrtak 27. ožujka, bit će predstavljena monografija »Slikar Stipan Kopilović«. Naime, Stipan Kopilović preminuo je u Bačkoj Topoli prije 90 godina. U predstavljanju sudjeluju: povjesničar umjetnosti *Bela Duranci* i književnik *Tomislav Žigmanov*. Suorganizator događaja je Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, a početak je u 18 sati.

ZNANSTVENI KOLOKVIJ O DJEČJIM IGRAMA I IGRAČKAMA BAČKIH HRVATA BUNJEVACA

Igra u kojoj djeca čuče u krugu dok jedno dijete kruži oko njih i pokušava neopaženo nekome baciti rupčić iza leđa te ga ovaj onda juri, a pri tome se pjevajući pjesmica »Ide maca oko tebe, pazi da te ne ogrebe...«, samo je jedna od brojnih dječjih igara kojih su se prisutni na znanstvenom kolokviu u Zavodu za kulturu vojvodanskih Hrvata mogli prisjetiti.

Tema ovog kolokvija, održanog u četvrtak, 13. ožujka, bila je »Dječje igre i igračke bačkih Hrvata Bunjevaca«. Uvodničarke su bile *Anita Crnčić* i *Romana Pavliša*, studentice Odsjeka za etnologiju i kulturnu antropologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu. Na kolokviu su predstavile rezultate terensko etnološkog istraživanja provedenog ove i protekle godine na području Subotice, Žednika, Đurđina, Male Bosne, Tavankuta, Ljutova, Lemeša i Sombora, kojim su obuhvatile 53 kazivača većinom starije životne dobi. Kako su uvodničarke na početku izlaganja rekly, za ovu vedru i zanimljivu temu nema dovoljno literature te su sjećanja i iskustva kazivača bila od velikog značaja.

DIJAK, KASALISICA, ŠICKA-NJE...

Glede igara, uvodničarke su istaknule da su se djeca nekada najviše igrala nedjeljom, jer je to bio dan za odmor te da je na salašima uvijek bilo puno djece i da društva za igru nikad nije falilo, jer je sve vrvjelo životom. Bilo je igara koje su igrali samo dječaci, a neke samo djevojčice, ali najčešće su se igrali skupa. Neke od najpoznatijih igara, kojima su se djeca bavljala, ali i prikrćivala vrijeme dok su čuvala stoku na njivama, bile su žmurke, vije, berberečke (erberečke), kvadrat, kasalisica, zanimljiva geografija, oduzimanje zemalja, ide maca oko tebe, pogađanje na prvo i zadnje slovo, školica, dijak, šickanje i još mnoge druge. Postojale su razne varijacije ovih

Ide maca oko tebe, pazi da te ne ogrebe

Rezultati istraživanja predstavljeni u ZKVH-u

igara, pa je tako npr. od vije, gdje jedna osoba lovi, a ostali bježe od njega, nastala i igra »kvočka i pilići«, u kojoj je bio jedan lovac koji lovi piliće i kvočka koja ih brani.

LOPTE OD KONJSKE DLAKE

Igračke se nisu kupovale, jer nije bilo za to novca, a ako je i bilo, nije bilo trgovina u kojima bi se mogle kupiti, istaknuli su svi kazivači. Najčešće su se igračke pravile od prirodnih materijala, od drveta, kukuruzovine, čutaka, kartona... Djevojčice su pravile modele lutaka od karto-

na, a haljine su kreirale od šarenih papira koje bi našle u kući, a često su i čutke koristile za izradu lutaka. Dječaci su za nogomet i dodavanje pravili lopte od konjske dlake, a ponekad bi dodali i sapun ukoliko su željeli da bude tvrđa. Za igranje kvadrata se pravila mekanija lopta – krpenjača. Pravljenje zmajeva je također bilo popularno, kao i oblikovanje raznih figurica od vode i prašine. Najbitnije se bilo zabaviti, makar se pri tome često i isprljalo – iskustvo je kazivača koje su studentice istaknule na kolokviu.

Crnčić i Pavliša sudionice su terenskog istraživanja bunjevačkih Hrvata u Bačkoj tijekom 2013. realiziranog u suradnji Odsjeka i Zavoda pod mentorskim vodstvom prof. dr. sc. *Milane Černelić*. Obradeni rezultati ovoga, ali i ostalih terenskih istraživanja na ovom području, poslužit će za izradu monografije bunjevačkih Hrvata u Bačkoj prof. Černelić, a također će biti objavljeni i u najnovijem, petom broju »Godišnjaka za znanstvena istraživanja« Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata.

Je. D.

FILMSKA VEČER U BEOGRADSKOM DOMU OMLADINE

Premijerno prikazan film o Iliji Okrugiću

U beogradskom Domu omladine prošloga je petka premijerno prikazan igrano-dokumentarni film »Ilija Okrugić – Domovino slatko milovanje« u režiji beogradskog filmaša *Stipe Ercegovića*. Riječ je o prvom ostvarenju iz planiranog serijala »Znameniti Hrvati Vojvodine i Srbije«, u produkciji Zajednice Hrvata Beograda »Tin Ujević«.

Ilija Okrugić Srijemac (1827. –1897.) nije bio samo svećenik, književnik, glazbenik i povjesničar. Bio je i narodni prosvjetitelj. Jedan je od umjetnika koji su tijekom života osim stvaranja radili i na ljubavi i bratstvu među ljudima i narodima. Među ostalim, Okrugić je odlikovan od strane kralja *Milana* ordenom Svetog Save, a kralj *Nikola* ga je

U SUBOTICI OBILJEŽENA 100. OBLJETNICA OD SMRTI VELIKOG KNJIŽEVNIKA

Putovanje s Matošem

Kazivani isječki iz Matoševa opusa

Ove se godine obilježava 100. obljetnica smrti velikog hrvatskog književnika *Antuna Gustava Matoša* (1873.-1914.). Sjećanju na ovoga pjesnika, novelista, feljtonista, esejista, putopisca, pridružili su se i voždanski Hrvati, s obzirom na obiteljsku genealogiju Matoševih. Naime, Matošev je otac – također *Antun* – rođen u šokačkome mjestu Plavna (općina Bač), a djed Matošev po ocu *Grgo* rođen je u bunjevačkome mjestu Kačmar (danas u Republici Mađarskoj).

U povodu spomenute obljetnice, u ponedjeljak 17. ožujka, u subotičkoj Gradskoj knjižnici

Sudionici

U programu su sudjelovali recitatori Hrvatske čitaonice: Davorin Horvacki i Augustin Žigmanov, učenice subotičke Gimnazije Majda Stantić, Ana Dulić, Karla Rudić i Kristina Đereg, te Mato Groznica iz Golubinaca. Vizualnu prezentaciju izradila je učenica Gimnazije Patricija Merković, a za glazbenu podlogu bila je zadužena Martina Ivković, učenica Ekonomske škole iz Subotice.

priredjen je program pod nazivom »Voyage s Matošem«. Vodilja programa bila je Matoševa misao: »Putovanje – evo, to je poezija moderne civilizacije«. Slušajući isječke iz njegovih putopisa, dojmova, pisama, autobiografije,

odlikovao ordenom Danilovim za zasluge stečene kao panslavista i borca za skladan i bolji život Srba i Hrvata na teritoriju Vojvodine, koja je tada bila u sastavu Austro-Ugarske Carevine. Pjesme za koje malo tko zna da su nastale iz njegovog pera, kao »Za jedan časak radosti«, »Milkina kuća na kraju«, ili »Divan je kićeni Srijem«, i danas se pjevaju širom zemlje, a da nitko ne zna da su to pjesme Ilije Okrugića.

»Mnogi Hrvati koji su rođeni i stvarali na ovim prostorima nepravedno su minorizirani, ili su pak potpuno zaboravljeni, kako oni osobno, tako i njihova

djela. Jedan broj njih je prisutan u literaturi i povijesti, ali ono što se o njima zna i govori je u pravilu skromno i nedovoljno. Ovim projektom neke od njih želimo predstaviti i pokazati u punoj stvaralačkoj raskoši«, kaže redatelj Stipe Ercegović.

Prije projekcije filma nazočnima u DOB-u obratili su se veleposlanik Republike Hrvatske u Srbiji *Gordan Markotić* i redatelj filma Stipe Ercegović. Program je vodila *Ljiljana Crnić*, književnica. Nakon Beograda, film je u utorak prikazan u Centru za kulturu Đakova.

H. R.

novelističkog i poetskog stvaralaštva, koje su kazivali recitatori, te uz preteću vizualnu prezentaciju, publika je imala prigodu virtualno posjetiti Beograd, Pariz i Zagreb – gradove koji su višestruko obilježili život i stvaralaštvo čuvenog A. G. Matoša.

»Matoševa svijest i ponos na bunjevačko podrijetlo i pripadništvo srijemskom rodu obogaćuju i zadužuju našu kulturnu baštinu, ujedno nas obvezujući na živo sjećanje i

čitanje Matoša. Radi toga smo se večeras i okupili. Cijele ove jubilarne matoševske godine želimo vam da prijateljujete s Matoševim esejima, putopisima, stihovima i novelama, da raste i oplemenjujete se njegovom pisanom ostavštinom, jer to je upravo bit svakog putovanja – doživljavati«, rekla je autorica programa *Nevena Mlinko*.

Matoša danas ne poimamo samo kao arhaiziranu nacionalnu veličinu preseljen u vječnost prije točno jednoga stoljeća, nego kao živu, djelatnu i smjerodajnu osobnost, poticajnu za rad nas današnjih. »Za razliku od mnogih drugih slavjenih nacionalnih veličina iz prošlosti, Matoš svojim djelom ostvaruje temeljne odrednice suvremenoga kulturnološkog komuniciranja. Kao autorska osobnost bio je neporecivo svoj. Iza njega stoji dinamično i dramatično životno iskustvo čovjeka koji je živio svega 41 godinu. Izbjeglica iz domovine, proboravivši u inozemstvu petnaestak godina, Matoš je stekao

silno životno iskustvo i kulturnološko znanje. Temeljno obilježje te osobnosti bilo je: vlastita sloboda, sloboda vlastita naroda, sloboda bližnjih«, navodi Mlinko.

»Voyage s Matošem« organizirali su Zavod za kulturu vojvodanskih Hrvata, Gradska knjižnica Subotica i Hrvatska čitaonica, a realiziran je u sklopu projekta »Godina hrvatskih velika u Vojvodini«.

D. B. P.

IZ ŽIVOTA SALAŠARA

Šta se kadgod radilo subatom?

Piše: Alojzije Stantić

Subata je malo drugačija od drugi poslendana u nedilji. U salašarskoj škuli života subata je u ovakom obliku zapovidani poslendana. Ona se ovako odživila od ranog prolića do kasne jeseni – makar vancage (sikire) padale s neba tj. brez pročke (obavezno). Dopodne su radili poso koji se u tom vrimenu moge uradit učisto.

U PODNE SE POSO PRIKIDO

Da je kako vrime napolju, pa i kad se u ravni radio poso s kojim se otima vrime – mora se uradit što prija jel mu litnja ampa (nevrime) mož nanet štetu (ris – ručna žetva, vršidba žita). U subatu u podne prikidalo se branje kuruza, makar je i šmr-canje kiše navišćivalo državnu kišu (tiha kiša u više komšinski atara). Ako su se uveliko udešavale zgrade: mazale blatom i krečom a radilo se subatom, u podne se prikido taj poso ko i drugi poslovi. Subatom se ne radi s josagom, a dvori se ko i svakog dana. Sa salaša se digod išlo samo ako se zdravo (jako) moralo. Nisu se komšijali nit išli u goste. Jednom riči: nema tog posla na salašu i u ravni koji se subatom u podne nije prikinio. Kako su kazali: subatom posli-podne ćemo radit samo za sebe i za salaš, da se čeljad dotiradu u red, a avlija bude što izglednija.

Subatom su zajedno užnali na salašu, ilo (jelo) je brez mesa, podešeno godišnjem vrimenu. Posli užne puštala su se kući pogođena čeljad; biroš, sluškinja, guščarka, svinjar da se dotiradu u red i prisvuku u čisto. Na poso su se vraćali u nedilju prid več, da bi u ponediljak ujutru bili orni radit.

Na priliku od toliki sitni poslova muškraci su dopodne

Pročelje čeljacke sobe

možda čistili trunje u guvnu i oko njeg. Liti su makar dvared ograbljali guvno i svu rasutu piću (kabasta rana za josag), nastor (stelju) i sl. skupili na rpe i zapregom na kolima rastarli po korlatu u đubre (stajski gnoj). Možda njim se ukazala prilika pa je napravljen malo veći čistac na mistima di su bili sadiveni badnjovi kuružne, to su misto uzorali i posijali mišling (nagusto kuruz) koji se posli dva-tri mise-ca izhasnira ko zelena rana josagu – blagu. Često se krpila ograda oštećena od josaga na ledini el u korlatu. Pokosila se trava ako je narasla na oputini litnjeg puta i korov spolja oko ograde i s puta. Salašar vičan radu s maktjom (nož za tesanje drveta) na babi (stalak za tesanje drveta) često je udešavo sapišta na ručnom sersamu s kojim se radilo u to vrime i sl. Uvik se spremala pića (kabasta rana) za josag barem za dva dana. Temeljno su se očistile staje od đubreta i prostro čist nastor.

Veća dica i slabija čeljad naj-češće su svake subate ograbljalici i omeli avliju isprid salaša i staja do korlata i oko alova nuz bunar. Kad se josag na ledini rani i zelenom pićom, vrimenom su se sa ledine ograbljalici žvavolji

(sažvakana a neprogutana zelena pića), krajovi zaperaka i balege josaga. Muškarci su svake subate očistili talog iz hajzle (reterata), a žene ga iznutra očistile od trunja i paučine i ošikarile dasku.

SUBATNJE KUPANJE

Žene su iznutra očistile čeljacki salaš i malu kuću. Dok se soba luftirala kuninom (metlicom od zelenog cvata trske) skupile su pra unutra sa zidova. Po lipom vrimenu naposlitku su u čeljackoj (dnevnoj) sobi metlicom podmazali zemljan pod prpom (maz od kravlje balege i žute zemlje rastvoreni u vodi). Pod se friško osušio. Podigdi su po njemu rastarli oprasene asure el krpere. Obično je žena sobu okitila čokorom majkine dušice ugodnog mirisa. Reduše su spremale šta će kuvat i kako tisto peč za užnu u nedilju, al toliko da bude i za večeru u nedilju i za užnu u ponediljak. (Uvik su se ponediljkom prale košulje [crniž], jel je Sveti Antun umro u utorak, a njeg su salašari zdravo poštivali, zato žene nisu prale košulje. Da su prali košulje u sridu i ako bi se vrime okišilo, do subate se ne bi stigle osušit, ispeglat, izroljat i okripit.)

Kako je ko dospio za se je napunio vodom koto u katlanki u avliji i ugrijo vodu. U košari na stazi namistio je veliko korto, u njeg sasuo 5-6 kablova vruće vode, zatvorio vrata i okupo se. Posli kupanja prolio je vodu i oblibveno korto ostavio drugom za kupanje. Tako su se redom okupali, čak i zimi ko nije bio zimogrižljiv (ositljiv na zimu). Ko se rad bilo čeg nije kupu u kortu, opro se iz velikog lavora, kojeg su imali za tu priliku.

Liti su se salašari prisvlačili u čiste košulje rubeninu (košulje) sridom i subatom, a naritko i kojom drugom prilikom. Od oko Đurđeva (23. IV.) do oko Mijolja (29. IX.) salašari su išli bosu. Uvik su noge prali prija spavanja, izvaljane tabane su ožuljali cigljicom. Ako se poslendanom išlo sa salaša u selo onda su i muškarci i žene obuvali papuče, a za duže tabananje po grudvavoj neravnini (oranje i sl.) u njivama oblačili su opanke.

Subatom su se radili ovima nalik poslovi, kojekaki krpež kako su ih zvali. Sve obveze su podređene jedinoj obvezi koja se brez pročke morala poštivat svake nedilje: odmorit se i što dostojnije otpravit Dan Gospodnji.

IŠČEZLA STOLJEĆA – CRTICE IZ POVIJESTI O NASELJIMA U SRIJEMU U SREDNJEM VIJEKU

Ivan Zapolja, najbogatiji i najmoćniji Slavonac u Hrvatsko-Ugarskoj Kraljevini

Piše: dr. Zsombor Szabó

»S lava pobjede nad seljačkom vojskom« pripala je *Ivanu Zapolji* (*Szapoljai János*), koji je tada obnašao dužnost erdeljskog vojvode. Surovo kažnjavanje *Dózse* i časnika njegove vojske također se njemu pripisuje. Po opisu događaja *Đorđa Sremca*, Zapolja je na prijevru pobjedio *Dózsu*. No da priča bude potpuna, trebamo se vratiti dva mjeseca unatrag. U trenutku kada je papski legat kardinal *Bakač* (*Bakócz*) objavio papsku bulu o pokretanju križarskog rata, Zapolja je s erdeljskom vojskom bio u pohodu protiv turskih vazala u Bugarskoj. Jedan od razloga što je *Dózsa* s glavninom križara krenuo na jug zemlje, bila je namjera ujedinjenja sa Zapoljinom vojskom. Osnovni strateški plan pohoda protiv Turaka bio je da križari i profesionalna vojska ratuju zajedno. Vijest o obustavi pohoda usput je stigla do *Dózse*, koji je pobjedio nekoliko manjih plemićkih vojski koje su ga htjele zaustaviti, a *Istvána Báthorija*, tada glavnog kapetana južne granice, koji mu se suprostavljao, natjerao je u bijeg i on se sklonio u Temišvar, koji su križari počeli opsijediti. Opsada je trajala već dva mjeseca kada je on poslao svojeručno napisano očajničko pismo Zapolji koji je, vrativši se iz Bugarske, mirno promatrao događaje.

ZAPOLJA SPAŠAVA BÁTHORIJA IZ »LAVLJE ČELJUSTI«

Citiramo *Đorđa Sremca* (*Báthori* je pisao Zapolji): »Molimo Vas u ime svemogućeg Boga i njegove Majke, da mene i moje zatočene plemiće spasite iz lavlje čeljusti, jer smo očajni i bojimo se da ćemo okončati strašnom smrću. I kada kralj (*Vladislav II.* - *op. aut.*) i njegov sin umru bez nasljednika, kraljevsku krunu stavit ćemo na glavu vaše visosti. Kada su vojvodi donijeli pismo, on je sve razumio i pokrenuo svoju vojsku i tu je nastala treća izdaja (*Dózse*, smatra *Sremac* - *op. aut.*). Prisežući se svojom vjerom on je napisao pismo *Dózsi* da se ne plaši, jer je i on s njim. *György Szekely* je rekao križarima - ne plašite se, jer dobili smo pismo pod prisegom, a križari odgovoriše - Gospodaru naš, ne vjeruj mu ni pod kakvim okolnostima, jer

je on kao žena (prevrtljiva - *op. aut.*) Poslije pet dana stigao je vojvoda iz Erdelja i odmah je govorio okupljenim križarima, pošto ste siromašni, namučeni i miroljubivi seljaci, nek svatko požuri kući kod djece da skuplja hranu za nadolazeću zimu. Poslije toga je zarobio vojskovođe križara.« Daljnju njihovu

Nadgrobna ploča »utemeljitelja bogatstva« Stjepana Zapolje

sudbinu smo već opisali, a zahvalni plemići Zapolju su nazvali »liberator Regni« - spasi-lac kraljevstva.

TKO JE BIO IVAN ZAPOLJA?

Obitelj Zapolja je podrijetlom iz Slavonije, iz Požeške županije. Bili su sitni plemići, kada je Zapoljin stric *Emerik* (*Imre*) postao kod kralja *Matijasa Korvina* 1459. godine upravitelj kraljevske komore (riznice) soli. Trgovina solju u to je vrijeme bila kraljevski monopol (možemo zamisliti kakve mogućnosti je pružala ta djelatnost za brzo bogaćenje - i u to vrijeme), a *Emerikov* brat, Zapoljin otac *Stjepan Zapolja* (*Szapolyai István*) pos-

tao je *nador* (predsjednik kraljevske vlade) 1492. godine i ubrzo je postao drugi (iza *Ivaniša Korvina*) najbogatiji čovjek Hrvatsko-Ugarskog Kraljevstva. Posjedovao je 18 tvrđava, 4 kaštela, 17 *oppiduma* i 240 sela. Oženio se *Hedvigom*, princezom iz Tešena, i iz ovog braka je rođen Ivan Zapolja, kome se 1514. nudi kraljevska kruna, istina ne bez razloga. Koncem XV. stoljeća počinje opće uzdizanje slavonskog plemstva, jer *Vladislav II.* je Slavoniji podario štit, u kojem je trčala kuna, simbolizirajući specifičan nači plaćanja kraljevskog poreza, koji su plaćali slavonski plemići, sa štavljenim kožama kune. Slavonija je dobila i status *regnuma* (kraljevske zemlje), sličan status je imao i Erdelj.

ODLUKA ZEMALJSKOG SABORA 1505. GODINE

Poučeno natezanjem oko izbora kralja (nakon smrti *Matijasa Korvina*), mađarsko plemstvo je na Zemaljskom saboru, koji je održan na *Rakoš polju* (pokraj Budima) 1505. godine donio odluku da će u slučaju smrti kralja *Vladislava II.* Jagelovića, ako on ne bude imao muške potomke, mađarsko plemstvo birati kralja iz svojih redova (tzv. »nacionalnog kralja«) isključivo na *Rakoškom polju*. Već tada se Ivan Zapolja spominjao kao najozbiljniji kandidat za kralja. Povod odluke je bio što se kralj dugo nije ženio, a tek krajem 1502. godine je u Budim stigla rođaka francuskog kralja *Luja XII.* kao buduća nevjesta kralja *Vladislava II.* Kralj je tada imao četrdeset šest godina i nekoliko puta se ženio (formalno), a kraljeva nevjesta *Ana* je imala oko osamnaest godina. Buduća kraljica je brodom stigla u Veneciju, zatim je u Senju poslušala misu na hrvatskome jeziku i otud su je do Budima pratili tadašnji velikaši: *Ivaniš Korvin*, *Lovro Iločki* i *Bernadin Frankopan*. Poslije svadbe nije bilo »prve bračne noći«, jer se kralj nije osjećao dobro. Ali, kasnije je sve krenulo nabolje, pa se 1503. godine rodila princeza *Ana*, koju je kasnije Zapolja neuspješno prosiio nekoliko puta, ne bi li na taj način došao blizu kraljevskog trona. Kralj je 1504. godine dobio moždani udar, a još nije imao sina, tako da se odluka mađarskog plemstva činila razboritom i mudrom.

POČELE PRIPRAVE MLADIH SUBOTIČKE BISKUPIJE

Kateheza za SHKM u Dubrovniku

Mladi Subotičke biskupije koji će hodočastiti na Susret hrvatske katoličke mladeži 26. i 27. travnja u Dubrovniku okupili su se u ponedjeljak 17. ožujka u dvorani Pastoralnog centra »Augustinianum«. Za hodočasnike je vlč. *Vinko Cvijin* održao katehezu

kojom je uveo mlade u samu bit hodočašća, te je preko teme ovogodišnjeg SHKM »Na slobodu pozvani« rastumačio značenje riječi »sloboda« i povezao je s poviješću Dubrovnika uz primjere iz njegove prošlosti. Također, vlč. Cvijin je uz citat sv. Pavla poručio mladim hodočascima da ljubavlju služe jedni drugima, te da na taj način budu slobodni. Potom su *Luka Ivanković* i *Čedomir Lišić* predstavili program hodočašća koje će za 200 mladih iz Subotičke biskupije početi već u petak 25. travnja odlaskom u Sarajevo i Međugorje, a kasnije i u Dubrovnik.

Je. D.

Duhovna obnova mladih iz Đakova

Studenti Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Đakovu su u subotu i nedjelju, 15. i 16. ožujka, sa svojim duhovnikom i povjerenikom za formaciju studenata laika doc. dr. sc. *Grgom Grbešićem* imali malu duhovnu obnovu za mlade u Subotici. Duhovna obnova je započela katehezom za mlade u subotu u prostorijama župe sv. Roka, gdje je profesor imao nagovor o molitvi, milosrđu i ljepoti krunice, Božanskom milosrđu. Jedan je od studenata svjedočio o vlastitom obraćenju i životu s Milosrdnim, a zbor studenata »Ruah« sve je popratio pjesmom. U nedjelju je misu u 10 sati u crkvi svete Terezije Avilske predvodio profesor Grbešić sa župnikom mons. *Stjepanom Beretićem*, a mladi su animirali misno slavlje.

Osim u ovom duhovnom, studenti su uživali i u ljepotama Sombora, u obilasku same Subotice, katedrale, Gradske kuće, kazališta, sinagoge, klasične gimnazije i sjemeništa Paulinum, a nedjeljno poslijepodne su proveli u šetnji pokraj jezera Palić.

Svim mladima s kojima su slavili Gospodina od srca zahvaljuju, kao i na gostoprimstvu u obitelji Skenderović, kod kojih su odsjeli.

Zaručnički tečaj

Zaručnički tečaj za sve one koji se ove godine namjeravaju vjenčati, kao i za starije od 17 godina, započinje 24. ožujka na hrvatskom jeziku u 19,30 sati u Harambašićevoj 7. Dodatne informacije možete dobiti na telefon broj: 024/ 600-240

U susret blagdanu

Blagovijest ili Navještenje Gospodinovo je svetkovina u spomen na događaj kada je arkanđeo Gabrijel navijestio Blaženoj Djevici Mariji da će začeti Isusa po Duhu Svetom. Blagovijest se slavi 25. ožujka, 9 mjeseci prije Božića. Riječ je staroslavenskog podrijetla i znači dobra, lijepa vijest. Prema Bibliji, arkanđeo Gabrijel navijestio je Mariji da će začeti Sina Božjega po Duhu Svetome.

Pobožnost križnoga puta na subotičkoj kalvariji:

- nedjelja 30. ožujka u 15 sati – pobožnost predvode djeca
- nedjelja 6. travnja u 15 sati – pobožnost predvode mladi
- petak 11. travnja u 20,30 sati – potrebno je ponijeti svijeće
- Cjetnica (nedjelja) 13. travnja u 15 sati – pobožnost predvode obitelji
- Veliki petak 18. travnja u 10 sati – tijekom i nakon pobožnosti prilika za svetu ispovijed

IN MEMORIAM

14. ožujka zauvijek nas je napustila draga supruga, mama i majka

MATILDA BREJAR ROĐ. SARIĆ

(1932. – 2014.)

Suprug Veco, sin Lazo i kćerka Ljubica s obiteljima

Piše: dipl. theol. Ana Hodak

Korizma je vrijeme kada, uz odluke o mijenjanju, želimo otkriti što je bitno u životu, pročistiti život od ispraznosti i usmjeriti se pravim vrijednostima. To je moguće otkriti u susretu s Isusom, koji nas iz ljubavi potiče na promjene, na obraćenje. Treća korizmena nedjelja u odlomku iz Ivanova evanđelja prikazuje upravo jedan takav susret, u kojem Isus potiče na obraćenje i promjenu, a osoba koja traga za bitnim to i pronalazi upravo u susretu s Kristom. Susret u kojem se ovo događa je susret Isusa i Samarijanke (usp. Iv 4, 5-42).

ŽEĐ ZA LJUBAVLJU

Na putu iz Galileje u Judeju Isus zastaje na Jakovljevu zdenecu, u Samariji, kako bi se napio vode. Tu susreće Samarijanku i ulazi s njom u razgovor. Time što razgovara s njom, ženom, pa još Samarijankom, Isus već na samom početku pokazuje kako je drugačiji od običnog čovjeka, da za njega ne vrijede mjerila i propisi koji su do tada vladali, kao što je pokazao i u mnogim drugim slučajevima. Mjerilo ljubavi kojim se Isus vodi ne priječi mu razgovor sa Samarijankom. Već po tome žena je mogla shvatiti kako taj čovjek koji od nje traži vode nije jedan običan Židov, kakve je ona poznavala.

Njihov razgovor započinje uobičajeno, kao razgovor o svakodnevnom. Ali, vrlo brzo on kreće u neobičnom smjeru. Prvo Isus govori o posjedovanju vode

Susret na zdenecu

žive od koje se ne može ožednjati (usp. Iv 4, 13-14), zatim se predstavlja navjestiteljem Boga kojemu klanjanje nije uvjetovano mjestom ni svetištem, jer se pravi klanjatelji klanjaju Bogu u duhu i istini (usp. Iv 4, 21-24). Žena u početku nije razumjela što joj Isus govori. Tek površno je shvatila njegove riječi o živoj vodi od koje se ne žedni, te se ponadala kraju jednog dosadnog svakodnevnog posla. Ali, kada je zatražila živu vodu, Isus je vraća u središte njenog života, u skrovitost njenog identiteta. Svojim zahtjevom da pozove muža Isus dotiče ženu u najosjetljiviju točku, te razotkriva njezin život kao onaj u kojem se povećava broj usputnih prolaznika, a raste žed za ljubavlju. Razotkrivajući svoj život žena spoznaje i tko je Isus. Spoznavajući tko je on, ona priznaje tko je ona, osoba žedna ljubavi.

Ali, Isus joj ne dopušta da utaži svoju žed bez svakodnevne, bez ljudi s kojima živi. Zato ona odlazi zovnuti ne samo muža, nego i svoje susjede i sugrađane. Sreća i radost na zemlji ne ostvaruju se u duhovnom bijegu Bogu, nego življenjem svakodnevnice. Isus ne oslobađa od svakodnevnog posla, ni od ljudi s koji-

ma živimo, nego u sve to unosi smisao. Bog ulazi u naš život kroz svakodnevno, u priznanju žeđi za ljubavlju, ali nas nje ne lišava. Niti poništava zemaljsku ljubav, nego joj daje pravo značenje. Susret s Bogom i život s njim ne događa se negdje daleko izvan naših životnih okolnosti, nego u svemu što radimo, u svim našim dužnostima, obvezama i susretima. Ljubav koju tražimo možemo pronaći vrlo lako ako dopustimo da naše osjećaje dotakne i pročisti Božja ljubav.

KLANJANJE U DUHU I ISTINI

Susret Isusa i Samarijanke otkriva još jednu važnu istinu – nadilaženje granica koje mi ljudi postavljamo: »Vjeruj mi, ženo, dolazi čas kad se nećete klanjati Ocu ni na ovoj gori ni u Jeruzalemu... Ali dolazi čas – sada je – kad će se istinski klanjatelji klanjati Ocu u duhu i istini, jer takve upravo klanjatelje traži Otac.« (Iv 4, 21.23) Isus prije svega nadilazi nacionalne granice. On sam razgovara sa Samarijankom, ženom druge nacionalnosti, koju su Židovi smatrali neprijateljskom. Ne želi

on tu umanjiti važnost nacionalnog kao sastavnog dijela čovjekova identiteta, nego želi pokazati kako Bog kojeg on naviješta nije nacionalni Bog, već Otac svih ljudi. Stoga u međuljudskim odnosima ne može postojati nacionalna barijera ako vjera prožima našu svakodnevnicu.

Druga još veća barijera koju Isus otklanja je ona vjerska.¹ Vjerska pripadnost često je bila izvor sukoba i netrpeljivosti. A Isus pokazuje kako to ne smije biti tako za one prave njegove sljedbenike. Svetišta nisu važna. Mjesta na kojima se ljudi klanjaju gube svoj smisao ako klanjaoci nemaju ljubavi za one koji se klanjaju drugdje. Bog želi klanjanje u duhu i istini, a ne klanjanje na određenom mjestu. To znači da smo pred njim svi isti i za svakog vrijede isti kriteriji. Onaj tko se klanja Bogu u duhu i istini, s ljubavlju može prihvatiti svog brata koji je od njega drugačiji i koji se klanja na svoj način.

¹ Usp. Ivan Šarčević, S Isusom u središte identiteta, u: Ante CRNČEVIĆ (ur.), *Povede ih na goru*, Zagreb, 2007., 54-56.

Kako i sam naslov govori, pred nama je danas umirovljenik *Stipe Ercegović*, koji je prije odlaska u mirovinu, među ostalim radio i kao redatelj filmskih priloga za redakciju emisije »Vjerski mozaik«, koja se danas emitira na RTS 2, u subotnjem terminu od 9 sati i 45 minuta.

RAD UDRUGE

Stipe je asocijacija za udrugu ZHB »Tin Ujević« i to ne bez razloga. Naime, on je s nekolicinom suradnika i osnovao udrugu 2007. godine. Trenutačno kao umirovljenik ima mnogo više vremena za posvetiti se aktivnostima vezanim za funkcioniranje ove udruge.

»Osnovna djelatnost Zajednice je promoviranje i njegovanje kulturnih tradicija Hrvata s ovog podneblja. To radimo kroz razne manifestacije, književne večeri i tribine o znamenitim Hrvatima, na način da to upriličimo kroz projekcije dokumentarnih filmova o osobama o kojima se govori, angažiramo glumce koji govore stihove, prozu, a tu su i predavači. Do sada su se uvijek rado odazivali: *Aljoša Vučković, Neda Arnerić, Aleksandar Alač, Slobodan Ćustić, Igor Pervić*, a posebice želim istaknuti pokojnu *Ružicu Sokić*. Na ovaj način su predstavljeni velikaši, kao što su: *Bartol Kašić, Anton G. Matoš, Silvije S. Kranjčević, Tin Ujević* u više navrata... Upriličili smo mnoge retrospektive filmova najznačajnijih redatelja Hrvatske, počev od *Vinka Brešana*, u Jugoslavenskoj kinoteci, filmove *Lordana Zafranovića*, uz autora je tada bila prisutna i filmska elita Beograda i to redatelji: *Srđan Karanović, Slobodan Šijan, Nikola Lorencin* te mnogi glumci. Treća smotra filmova je bila iz opusa redatelja *Rajka Grlića*, uz svoje filmove predstavio je Motovun festival, čiji je osnivač.«

Organizirano je u okviru ZHB-a mnoštvo likovnih izložbi, gdje su izlagali i eminentni karikaturisti *Dragan Rumenčić* i *Davor Štambuk* iz Splita, likovni umjetnici: *Stjepan Abot, Joško Gernač, Nikša Ercegović*... Tu je

i prošlogodišnji postav maketa brodica i knjiga *Davora Vrdoljaka* iz Splita. Stipe nam je rekao da je ovu izložbu posjetio i gospodin *Boris Tadić*. Mnogo je aktivnosti ove relativno mlade udruge, odista bismo mogli još puno toga nabrajati.

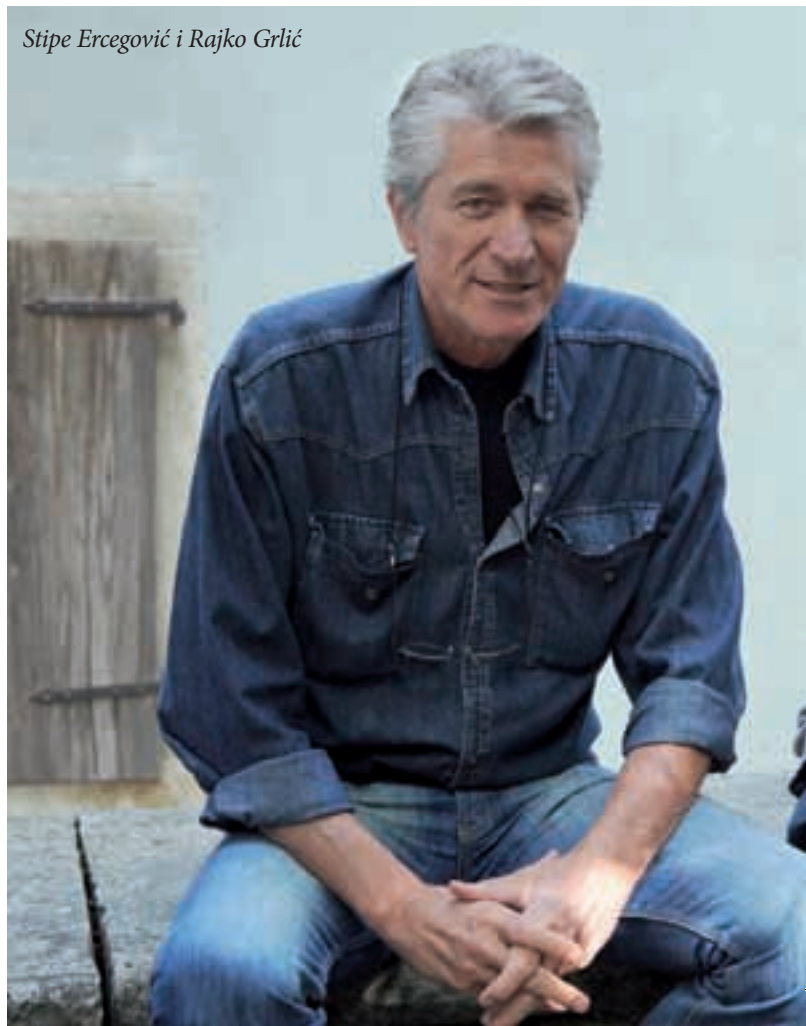
POBOLJŠANJE VEZA

Ipak tu još nešto, i na sve ovo Stipe želi dodati: »Ekološko društvo »Bačvice« zajedno s veteranima Hajduka i klapom Sv. Florijan učinilo je posjet Beogradu i ZHB-u »Tin Ujević«. Odigrane su nogometne utakmice u Beogradu i Apatinu, protiv veterana »Zvezde« i »Partizana«. Po njemu su ovakva druženja jedan oblik poboljšanja veza i širenja boljeg ozračja među našim narodima. »U Beogradu, prema zadnjem popisu, živi oko 8.000 deklariranih Hrvata, ali smatramo da ih još toliko ima u grupaciji koja se izjasnila kao Jugoslaveni. Tu je i nekoliko tisuća koji se nisu uopće izjasnili o svojoj etničkoj pripadnosti. Gledajući na sve ovo, interesiranje za druženje je veliko, kao i za aktivnosti«. O financijama i funkcioniranju ističe na prvom mjestu prostor, koji je neadekvatan. »Naše financiranje je poseban problem, ne dobijamo ni od koga niti dinar redovite pomoći ili plaće. Snalazimo se sudjelujući na natjecajima državnih institucija Republike Hrvatske i Srbije. Tu ima i raznih donatora koji prepoznaju zanimljivost i značaj projekata.«

PRVI PILOT FILM

Stipe kaže da u njihovoj »butigi« nema politike i nastavlja dalje pričati o idejama i projektima. »Predložio sam Upravnom odboru i svim članovima u Zajednici da probamo realizirati projekt kojim bi afirmativno obradili i prikazali Hrvate koji su rođeni ili su pak živjeli i stvarali na ovim prostorima i tu ostavili neizbrisiv trag. Ne gubeći vrijeme oformili smo tim filmskih znalaca i prionuli na posao. Napravili smo odabir ličnosti koje će se

Stipe Ercegović i Rajko Grlić

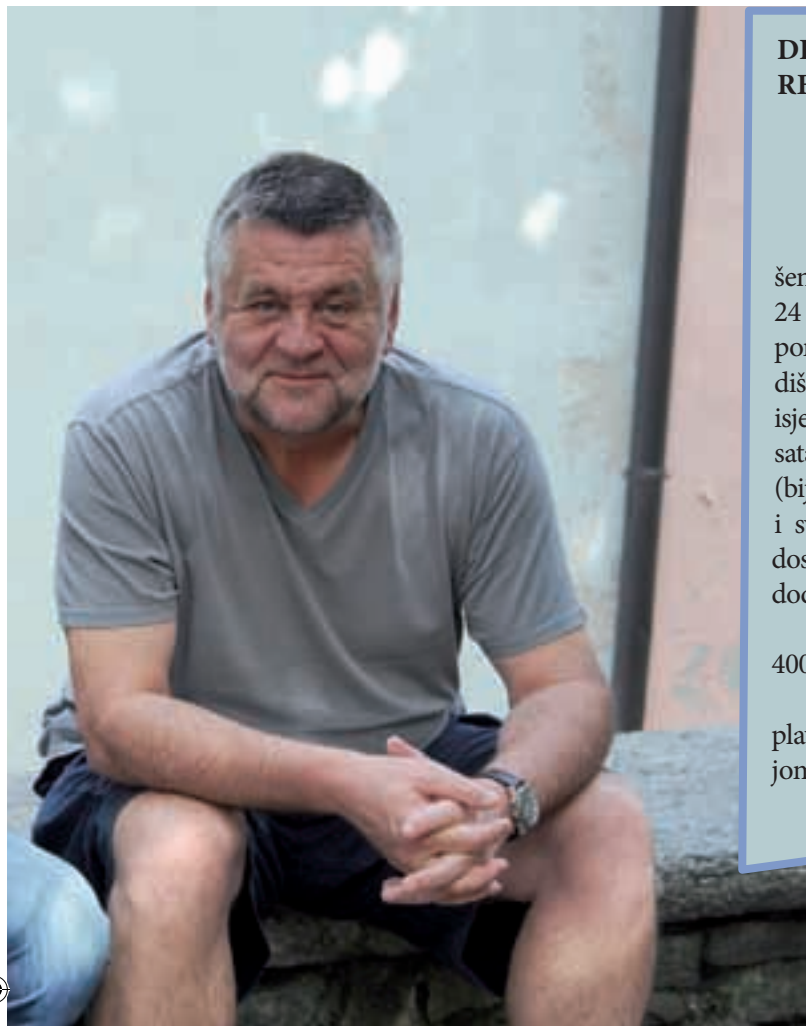
AKTIVAN umirovljenik

obraditi, zatim scenariste, objekte za snimanje itd. Na natjecaju Ministarstva kulture Republike Srbije i Tajništva za kulturu Vojvodine, prihvaćanjem projekta krenuli smo sa snimanjem. Tako da sada imamo prvi pilot film iz serijala »Znameniti Hrvati Vojvodine i Srbije«. U međuvremenu su stigla sredstva iz Veleposlanstva te smo završili s postprodukcijom. Film 53 tretira bogato stvaralaštvo i život *Ilije Okrugića*, književnika, kompozitora, pjesnika, a prije svega župnika Petrovaradina i opata sv. Dimitrija. U planu je film o *Josifu Pančiću*, botaničaru i prirodnjaku.«

Nedavno je u Domu omladine uspješno i premijerno prikazan Stipin dokumentarno-igrani film »Ilija Okrugić – domovino slatko milovanje«, prvi pilot film iz serijala »Znameniti Hrvati Vojvodine i Srbije«. »Sada se spremam za Đakovo, gdje će biti iduće prikazivanje filma. Nadam se predstavljanju u Subotici i u drugim gradovima Vojvodine.«

POSLOVNI PLANOVİ

Stipina priroda posla vodi ga svugdje i on vodi jedan raznovrstan i dinamičan život. Obilazi lokacije i objekte za snimanje. To su boravci i po više mjeseci u

DIJELIMO S VAMA RECEPT!

Bakalar na »bianco« – bijelo

Bakalar je suh, potpuno osušen i treba ga potopiti i »točati« 24 sata. Potom se odere koža (uz pomoć klijesta i noža), izvadi središnja kost i druge manje, zatim se isjecka na komadiće i kuha 2 do 3 sata. Krumpir se posebno skuha (bijeli), isjecka češnjak i peršin i sve se to na kraju izmješa uz dosta maslinova ulja, dok se papar dodaje po želji.

Za 5 osoba je potrebno oko 400 g bakalara i 1 kg krumpira.

Naravno, »zalivati« pelješkim plavcem ili istarskom malvazijom!

Dobar tek!

kao osnova *Thomasu Moru* prilikom pisanja svog kapitalnog djela »Utopija«.

»Želim snimiti film o hrvatskom narodnom preporodu u Splitu za koji je već prije nekoliko godina urađen i scenarij te knjiga snimanja. Tema govori o davnoj 1882. godini u Splitu, kada su održani izbori na kojima je pobijedila Hrvatska narodna stranka, a to je značilo zapravo pobjedu ideje za ujedinjenje Splita i Dalmacije s banskom Hrvatskom u jedin-

stvenu državu. Treba naglasiti da je Dalmacija stoljećima bila pod vlašću Mlečana i talijanske države te sto godina pod Austrijom.«

OBITELJ I SLOBODNO VRIJEME

Stipe je već, kako kaže, 40 godina u braku s *Violetom*, nastavnicom likovnog odgoja. Imaju dva sina – starijeg *Nikšu*, koji je akademski slikar, i *Stefana*, grafičkog dizajnera.

Stipe igra dva puta tjedno nogomet s prijateljima, igrao je veliki nogomet i kao srednjoškolac, no sve je to bio, kako kaže, čist amaterizam.

No, kada je u kući na moru, često ide u ribolov s rođacima. Stipe naravno voli ribu, često konzumira morsku te nam je rado dao jedan njegov recept. Za prošli Božić Stipe je predložio članovima društva da se napravi, skuha jedan zajednički ručak, gdje bi glavno jelo bilo »bakalar na bijelo«. Glavni majstor je bio, tko drugi nego Stipe, jer se ostali članovi društva nisu htjeli upuštati u pripremu, uz izliku da ta riba ima neprijatan miris te da je komplicirana za pripremu. Kako im je gost bio i nadbiskup msgr. *Stanislav Hočevar*, kušao je i on jelo te odao priznanje kuharu za ukusno pripravljen bakalar. Stipe dodaje da u prvi mah ovo jelo djeluje kao jelo jednostavano za pripremu, no ipak je potrebno uložiti malo više truda.

godini po hotelima i na otvorenim prostorima. Često odlazi u Zagreb i Split, gdje mu živi majka i cijela rodbina. Roditelji su mu, kako kaže, iz Jesenica, mjesta između Splita i Omiša. »Na tom lokalitetu egzistirala je Poljička republika, čitavih 800 godina s potpunom ili ograničenom samo-

upravom, sve dok Napoleonova armada nije prošla tim područjem. Poljičani su se ponosili svojim demokratskim ustrojem i demokratskim zakonima koje nije poznavala srednjovjekovna Europa. Poljičani su bili poznati i po svom Statutu, kojeg su zvali »Sveti«, a koji je poslužio

POLIKLINIKA

Jelene Čović 28, 24000 Subotica, www.badawi-su.com, poliklinika@badawi-su.com
 024/553-774, 024/567-495, 063/508-813, 0600/553-774, 0600/567-465

Kućni posjeti, prijevoz pacijenata

Badawi

od 1991. sa vama

Alergotestiranje na 370 alergena, bez bola, bez krvi, pouzdano.

Poliklinika za vašu obitelj

GARDEROBA	RAZNO
-----------	-------

RAZNO

[illegible][illegible][illegible]

tržnica
subotica

PRIČA O FOTOGRAFIJI

Fijakeri su neraskidivo vezani za Sombor, njegovu povijest, tradiciju, običaje. Fotografija koju danas predstavljamo snimljena je 1956. godine na somborskom glavnom soka-ku, a na njoj su na prednjem sjedalu fijakera *Đula Vuković* i njegov zet *Antun Švec*, snimljeni prigodom jednih svatova. Bilo je to još vrijeme kada se svatovi nisu mogli niti zamisliti bez fijakera, koji su bili osnovno prijevozno sredstvo, ali i stvar prestiža, jer uvijek se gledalo tko ima ljepši fijaker ili štajervogni i ljepše konje. Fijakeri su danas tek samo za paradu, a nema više ni nekdašnjih svatovskih veselja pod šatrom, od jura do podneva drugog dana.

UPARAĐENI KONJI I FIJAKERI

Svatovi su se obično okupljali već u rano prijepodne, a gosti su stizali kako drugačije nego fijakerima. Trebalo se okupiti, otići po snašu i stići na vjenčanje koje je bilo nedjeljom »pod velikom misom«. Svaki fijaker ili štajervogni imao je svog kočijaša. Konje je uglavnom imala svaka kuća, ali s fijakerima već nije bilo tako, pa su se oni za tako posebne prigode kao što su svatovi – i posuđivali. Posebice se vodilo računa da amovi budu novi i što kitnjastiji, da konji budu dobro istimarani, a radi sjaja mazali su se i petrolejem. Kao što se danas kite automobili, tako su se kitili konji i fijakeri. Ako su svatovi bili rod najrođeniji, konji su bili okićeni bukvalno od glave do repa. Svatovska kolona na vjenčanje je išla fijakerima, bilo da su od crkve udaljeni kilometar-dva, ili pak po sedam-osam kilometara koliko su od Sombora daleko okolna salaška naselja. Bile su to kolone od 30 pa i 40 uparađenih fijakera.

KOČIJAŠI

Običaj je bio da mlada (snaša) na vjenčanje ide u fijake-

Fijakeri i svatovi

ru sa sestrama ili prijateljicama, a đuevigija s kumom. Poslije vjenčanja snaša se vraćala s kumom, a đuevigija sa starim svatom. Zanimljivo je ovdje spomenuti i kako do početka 60-ih godina prošlog stoljeća cura koja je »uskočila« nije kao snaša mogla ući na velika crkvena vrata, već kroz sakristiju. Već polovicom 60-ih shvaćanja su postala liberalnija, pa su i takve snaše imale pravo ući na glavna crkvena vrata. No, vratimo se našoj priči o fijakerima. Fijakeri su stajali što bliže crkvi, a kada bi svatovi sišli kočijaši bi fijakere odvozili do parkirališta i čekali da prođe vjenčanje. Vraćali bi se poslije po svatove i vozili ih u mladoženjinu kuću ili na salaš, gdje je svatovsko veselje tek slijedilo. Nije tada bio

običaj da se svatovi prave u kavanama ili restoranima, već kod kuće, »u avliji«, pod šatorima. Vodilo se računa da ni kočijaši ne ostanu gladni i žedni, pa se za njih posebice postavljalo u dnu šatre. Poslije objeda kočijaši i fijakeri odlazili su kući, a po svatove se vraćali tek sutradan ujutro, a po one najveselije tek oko podneva.

JASTUK TANCE

Ti najveseliji i naizdržljiviji svatovi nisu doma odlazili dok nisu srušili odžak, odigrali jastuk tance i provešeli se na vrhu kamare slame. Nisu se odžaci rušili u bukvalnom smislu već je važno bilo popeti se do odžaka i srušiti barem red opeka. Poseban

gušt bio je popeti se sve sa sviračima i pićem na kamaru slame i tu se veseliti. E, već jastuk tance se izbjegavalo, jer onaj koji ostane posljednji u kolu nije dobro prolazio. Na kraju se jastuk kidao i stavljao na glavu onom posljednjem, a nije baš bilo veselo u paradnom odijelu biti posut perjem.

Raspitujući se kod starijeg svijeta o nekdašnjim svatovima doznajemo i kako kumovi za vjenčanje nisu kupovali skupe i velike darove, nego svetu sliku koju su posvećivali u crkvi. Nisu oni ostali »dužni« mladencima, jer su više od drugih svatova igrali s mladom.

Koliko god svatovi bili pone-seni raspoloženjem, veselje nije moglo trajati unedogled, pa su oko podneva i oni najuporniji i oni koje je piće dobrano uzelo pod svoje odlazili kućama. Dakako, onako kako su i došli – fijakerima.

I na kraju dodajmo onaj poznati bečarac, koji lijepo zao-kružuje našu priču – »metla nogu na potegu, pa sve veli neću, a na kuma podvikuje da se kola kreću«.

Zlata Vasiljević

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

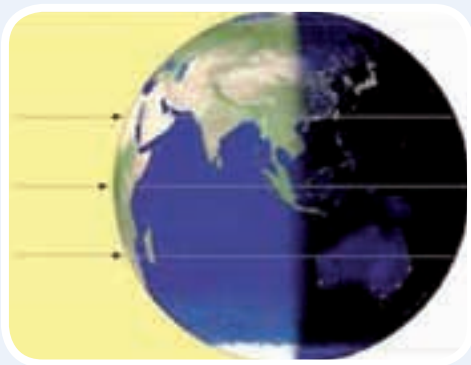
551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20

KOD GLAVNE POŠTE

Što je to ravnodnevica?

Ravnodnevicu ili ekvinocij bi najjednostavnije objasnili kao jednako trajanje dana i noći, no evo kako to zapravo objašnjavaju stručnjaci. U astronomiji ravnodnevica je pojava kada Zemljina os nije nagnuta ni od, ni prema Suncu, a središte Sunca se u tom trenutku nalazi u ravnini Zemljinog ekvatora. U širem značenju i nadnevcu te pojave obilježavaju početak proljeća na sjevernoj, a jeseni na južnoj hemisferi (oko 21. ožujka), i jeseni na sjevernoj, a proljeća na južnoj hemisferi (oko 23. rujna).

Točke na nebeskoj sferi u kojima ekliptika presijeca nebeski ekvator zovu se točke ravnodnevica. Sunce na svom prividnom gibanju po ekliptici prolazi kroz proljetnu točku u trenutku proljetne ravnodnevica i jesensku točku u trenutku jesenske ravnodnevica.

Za nadnevka ravnodnevica smjerovi izlaska i zalaska Sunca su najbliži točnim smjerovima istoka i zapada, a u trenutku ravnodnevica Sunčeve zrake obasjavaju Zemljin ekvator pod pravim kutom. Trajanje dana i noći iznosi približno 12 sati, ali zbog djelovanja atmosfere nije potpuno jednako.

Od 2008. do 2101. godine, proljetna ravnodnevica pada 19. ili češće 20. ožujka.

Pronađi zadane riječi i dobit ćeš naziv godišnjeg doba u kom se nalazimo!

VISIBABA, RAVNODNEVICA, OŽUJAK, TRAVANJ, SVIBANJ, LIPANJ, BUĐENJE, SUNCE, LJUBIČICA, TRATINČICA, ZUMBUL, CVIJEĆE, ZELENILLO, TRAVA, SAN, PČELE, ŽIVOT, PTIČICA, ZRAK, GODIŠNJE DOBA, IGRA, PUPOLJCI, MEDO, VRT I PAS.

R	G	O	D	I	Š	N	J	E	D	O	B	A
P	A	V	R	T	I	C	L	J	O	P	U	P
N	J	A	V	A	R	T	R	A	V	A	R	T
A	O	I	N	A	S	N	J	A	B	I	V	S
P	A	S	L	J	O	Ž	U	J	A	K	L	J
I	S	I	E	O	D	E	M	R	P	U	Č	
L	U	B	M	U	Z	N	Č	G	T	B	E	
K	N	A	P	Č	E	L	E	I	I	I	J	
A	C	B	Ž	I	V	O	T	V	Č	Č	I	
R	E	A	B	U	Đ	E	N	J	E	I	I	V
Z	E	L	E	N	I	L	O	E	C	C	C	
T	R	A	T	I	N	Č	I	C	A	A	A	

--	--	--	--	--	--	--

Priredba za Dan žena

U Osnovnoj školi »Pionir« u Žedniku učenici trećeg razreda održali su priredbu za svoje mame i bake prigodom »Dana žena«. Priredba je obilovala recitiranjem, glumom, sviranjem, pjevanjem i plesom. Na satovima likovne kulture djeca su skupa sa svojom učiteljicom Mirjanom Bošnjak izradila prigodne darove, koje su darovali svojim majkama i bakama. Po riječima učiteljice Bošnjak, djeca su na ovaj način zahvalila majkama i bakama na nesebičnoj ljubavi, brizi i pažnji koju im pružaju.

UČENICI OŠ »PIONIR« IZ ŽEDNIKA

Vlastitim dahom do umjetnosti

Sonja Gabrić

Jasna Tikvicki

Marijan Vojnić Hajduk

Prošli tjedan na satu hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture u OŠ »Pionir« u Žedniku, učenici koji pohađaju ovaj predmet skupa s nastavnicom Ivanom Matić obilježili su dolazak proljeća neobičnom slikarskom tehnikom.

Riječ je o (ne)običnoj tehnici slikanja tušem. Tuš se slamčicom iz bočice prenese na papir, a zatim vlastitim dahom slikar, u ovom slučaju učenik, usmjerava kapljice tuša po papiru. Na taj način nastaju nepravilne, ali vrlo prirodne crte koje podsjećaju na - ogoljele grane drveća.

Te ogoljele grane, po uzoru na sakura slike, slike cvata japanske trešnje, učenici su ukrašili bijelim, ružičastim i crvenim laticama. »Sakura na japanskom znači trešnjin cvijet i ima mnogo simbolike. Cvjetovi japanske trešnje rastu u grozdovima, latice su im ponešto drugačije od onih na koje smo navikli na našem podneblju, podsjećaju na oblake. Oblaci, kao i cvjetanje japanske trešnje, simbol su prolaznosti jer brzo dolaze i prolaze. U Japanu je trešnjin cvijet simbol ljubavi i privrženosti, ali i života i smrti, jer cvjeta kratko, predivan je na vrhuncu, no brzo propada i nestaje«, pojasnila je nastavnica Matić.

Po njezinim riječima učenici su s oduševljenjem prihvatili ovu neobičnu tehniku i istraživali. Istovremeno su naučili pravilno disati (jer od previše puhanja zaboli glava), naučili uživati u slobodi i nemogućnosti kontroliranja tuša po papiru, shvatili ljepotu slobode i improvizacije te na kraju uživali u novonastalim slikama. Iako djeca nisu bila u Japanu da dožive ljepotu sakure, odnosno japanske trešnje, zavirili su u vlastite vrtove i voćnjake i slikali naše, vojvodanske trešnje. Oduševljeni tehnikom upriličili su i malu izložbu pod nazivom »Naše su trešnje ljepše od japanskih« iz logičnog razloga, objašnjava nastavnica Matić - naše trešnje su naše, volimo ih, rastu zajedno s nama i pokraj nas.

Dio s izložbe »Naše su trešnje ljepše od japanskih«

PETAK 21.3.2014.

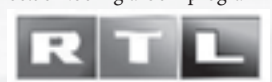

06:37 Najava
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:15 Kad srce zatrepri
10:00 Vijesti
10:15 Na obalama Irske, dokumentarna serija
11:00 Ni da ni ne: Eurosong
11:50 Vijesti iz kulture
12:00 Dnevnik 1
12:37 Znaj da te volim
13:23 Labirint
14:08 Abeceda zdravlja
14:30 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:45 Riječ i život: Solidarnošću do povjerenja
15:15 Kulturna baština
15:45 Batana i bitinada, emisija
16:15 Kralj vinograda, serija
17:00 Vijesti
18:20 Znanstveni krugovi
18:50 Iza ekrana
19:30 Dnevnik
20:06 Kontinenti: Pogled iznutra, dokserija
21:00 Godišnjica mature
22:15 Dnevnik 3
22:50 Razgovori s Bogom, američki film - Filmski maraton
00:35 Prizivanje proljeća, slovenski film - Filmski maraton
02:05 Dječak iz vedra neba, američki film - Filmski maraton (R)
03:45 Reprizni program
04:32 Riječ i život: Solidarnošću do povjerenja
05:02 Hrvatska uživo
06:02 Ljubav u zaleđu, serija

05:27 Najava
05:30 Alisa, slušaj svoje srce
06:12 Alisa, slušaj svoje srce
06:57 TV vrtić: Visibaba
07:07 Ninin kutak: Vjetrenjače
07:12 Tajni dnevnik patke
Matilde: Rozina pustolovina
07:25 Animacijaci, crtana serija
07:50 Batman i hrabri superjunaci, crtana serija
08:15 Obična klinika, serija
08:37 Olujni svijet, serija
09:00 Školski sat: Shakespeare je kriv za sve, blok sat - 2. dio
09:30 Puni krug
09:45 Svaki dan dobar dan: Jedino pametno (R)

10:25 Pozitivno
10:55 Biblija
11:35 Napravljeno po mjeri, dokumentarna serija
12:00 Hotel dvorac Orth, serija
12:45 Jednostavna jela Rachel Allen, dokumentarna serija
13:10 Dječak iz vedra neba, američki film
14:45 Edgemont, serija
15:10 Whistler, serija za mlad
16:00 Regionalni dnevnik
16:30 Školski sat: Shakespeare je kriv za sve, blok sat - 2. dio
17:00 Puni krug
17:15 Briljanteen
17:55 Tračica, serija
18:35 Večer na 8. katu
19:25 TV vrtić: Visibaba
19:35 Tajni dnevnik patke
Matilde: Rozina pustolovina
19:50 HotSpot: Kristijan Rahimovski - Postoji li mjesto
20:00 Dodjela nagrade
Večernjakova ruža, prijenos
21:35 Endeavour - Mladi Morse
23:05 Zločinački umovi, serija
23:50 Optuženi, serija
00:50 Noćni glazbeni program

06:05 RTL Danas, (R)
06:50 Ben 10: Ultimate Alien
07:15 Moji džepni ljubimci
07:30 Virus attack
07:45 Ne brini za mene, (R)
08:55 TV prodaja
09:10 Snažne žene, serija
10:05 Villa Maria, serija (R)
11:00 TV prodaja
11:15 Ekkluziv Tabloid, (R)
12:10 Pet na pet, kviz (R)
13:00 TV prodaja
13:15 Ne brini za mene, serija
14:25 Tajne, dramska serija (R)
15:30 Villa Maria, serija
16:30 RTL Vijesti
16:45 Cobra 11, akcijska serija
17:35 Ekkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas
19:15 Pet na pet, kviz
20:00 Nemoguća misija, igrani film, akcijski
22:15 Blade: Trojstvo, igrani film, fantastični
23:05 Eurojackpot
23:15 Blade: Trojstvo, igrani film, fantastični
00:30 RTL Danas, (R)
01:15 Kraj programa

SUBOTA 22.3.2014.

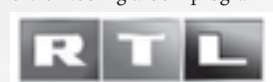
06:47 Iza ekrana

07:35 Noćni prijelaz, američki film - ciklus klasičnog vesterna
09:05 Normalan život
09:50 Vijesti iz kulture
10:00 Vijesti
10:15 Subotom ujutro
12:00 Dnevnik 1
12:35 Veterani mira, emisija
13:23 Duhovni izazovi
13:55 Prizma
14:45 Kućni ljubimci
15:17 Moja odluka, američki film
17:00 Vijesti
17:15 Indijski ocean sa Simonom Reeveom, dokumentarna serija
18:15 Manjinski mozaik
18:31 Lijepom našom: Požega
19:30 Dnevnik
20:05 Loto 7/39
20:12 Zvijezde pjevaju
22:05 Svršetak parade, serija
23:10 Dnevnik 3
23:45 Granica, američki film - Filmski maraton
01:35 Noćni prijelaz, američki film - Filmski maraton
03:05 Subotom ujutro
04:45 Reprizni program
05:15 Duhovni izazovi
05:45 Veterani mira, emisija
06:30 Prizma

04:55 Najava
04:58 Turistička klasa (R)
05:28 Alisa, slušaj svoje srce
06:10 Alisa, slušaj svoje srce
06:55 Dim dam dum
07:00 WotWots, crtani film
07:10 Priče za sva vremena
07:25 Matkova čudovišta
07:40 Linus i prijatelji, serija
08:05 TV vrtić: Kečap i majoneza
08:15 Orlava obitelj: Gužva u gnijezdu
08:20 Vedranovi velikani: Duje Roguljić
09:00 Dotaknuti sunce: Sjeverna Australija, australski film za djecu
10:35 George Clark: Čudnovate zamisli, dok serija
11:20 Kroz tvoje oči, dokumentarna serija
11:50 Dolina sunca, serija
12:35 HotSpot: Kristijan Rahimovski - Postoji li mjesto
12:40 Put za Avonlea, kanadski film
14:50 Novi klinci s Beverly Hillsa, serija za mlade
15:30 Simpsoni, serija
15:50 Top Gear
16:55 Košarka, ABA Liga: Cedevita - Igokea, prijenos
18:55 Garaža: Cold Snap

19:25 Gustav, crtani film
19:30 Gustav, crtani film
19:35 TV vrtić: Kečap i majoneza
20:00 Zvezdani ratovi: Klonovi napadaju, američki film
22:20 Che, novi čovjek - dokumentarni film
00:30 Izbor za barmena godine, dokumentarna serija
02:25 Noćni glazbeni program

06:45 RTL Danas, (R)
07:25 Phineas i Ferb, serija
08:40 Sofija Prva, serija
09:05 Ekkluziv Tabloid, (R)
10:00 Učilica, kviz za djecu
10:35 TV prodaja
10:50 Galileo, (R)
11:40 TV prodaja
11:55 Malcolm u sredini, serija
12:25 Malcolm u sredini, serija
12:50 Malcolm u sredini, serija
13:20 TV prodaja
13:35 Ružno pače i ja, igrani film, animirana komedija
15:20 Opasna plavuša, igrani film, komedija
16:30 RTL Vijesti
16:40 Savršena meta, igrani film, triler (R)
17:25 Jezikova juha, reality show
18:30 RTL Danas
19:15 Galileo, emisija
20:00 Kronike iz Narnije: Plovidba broda Zorogaza - TV premijera, igrani film, fantastika
22:15 Ekstremni film - TV premijera, film, komedija
23:45 Kuća voštanih figura, igrani film, horor
01:55 Astro show, emisija uživo
02:55 RTL Danas, (R)
03:40 Kraj programa

NEDJELJA 23.3.2014.

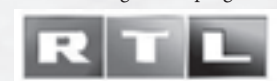

07:00 Lijepom našom: Požega
08:15 Groznica dolazi u El Pao, francuski film - Zlatna kinoteka
09:50 Vijesti iz kulture
10:00 Vijesti
10:15 Press klub
11:10 Ubojstvo, napisala je
12:00 Dnevnik 1
12:35 Plodovi zemlje
13:28 Rijeka: More
14:00 Nedjeljom u 2
15:05 Mir i dobro
15:40 Pošteno i prema zakonu
16:30 Azijske razlednice - Tko nije vidio Bangkok, dokumentarna serija

17:00 Vijesti
17:15 Vrtlarica
17:45 Sretna obitelj, serija
19:30 Dnevnik
20:06 Loto 6/45
20:12 Potjera, kviz
21:00 Stipe u gostima
21:35 Damin gambit
22:20 Dnevnik 3
22:55 Klasika mundi: Europski koncert Berlinske filharmonije iz Oxforda - Alisa Weilerstein i Daniel Barenboim
23:35 Igrani film - strani
01:30 Press klub
02:20 Nedjeljom u 2 (R)
03:20 Damin gambit
04:00 Abeceda zdravlja (R)
04:10 Vijesti iz kulture
04:17 Mir i dobro
04:47 Plodovi zemlje (R)
05:37 Rijeka: More
06:07 Vrtlarica

03:55 Labirint (R)
04:40 Alisa, slušaj svoje srce
05:25 Alisa, slušaj svoje srce
06:10 Moomini, crtana serija
06:35 Tintinove pustolovine
07:00 Zvonko u Zemlji igračaka, crtana serija
07:10 Vatrogasac Sam
07:20 Gladijatorska akademija
07:45 Mowgli, crtana serija
08:10 Tajni dnevnik patke
Matilde: Rozina pustolovina (R)
08:25 Laboratorij na kraju svemira: Savitljiva jaja (R)
08:35 Young Mowgli, crtana serija, američki film za djecu
10:10 Pozitivno
10:40 Biblija
10:50 Portret Crkve i mjesta
11:00 Vares (BiH): Misa, prijenos
12:35 Ni da ni ne
13:30 Zvijezde pjevaju
15:25 Magazin LP
16:00 Nedjeljom lagano
17:25 Rukomet - LP, osminafinala
19:00 Uoči SP, Brazil 2014. - dokumentarna serija
19:30 Tajni dnevnik patke
Matilde: Rozina pustolovina (R)
19:45 Laboratorij na kraju svemira: Savitljiva jaja (R)
20:00 Ples s vukovima, američki film
23:50 Nijemi svjedok, serija
00:40 Nijemi svjedok, serija
01:30 Vanna u Tvornici 2007.: Ledeno doba, snimka koncerta
03:00 Noćni glazbeni program

05.10 RTL Danas, (R)
 05.50 Phineas i Ferb,
 07.05 Svemogućí Spiderman
 08.10 Galileo, emisija
 09.00 InDizajn s Mirjanom
 Mikulec - nove epizode,
 lifestyle emisija
 09.40 Lice s naslovnice, (R)
 10.40 Malcolm u sredini, serija
 11.10 Malcolm u sredini, serija
 11.40 Malcolm u sredini, serija
 12.20 Biblija, epska mini-serija
 13.20 Biblija, epska mini-serija
 14.10 Kronike iz Narnije:
 Plovidba broda Zorogaza,
 igrani film, fantazija (R)
 16.20 Ljubav je na selu
 16.30 RTL Vijesti
 16.40 Ljubav je na selu
 17.35 RTL Extra Magazin
 18.30 RTL Danas
 19.15 Galileo, emisija
 20.00 Sulejman Veličanstveni
 21.00 Sulejman Veličanstveni
 21.50 Lice s naslovnice
 22.45 CSI: Miami, serija
 23.40 CSI: Miami, serija
 00.30 CSI: Miami, serija
 01.25 Astro show, emisija uživo
 02.25 Kuća voštanih figura,
 igrani film, horor (R)
 04.05 RTL Danas, (R)
 04.50 Kraj programa

PONEDJELJAK**24.3.2014.**

06:39 Najava
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 08:00 Vijesti
 09:18 Kad srce zatrepri
 10:00 Vijesti
 10:15 Pet rajske otoka,
 dokumentarna serija
 11:00 Što vas žulja?
 11:45 Jezik za svakoga
 12:00 Dnevnik 1
 12:35 Znaj da te volim
 13:20 Glas domovine
 13:45 Pogled preko granice -
 Hrvati u BiH
 14:10 Jezik za svakoga
 14:20 Vijesti iz kulture
 14:30 Vijesti uz hrvatski
 znakovni jezik
 14:45 Društvena mreža: Treća
 dob
 15:20 Gabrijel, serija
 16:00 Kralj vinograda, serija
 17:00 Vijesti
 17:15 Hrvatska uživo
 18:20 Potrošački kod
 18:50 Obiteljska stvar, serija
 19:30 Dnevnik
 20:06 TV Bingo
 20:30 Hrana kao lijek: Ribe,
 dokumentarna serija
 21:00 Fokus
 22:00 Strana igrana serija
 22:35 Dnevnik 3
 23:10 San o ruži - ciklus
 hrvatskog filma
 00:30 Što vas žulja?
 01:15 Društvena mreža: Treća
 dob

01:50 Potrošački kod (R)
 02:20 Reprizni program
 02:40 Jezik za svakoga (R)
 02:50 Kulturna baština
 03:10 Glas domovine
 03:35 Pogled preko granice -
 Hrvati u BiH
 04:00 Fokus
 04:55 Hrvatska uživo
 05:55 Ljubav u zaleđu, serija

05:25 Najava
 05:28 Alisa, slušaj svoje srce
 06:10 Alisa, slušaj svoje srce
 06:55 TV vrtić
 07:05 Crtani film
 07:12 Čarobna ploča
 07:25 Animacijaci, crtana serija
 07:50 Batman i hrabri
 superjunaci, crtana serija
 08:15 Obična klinka, serija
 08:37 Olujni svijet, serija
 09:00 Školski sat
 09:30 Notica
 09:45 Briljanteen
 10:25 Dr. Oz, talk show
 11:05 Uredite svoj životni prostor
 11:30 Ideje za uređenje prostora
 12:00 Hotel dvorac Orth, serija
 12:45 Jednostavna jela Rachel
 Allen, dokumentarna serija
 13:15 Posljednji izlaz, kanadski
 film
 14:45 Edgemont, serija
 15:10 Doktor Who, serija
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:30 Školski sat

17:00 Notica
 17:15 Uredite svoj životni prostor
 17:40 Ideje za uređenje prostora
 18:10 Svaki dan dobar dan
 18:50 Dr. Oz, talk show
 19:30 TV vrtić (R)
 19:40 Čarobna ploča
 19:55 HotSpot:
 20:05 Svlačionica: Dubioza
 kolektiva, talk-show
 20:55 Top Gear
 22:00 Carstvo poroka, serija
 22:55 Zakon i red: UK, serija
 23:40 Spirala zločina, serija
 00:30 Seks i grad, serija
 01:00 Noćni glazbeni program

06.15 RTL Danas, (R)
 07.00 Ben 10: Ultimate Alien
 07.20 Moji džepni ljubimci
 07.40 Virus attack
 07.55 Ne brini za mene, serija
 09.20 Sulejman Veličanstveni R
 10.20 Sulejman Veličanstveni R
 11.30 RTL Extra Magazin, (R)
 12.25 Villa Maria, serija
 13.30 Pet na pet, kviz (R)
 14.25 Ljubav je na selu, (R)
 15.30 Hitna služba, serija
 16.30 RTL Vijesti
 16.45 Cobra 11, akcijska serija
 17.35 Ekkluziv Tabloid
 18.30 RTL Danas
 19.15 Pet na pet, kviz
 20.00 Tajne, dramska serija)
 21.10 Velika gužva u kineskoj
 četvrti, igrani film, akcijski

23.00 Cobra 11, serija (R)
 00.00 RTL Vijesti
 00.25 Lice s naslovnice, (R)
 01.10 CSI: Miami, serija (R)
 02.00 CSI: Miami, serija (R)
 02.50 Astro show, emisija uživo
 03.50 RTL Danas, (R)
 04.35 Kraj programa

UTORAK
25.3.2014.

06:37 Najava
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 08:00 Vijesti
 08:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:15 Kad srce zatrepri
 10:00 Vijesti
 10:15 Pet rajske otoka
 11:00 Što vas žulja?
 11:45 Jezik za svakoga
 12:00 Dnevnik 1
 12:35 Znaj da te volim
 13:20 Reporteri
 14:10 Jezik za svakoga
 14:30 Vijesti uz hrvatski
 znakovni jezik
 14:45 Društvena mreža
 16:00 Kralj vinograda, serija
 17:00 Vijesti
 18:20 Pravilo 72
 18:50 Obiteljska stvar, serija
 19:30 Dnevnik
 20:07 Potjera, kviz

Uspjeh čine ljudi

MILENIJUM OSIGURANJE

Naša polisa...Vaša sigurnost

Tel: +381 (0) 24 555-867 • www.milenijum-osiguranje.rs

20:55 Pogledi, dok, film
 21:55 Strana igrana serija
 22:30 Dnevnik 3
 23:05 Putem europskih fondova
 23:20 Remek-djelo ili zlodjelo : Van Meegeren, dokumentarna serija
 00:20 Dundo Maroje, snimka kazališne predstave (1. dio)
 01:25 Što vas žulja?
 02:10 Društvena mreža
 02:55 Dokumentarna reportaža
 03:25 Pravilo 72
 03:55 Duhovni izazovi (R)
 04:25 Reprizni program
 04:50 Hrvatska uživo
 05:50 Ljubav u zaleđu, serija

05:25 Najava
 05:28 Alisa, slušaj svoje srce
 06:10 Alisa, slušaj svoje srce
 06:55 TV vrtić
 07:05 Crtani film
 07:10 Ninin kutak
 07:15 Danica
 07:20 Profesor Baltazar
 07:25 Animanijski, crtana serija
 07:50 Batman i hrabri superjunaci, crtana serija
 08:15 Obična klinka, serija
 08:37 Olujni svijet, serija
 09:00 Školski sat
 09:35 Navrh jezika
 09:45 Svaki dan dobar dan: Ponos Hrvatske (R)
 10:25 Dr. Oz, talk show
 11:05 Uredite svoj životni prostor
 11:30 Ideje za uređenje prostora
 12:00 Hotel dvorac Orth, serija
 12:45 Jednostavna jela Rachel Allen, dokumentarna serija
 13:20 Povratak starog klauna, američki film (R)
 14:45 Edgemont, serija
 15:10 Doktor Who, serija
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:30 Školski sat
 17:05 Navrh jezika
 17:15 Uredite svoj životni prostor
 17:40 Ideje za uređenje prostora
 18:10 Svaki dan dobar dan
 18:50 Dr. Oz, talk show
 19:30 TV vrtić (R)
 19:40 Ninin kutak
 19:45 Danica
 19:50 Profesor Baltazar
 20:00 Direktori na cesti, američki film
 21:45 Carstvo poroka, serija
 22:40 Zakon i red: UK, serija
 23:25 Spirala zločina, serija
 00:15 Seks i grad, serija
 00:45 Noćni glazbeni program

06:20 RTL Danas, (R)
 07:00 Ben 10: Ultimate Alien

07:25 Moji džepni ljubimci
 07:40 Virus attack
 07:55 Ne brini za mene, serija
 09:20 Snažne žene, serija
 10:15 Hitna služba, serija (R)
 11:30 Ekkluziv Tabloid, (R)
 12:20 Villa Maria, serija
 13:30 Pet na pet, kviz (R)
 14:25 Tajne, dramska serija (R)
 15:30 Hitna služba, serija
 16:30 RTL Vijesti
 16:45 Cobra 11, akcijska serija
 17:35 Ekkluziv Tabloid
 18:30 RTL Danas
 19:15 Pet na pet, kviz
 20:00 Tajne, dramska serija
 21:10 Sve njegove žene, igrani film, komedija
 23:30 Cobra 11, serija (R)
 00:25 RTL Vijesti
 00:55 L.A. povjerljivo, film, kriminalistička drama
 03:10 Astro show, emisija uživo
 04:10 RTL Danas, (R)
 04:55 Kraj programa

**SRIJEDA
 26.3.2014.**

06:37 Najava
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 08:00 Vijesti
 08:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:15 Kad srce zatreperi
 10:00 Vijesti
 10:15 Pet rajskih otoka, dokumentarna serija
 11:00 Što vas žulja?
 11:45 Jezik za svakoga
 12:00 Dnevnik 1
 12:35 Znaj da te volim
 13:20 Reporteri
 14:10 Jezik za svakoga
 14:30 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14:45 Društvena mreža
 16:00 Kralj vinograda, serija
 17:00 Vijesti
 17:15 Hrvatska uživo
 18:20 Eko zona
 18:50 Obiteljska stvar, serija
 19:30 Dnevnik
 20:06 Loto 7/39
 20:12 Tripalo, dok. film
 21:15 Paralele
 21:45 Pola ure kulture
 22:15 Strana igrana serija
 22:50 Dnevnik 3
 23:25 Le gamin au velo (Dječak s biciklom), belgijsko-francuski film - ciklus Kino Europa
 00:50 Što vas žulja?
 01:35 Društvena mreža
 02:50 Reprizni program
 03:35 Paralele
 04:05 Pola ure kulture
 04:35 Eko zona

05:05 Hrvatska uživo
 06:05 Ljubav u zaleđu, serija

05:25 Najava
 05:28 Alisa, slušaj svoje srce
 06:10 Alisa, slušaj svoje srce
 06:55 TV vrtić
 07:05 Crtani film
 07:10 EBU drama za djecu
 07:25 Animanijski, crtana serija
 07:50 Batman i hrabri superjunaci, crtana serija

08:15 Obična klinka, serija
 08:37 Olujni svijet, serija
 09:00 Školski sat
 09:30 EBU dokumentarci - Izazovi
 09:45 Svaki dan dobar dan: Od hobija do posla (R)
 10:25 Dr. Oz, talk show
 11:05 Uredite svoj životni prostor
 11:30 Ideje za uređenje prostora
 12:00 Hotel dvorac Orth, serija
 12:45 Jednostavna jela Rachel Allen, dok. serija
 13:10 Podmetnuto ubojstvo, kanadski film
 14:45 Edgemont, serija
 15:10 Doktor Who, serija za mlade
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:30 Školski sat
 17:00 Uredite svoj životni prostor
 17:25 Ideje za uređenje prostora
 18:00 Svaki dan dobar dan
 18:45 Vaterpolo, LP: Primorje EB - Olimpijasci, prijenos
 20:10 Latinoamerikanci, dokumentarna serija
 21:05 Manolete, španjolsko-britansko-francusko-američko-njemački film
 22:35 Zakon i red: UK, serija
 23:20 Spirala zločina, serija
 00:10 Seks i grad, serija
 00:40 Noćni glazbeni program

06:20 RTL Danas, (R)
 07:00 Ben 10: Ultimate Alien
 07:25 Moji džepni ljubimci
 07:40 Virus attack
 07:55 Ne brini za mene, serija
 09:20 Snažne žene, serija
 10:15 Hitna služba, serija (R)
 11:30 Ekkluziv Tabloid
 12:20 Villa Maria, serija
 13:15 TV prodaja
 13:30 Pet na pet, kviz (R)
 14:25 Tajne, dramska serija (R)
 15:30 Hitna služba, serija
 16:30 RTL Vijesti
 16:45 Cobra 11, akcijska serija
 17:35 Ekkluziv Tabloid
 18:30 RTL Danas
 19:15 Pet na pet, kviz
 20:00 Tajne, dramska serija

21.10 Kosti, serija
 22:05 Kosti, serija
 23:00 Cobra 11, serija (R)
 23:55 RTL Vijesti
 00:25 Sve njegove žene, igrani film, komedija (R)
 02:25 Astro show, emisija uživo
 03:25 RTL Danas, (R)
 04:05 Kraj programa

**ČETVRTAK
 27.3.2014.**

06:37 Najava
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 08:00 Vijesti
 08:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:15 Kad srce zatreperi
 10:00 Vijesti
 10:15 Pet rajskih otoka, dokumentarna serija
 11:00 Što vas žulja?
 11:45 Abeceda zdravlja
 12:00 Dnevnik 1
 12:35 Znaj da te volim
 13:20 Reporteri
 14:10 Abeceda zdravlja
 14:20 Vijesti iz kulture
 14:30 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14:45 Društvena mreža
 16:00 Kralj vinograda, serija
 17:00 Vijesti
 17:15 Hrvatska uživo
 18:20 Turistička klasa
 18:50 Obiteljska stvar, serija
 19:30 Dnevnik
 20:06 Večer na 8. katu
 20:56 Labirint
 21:45 Varšavski špijuni, serija
 22:40 Dnevnik 3
 23:15 Drugi format
 00:50 Što vas žulja?
 01:35 Društvena mreža
 02:50 Labirint
 03:35 Abeceda zdravlja (R)
 03:45 Drugi format
 04:25 Turistička klasa
 04:55 Hrvatska uživo
 05:55 Ljubav u zaleđu, serija

05:25 Najava
 05:28 Alisa, slušaj svoje srce
 06:10 Alisa, slušaj svoje srce
 06:55 TV vrtić
 07:05 Profesor Baltazar
 07:11 Laboratorij na kraju svemira
 07:20 Crtani film
 07:25 Animanijski, crtana serija
 07:50 Batman i hrabri superjunaci, crtana serija
 08:15 Obična klinka, serija
 08:37 Vremeplovci, serija
 09:00 Školski sat

09:30 Kokice
 09:45 Svaki dan dobar dan: Dojenačka anoreksija (R)
 10:25 Dr. Oz, talk show
 11:05 Special Spaces, dokumentarna serija
 11:30 Ideje za uređenje prostora
 12:00 Hotel dvorac Orth, serija
 12:45 Jednostavna jela Rachel Allen, dok. serija
 13:10 Lud za Harryjem, američki film
 14:45 Edgemont, serija
 15:10 Doktor Who, serija
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:30 Školski sat
 17:00 Kokice
 17:15 Special Spaces, dokumentarna serija
 17:40 Ideje za uređenje prostora
 18:10 Svaki dan dobar dan
 18:50 Dr. Oz, talk show
 19:30 TV vrtić (R)
 19:40 Laboratorij na kraju svemira
 20:05 Leteći nosorozi, dokumentarni film
 21:05 Posljednji akcijski junak, američki film
 23:15 Zakon i red: UK, serija
 00:00 Spirala zločina, serija
 00:50 Seks i grad, serija
 01:20 Noćni glazbeni program

06:20 RTL Danas, (R)
 07:00 Ben 10: Ultimate Alien
 07:25 Moji džepni ljubimci
 07:40 Virus attack
 07:55 Ne brini za mene, dramska serija
 09:05 TV prodaja
 09:20 Snažne žene, dramska serija
 10:15 Hitna služba, dramska serija (R)
 11:00 TV prodaja
 11:30 Ekkluziv Tabloid, magazin (R)
 12:20 Villa Maria, dramska serija
 13:15 TV prodaja
 13:30 Pet na pet, kviz (R)
 14:25 Tajne, dramska serija (R)
 15:30 Hitna služba, dramska serija
 16:30 RTL Vijesti
 16:45 Cobra 11, akcijska serija
 17:35 Ekkluziv Tabloid, magazin
 18:30 RTL Danas
 19:15 Pet na pet, kviz
 20:00 Tajne, dramska serija
 21:10 Prestiž, igrani film, triler
 23:30 Cobra 11, serija (R)
 00:25 RTL Vijesti
 00:50 Kosti, serija (R)
 01:40 Kosti, serija (R)
 02:25 Astro show, emisija uživo
 03:25 RTL Danas, (R)
 04:10 Kraj programa

IZBORNA SKUPŠTINA HKPD-A »MATIJA GUBEC« IZ RUME

Bogat program aktivnosti

Redovita 111. po redu izborna skupština Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva »Matija Gubec« iz Rume održana je u subotu, 15. ožujka, u prostorijama društva na Bregu. Na skupštini su izabrani novi sazivi Upravnog i Nadzornog odbora, kao i Disciplinske komisije. Izvješće o radu u 2013. godini, kao i plan rada za 2014. predstavio je tajnik društva *Nikola Jurca*, financijsko izvješće za 2013. podnio je blagajnik i dopredsjednik društva *Vladimir-Braca Jurca*, dok je financijski plan za 2014. iznio predsjednik društva *Pavle Škrobot*. U izvješću o radu predstavljen je veoma bogat program aktivnosti u prošloj godini u kojoj je sve bilo u znaku proslave 110. obljetnice rada, zbog koje je društvu dodijeljena i Povelja predsjednika Republike Hrvatske *Ive Josipovića*. Veliki tamburaški orkestar je u 2013. godini održao dva cjelovečernja koncerta u Rumi, sudjelovao na nizu mani-

Predsjednik društva Pavle Škrobot podnosi izvješće

festacija, poput susreta u Ilači kulturno-umjetničkih društava koja nose naziv »Matija Gubec«, prvom susretu hrvatskih udruga iz Srijema u Šidu, prvom festivalu velikih tamburaških sastava u Rumi i mnogim drugim. Organizirane su brojne igranke, prezentacije poljoprivrednih proizvoda, obilježavanja raznih

blagdana i slično, a društvo je sudjelovao i u obilježavanju jubileja 200 godina župne crkve u Rumi. Za 2014. godinu planira se obilježavanje još jednog velikog jubileja – 50 godina umjetničkog rada *Josipa Jurca* te održavanje cjelovečernjeg koncerta tim povodom u Velikoj dvorani Kulturnog centra. Održat će se i

koncert povodom Dana društva u listopadu, a sudjelovat će na brojnim tradicionalnim manifestacijama na kojima je Veliki tamburaški orkestar redoviti sudionik. Početkom godine je predan zahtjev s kompletnom dokumentacijom za povraćaj zgrade Hrvatskog doma u Rumi.

Na prijedlog Upravnog odbora društva Skupština je jednoglasno za počasnog predsjednika društva izabrala *Zlatka Kolarića*, bivšeg dugogodišnjeg predsjednika i člana Upravnog odbora i jednog od njegovih najaktivnijih članova.

Nazočni članovi društva su minutom šutnje odali počast preminulim članovima u periodu između dvije skupštine, a među preminulima su i dva istaknuta člana: počasni predsjednik i bivši dirigent, tajnik i član folklorne sekcije *Petar Matešić*, kao i dugogodišnji član Nadzornog odbora *Đura Kun*.

J. N.

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku »Dnevnik« emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17.45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija »Izravno« - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture »Svjetionik« nedjeljom od 16.30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u 21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija »Glas Hrvata« u produkciji HKUD »Vladimir Nazor« iz Stanišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 19 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 18 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 ponedjeljom od 13.05 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18.00 - 19.00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog »Bolja Srbija« • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik »Govorimo hrvatski«

19.00 - 19.30

• Poetski predah • »Popularne melodije« - zabavna glazba (ponedjeljkom) • »Na valovima hrvatske glazbene tradicije« - narodna glazba (utorkom) • »Veliki majstori glazbe« - ozbiljna glazba (srijedom) • »Rock vremeplov« (četvrtkom) • »Minute za jazz« (petkom)

19.30 - 20.00

• »Europski magazin« - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • »Kulturna povijest« (utorkom) • »Znanjem do zdravlja« (srijedom) • »Razmišljanje dopušteno« (četvrtkom) • »Tjedni vodič« (petkom)

20.00 - 20.30

• »U pauzi o poslu« (ponedjeljkom) • »Aktualije« (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kultur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena« - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20.30 - 21.00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:

Subota

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
• 18.15 »Vojvodanski tjedan«
• 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19.00 »Vjerska emisija«, duhovna glazba
• 20.00 Divni novi svijet
• 20.55 Odjava programa

Nedjelja

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana
• 18.10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
• 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19.30 »Putnici kroz vrijeme« emisija za djecu Hrvatskoga radija
• 20.00 »Hrvatima izvan domovine« - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
• 20.55 Odjava programa

104,4 Mhz

NOGOMETNO-ŠAHOVSKO DRUŽENJE U GRADU NA DRAVI

HAŠK »Zrinjski« gostovao u Osijeku

Nogometaši HAŠK »Zrinjski« i NK »Gibarac 95«

Subotica i Osijek već su desetljećima gradovi prijatelji, no prvi puta su u Osijek došli članovi HAŠK-a »Zrinjski«, a domaćini su im bili osječke udruge NK »Gibarac 95« i ŠK »ETF-Osijek«. Razlog posjeta su međusobni prijateljski susreti nogometne i šahovske momčadi.

NASTAVAK TRADICIJE SPORTSKOG DRUŽENJA

Domaćini su goste dočekali uz domjenak u gradskoj četvrti Ivana Meštrovića i nakon izmijenjenih zdravica pošlo sa na posao. Nogometaši put Gradskog vrta, jer nogometni je susret održan na umjetnom travnjaku NK »Osijek«, a šahisti put Sokolskog doma, gdje su u dvorani ETF-Osijeka ukrstili figure.

A kako je sve počelo pojasnio je Miroslav Šišić, alfa i omega gibačkih nogometaša. Prije tri godine gibački su nogometaši bili nositelji obilježavanja 20. obljetnice osnutka DSHV-a u Gibarcu, no, nažalost, proslava je umjesto u Gibarcu održana u Čepinskim Martincima. Prije toga je održan prijateljski nogometni susret s reprezentacijom

Hrvata iz Vojvodine. Susret je završio neodlučno 3:3, a prigodom uzvratnog susreta u Tavankutu ekipe su ponovno podijelile bodove rezultatom 0:0. Kako rezultati u ovakvim susretima nisu primarni, Šišić je današnji susret ocijenio kao logičan slijed. Ovoga puta u goste su došli članovi HAŠK-a »Zrinjski« i on je uvjeren da će ovo polako, ali sigurno, prerasti u pravo prijateljstvo i tradiciju međusobnih susretanja.

U nastavak prijateljstva vjeruje i Marinko Miković, predsjednik udruge HAŠK »Zrinjski« i istoimenog šahovskog kluba, koji je s ponosom istaknuo da su slijednici udruge s hrvatskim predznakom osnovane u Subotici 1. siječnja 1932. godine,

čiji je rad zamro kada na ovim prostorima nije bilo zgodno spominjati Hrvate ni hrvatsko. Obnoviteljsku skupštinu održali su 6. siječnja 2011. i okupljaju ljude koji su ponosni na povratak povijesnog predznaka i vjeruje da će duh hrvatstva, unatoč teškoćama u kojima žive, preneti na mlađa pokoljenja, na ovu mladost koja se večeras opuštено zabavlja u Osijeku, koji su zaloga toga vjerovanja. I Marinko je otkrio razlog otkud baš Gibarac i Gibarčani, jer on je prije dvije godine na nogometnom susretu u Tavankutu bio sudac.

VOJVOĐANSKA VEZA

Zlatko Ifković iz Subotice također je zadovoljan susretom

u Osijeku, tim prije, što su i jedni i drugi Vojvođani, ali sticajem nasilnog slučaja razdvojeni, pa Subotičani Gibarčanima dolaze u Osijek, a dijelili su iste prostore i okupljali se oko istih stvari. Zlatko je jedno vrijeme živio u Osijeku, ali vratio se u rodnu Suboticu, vratio se korijenima i ne kaje se. I on vjeruje da je ovaj susret tek početak istinskog i pravog prijateljstva, a rado dolaze u Hrvatsku i već su dogovorili susrete u Vukovaru i Vinkovcima. Što se šaha tiče, izgubili su s 13:3, ali rezultat i nije važan, pogotovu jer su Osječani članovi I. hrvatske lige, imaju nekoliko velemajstora, bili su prvaci Hrvatske i aktualni su vicešampioni.

Predsjednik ŠK »ETF-Osijek« Branimir Jukić, također jedan od domaćina, iznimno je zadovoljan susretom i toplo je zahvalio Subotičanima. Najprije se pohvalio kako je klub nedavno obilježio 60. obljetnicu i u tih 6 desetljeća bilježio je brojne rezultate, među koje je svrstao i prijateljstva s brojnim klubovima, pa i on vjeruje da bi ovo moglo prerasti u tradiciju. Rezultat susreta je sekundaran, primarno je druženje i prijateljstvo, a Subotičani će vjerojatno uzvratiti pobjedom na uzvratnom susretu.

Što se nogometa tiče, predsjednik gibačkog kluba Davor Babić je zadovoljan, unatoč pobjedi gostiju. Ma nije sve u rezultatu, već u prijateljstvu i druženju. Suglasio se i predsjednik nogometaša Zrinjskog Petar Tikvicki, još uvijek pod lijepim dojmovima današnjega dočeka, a istini za volju i pobjede u gostima, pa je pohvalio dečke koji su poentirali, kapetana momčadi Buljovčića i strijelca drugog gola Marija Celića. Za dva tjedna im počinje prvenstvo, trenutačno su u vrhu prvenstvene tablice bez imperativa da budu prvaci, ali sve što budu mogli pobijediti, pobijedit će. Ovakvi susreti su najbolji za male, amaterske klubove i volio bi da se nastave, a njihova je deviza – budi i ostani prijatelj i na travnjaku i izvan njega.

Slavko Žebić

Šahisti u Sokolskom domu

DAVOR FRANCIŠKOVIĆ, NOGOMETAŠ KADETSKE MOMČADI NK BAČKA 1901

Razlika između pionirskog i kadetskog nogometa je ogromna

Talentirani kadet najstarijeg kluba u državi Davor Francišković nogometnu karijeru je započeo 2003. godine u NK »Bačka 1901« pod vodstvom svojih prvih trenera Zoltana Kujundžića i Marka Romića. Potom je uslijedio prelazak u redove superligaša Spartak Zlatibor voda, ali se prije godinu i pol vratio u matični klub u kojem danas standardno nastupa na poziciji veznog igrača i polušpice.

UNIVERZALNI NAPADAČ

Zbog svoje svestranosti i zavidne nogometne tehnike Davor Francišković je sposoban igrati na više pozicija u napadačkim redovima svoje momčadi. Na pitanje kako tu svoju igračku svestranost osobno vidi i zašto je odabrao baš nogomet, Bačkin kadet spremno odgovara:

»Pošto sam univerzalan nogometaš igram na više pozicija u napadu a najbolje partije pružam na poziciji veznog igrača i polušpice, jer dobro organiziram igru i odlično se ubacujem iz drugog plana u vrh napada i postizem puno golova. Zato je po meni nogomet najdinamičniji i najpopularniji sport na planetu i zato sam ga i odabrao, jer sam već od malih nogu, prema riječima stručnjaka, pokazivao zavidan talent za ovu igru.«

KADETSKA KONKURENCIJA

Njegov talent za nogomet otkriven je već zarana, ali igrati u najmlađim selekcijama nešto je

15. gol u sezoni

Davor Francišković bio je strijelac jednog pogotka u nedjeljnom porazu protiv jake momčadi Indije (2-3) i stigao do brojke od 15 golova u ovoj natjecateljskoj sezoni.

posve drugo u odnosu na partije u starijoj, kadetskoj konkurenciji.

»Razlika igranja za kadete u odnosu na pionire je ogromna. Mora se mnogo više raditi na tjelesnoj spremi, više se radi taktika, zamke za zaleđa i na ostalim segmentima nogometne igre. Pod stručnim vodstvom trenera Saše Đurasovića natječemo

se u kvalitetnoj ligi Vojvodine u kojoj su sve momčadi jake i nema slabih protivnika i lakih susreta. Pokraj NK Vojvodine tu su još Spartak, Hajduk iz Kule, Indija i još mnogo jakih ekipa. Trenutačno se nalazimo u drugoj polovici tablice, ali plan nam je da do kraja sezone budemo u prvih pet. Na terenu se najbolje

Mora se mnogo više raditi na tjelesnoj spremi, taktici, zaleđima...

slažem s Kristoferom Nađom, jer je on kao i ja došao iz Spartaka, pa posjeduje više iskustva iz jačih utakmica.«

IGRAČKI PROFIL

Davor je još u fazi nogometnog razvijanja i usavršavanja kada se mogu ispraviti mnogi nedostaci, ali i maksimalno razvijati kvalitetne osobine jednog budućeg nogometnog profesionalca. Što bi trebao još popraviti u svojoj igri?

»Trenutačno moram popraviti koordinaciju jer sam naglo izrastao, a i duel igra mi nije uvijek na jednakoj razini.«

A što je ono što ističe kao svoj najjači adut?

»Moje najbolje igračke osobine su izuzetna kreativnost i odličan pregled igre, a kao potvrda ovih navoda je aktualna statistika prema kojoj imam najviše točnih dodavanja i najviše postignutih golova u jesenjem dijelu sezone (15). Želja mi je da jednog dana profesionalno zaigram nogomet, omiljeni klub mi je Liverpool, a omiljeni igrač Luka Modrić. Baš zbog toga nastojim naporno raditi i trenirati jer se bliži prijelomni trenutak karijere gdje će se vidjeti jesam li tip igrača za neki ozbiljniji klub ili ne«, ozbiljnim tonom je završio razgovor talentirani nogometaš kadetske momčadi Bačke 1901 i učenik drugog razreda Srednje ekonomske škole u Subotici Davor Francišković.

Dražen Prčić

POGLED S TRIBINA

Fešta

U nedjelju na Poljud stiže Dinamo i sigurno će biti velika fešta. Nogometna fešta. A kako i može biti drugačije kada u Splitu igraju bili i modri. Najveći hrvatski nogometni derbi, susret koji uvijek izaziva golemu pažnju i dodatni navijački naboj. Bez obzira na kojem se mjestu nalaze hajdukovci i dinamovci, a kamoli kada je to duel dvije prvoplasirane momčadi i susret čiji bi rezultat mogao barem još unijeti neizvjesnosti u nastavak prvenstva ili ga, već sada, praktično riješiti.

Prvi susret između Hajduka i Dinama odigran je 1946. godine i do sada su ove dvije momčadi odigrale ukupno 180 susreta. Modri imaju 72 a bili 64 pobjede uz 44 remija, zagrebačka momčad je pos-

tigla 244 pogotka, a splitska 223. Najuvjerljiviju pobjedu zabilježio je Hajduk (6-0) 1955. godine na gostovanju u Zagrebu. Od osamostaljenja Hrvatske Zoran Vulić (Hajduk) je trener koji je najviše puta sjedio na klupi (17), dok Ćiro Blažević ima 11 derbija (sjedio na obje klupe i, zanimljivo, ima samo 2 pobjede). Najuspješniji stratezi su bili već spomenuti Vulić, Katalinić (Hajduk) i Kranjčar (Dinamo) s 5 pobjeda. Najefikasniji strijelac derbija je Eduardo da Silva sa 7 pogodaka (Dinamo), koji je i jedini nogometaš s postignutim hat-trickom (2007.), dok je najefikasniji hajdukovac Nenad Pralija s 5 pogodaka.

Tri puta je najveći hrvatski derbi odigran i u dvorani (Zimska prvenstva), a obje momčadi imaju po jednu pobjedu uz jedan remi.

Pobjednik posljednjeg derbija bio je Dinamo (2-1) u uzvratnom susretu Kupa Hrvatske odigranom u Splitu prosinca prošle godine, pa evo dodatnog motiva bilima za revanš protiv najvećeg rivala. Uz prepune tribine Poljuda i fanatične navijače Torcide zasigurno će biti velika fešta. A što može biti drugo kada igraju Hajduk i Dinamo. Pa još u Splitu.

Fešta nad feštama...

D. P.

NOGOMET

Uvjerljivi Dinamo

Branitelj naslova Dinama bio je uvjerljiv u pobjedi protiv Istre 1961 (6-0), sve više uvećava bodovnu prednost ispred Hajduka i Rijeke i sve je bliži osvajanju novoga naslova prvaka Hrvatske.

Rezultati 26. kola: Osijek – Hajduk 1:1, Rijeka – Lokomotiva 3:2, Zadar – Slaven 2:1, Split – Hrv. dragovoljac 2:1

Tablica 1. HNL: Dinamo 62, Hajduk 52, Rijeka 51, Split 40, Lokomotiva 39, Istra 1961 36, Zadar 29, Slaven 18, Osijek 16, Hrv. dragovoljac 13

KOŠARKA

Cedevita osigurala Final four

Pobjedom protiv Budućnosti (76:71) Cedevita je osigurala nastup na završnom turniru četiri prvoplasirane momčadi regionalne košarkaške lige. Ovaj rezultat izuzetno pogoduje i drugom hrvatskom predstavniku Ciboni, koja je gostujućom pobjedom protiv Igooke (67:55) ostala sama na četvrtom mjestu. Zadar je poražen na domaćem terenu od Crvene zvezde (53:67) i nalazi se na posljednjem mjestu.

TENIS

Hrvatska kolonija u Miamiu

Na drugom ATP turniru Masters serije 1000, koji će se igrati ovoga i sljedećega tjedna u Miamiu, Hrvatska će imati nekoliko tenisača i tenisačica u glavnom ždrijebu. Mušku vrstu čine Marin Čilić, Ivan Dodig i Ivo Karlović, dok ženske boje brane Ajla Tomljanović i Donna Vekić.

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karađorđev put 2,
- Telefon (danonoćno):
(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na
Internetu: www.funero.co.rs
e-mail: funero@funero.co.rs
Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Prodajem kuću u Gornjem Tavankutu, 120 m², sendvič zid, etažno grijanje s okućnicom, Tel.: 061 1478823.

Prodajem noviju kuću iza Dudove šume, trosobnu s dvorištem, dodatnim prostorijama i garažom. Cijena po dogovoru. Tel.: 064 2525946.

Prodajem zemlju 5,62 ha od 2 parcele (cca 10 jutara), Šupljak (ko Palić), 3 km iza stare škole, produžetak senčanske ljetnje ceste, uz kanal. Cijena: 63.000 eura. Tel.: 061 2724822 i 063 1648043.

Izdajem opremljen stan veličine 25 m četvornih sa zasebnim ulazom. Ulica Branka Pešića 41, Zemun. Dogovor na broj telefona 011 3077036 ili 011 2104257.

Odmor u Vrbovskoj, otok Hvar, povoljno. Tel.: 063 7139337.

Prodajem 3 motike placa (2 km udaljen) iza Crvenog sela, blizu somborske ceste (10.000 eura) Tel.: 024 532570.

Prodajem čutke, stol, stolice, razna bunjevačka ruha: sefire, sukna, pregače, kapute s peržijanom, dunju, marame, ponjave, čaršave, muške čačšire, čizme (br. 43) i sl. Tel.: 024 528682.

Prodajem traktorsku prskalicu RAV 440 eura, zob, starinska klupa, dolaf, ormani. Tel.: 024 532570.

Prodajem dvorišni stan 43 m² u Petrovaradinu. Tel.: 060 5450440.

Prodajem štrikaći stroj stolni »Empisal«, skoro nov. Tel.: 5742-136 Odžaci.

Povoljno izdajem manje skladište, podrum i tavanski prostor, veliko dvorište pogodno za parkiranje kombija, kamiona i za auto-plac, kod autobusnog kolodvora u subotici. Tel.: 064 9640745.

Prodaje se nov el. štednjak sa ravnom pločom, orahovo stablo, 2 felne s čeličnim prstenovima za kamionsku prikolicu. Tel.: 024 532570.

Naprodaj moderna ekskluzivna prelijeva italijanska vjenčanica, tepih i staze. 024 528682.

Prodajem metalni kavez za gajenje pilića s hranilicama. Tel.: 024 453-5319.

Prodajem klasični kauč sa naslonom u dobrom stanju ručne izrade, tapacirain. Tel.: 024 453-5319.

Izrađujem hrastove čamce, nekoliko tipova, od 3 do 6 metara dužine. Prijevoz po dogovoru. »Novogodišnja akcija« - vesla - bijeli barski jasen. Petar Okrugić, Morović. Tel.: 064 3467056. www.okrugic-camci.co.rs

Prodajem vilerove goblene. Tel.: 063 8579679.

Prodaje se garaža u sklopu stambene zgrade na Radijalcu, A. M. Tita 26/b s priključkom na grejanje, vodu i struju. Tel.: 069 2887213.

Prodajem zob, deblo oraha i kruške, muške čačšire i kožne čizme, rojtoš i plišane marame, stol na razvlačenje sa stolicama. Tel.: 024 532-570.

Tečajevi italijanskog jezika, početne i napredne grupe. Naučite jezik ljepote i elegancije. Tel.: 065 2597700.

Prodajem motokultivator IMT-506 Tel.: 065 4033077.

Prodajem 4 sobnu kuću na tihom i mirnom mjestu u Velikom Radanovcu, autobus na 400 m. Gradska voda, telefon, plin. Može zamjena za poljoprivredno zemljište. (cijena 50.000 eura) Tel.: 064 1759512.

Prodajem nov dvoiposoban stan na I. katu 70m². Garaža i podrum, u ulici Bore Stankovića u Subotici. Može zamjena za poljoprivredno zemljište. Stan je sređen. Tel.: 064 1759512.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi« VAŽI DO 28.3.2014.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju »Hrvatske riječi«.

Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Hrvatska likovna udruga
»CROART« prodaje umjetničke slike, djela članova udruge.
Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge.
Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218;
e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

HKC »Bunjevačko kolo«, Likovni odjel, vrši prodaju slika svojih članova. Slike se mogu vidjeti u prostorijama Centra, ul. Preradovićeve 4. radnim danom od 8-14 sati. Tel.: 024/556-898 ili 555-589.

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
»Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Ivan Gregurić, Mato Groznica,
Slavica Mamužić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Thomas Šujić,
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

ODGOVORNA UREDNICA:

dr. sc. Jasminka Dulić (hrurednik@tippnet.rs)

POMOĆNIK I ZAMJENIK

ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić (zsaric@hrvatskarijec.rs)

REDAKCIJA:

Davor Bašić Palković (kultura i urednik Kužiša)
(dbpalkovic@hrvatskarijec.rs)
Slavica Mamužić (novinarka) (smamuzic@hrvatskarijec.rs)
Dražen Prčić (sport i zabava) (dprcic@hrvatskarijec.rs)
Željka Vukov (društvo) (zvukov@hrvatskarijec.rs)
Zlata Vasiljević (dopisništvo Sombor)
Suzana Darabašić (dopisništvo Šid)

ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:

Mirko Kopunović (mkopunovic@hrvatskarijec.rs)

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik) (tsujic@hrvatskarijec.rs)
Jelena Ademi (grafička urednica) (jademi@hrvatskarijec.rs)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević (nsudarevic@hrvatskarijec.rs)

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević (distribucija@hrvatskarijec.rs)
Ljubica Vujković-Lamić (tajnice@hrvatskarijec.rs)
Branimir Kuntić (pravnik@hrvatskarijec.rs)

KOMERCIJALA:

Mirjana Dropulja (komercijala@hrvatskarijec.rs)

TELEFON: ++381 24/55-33-55; ++381 24/55-15-78;
++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: »Rotografika«
doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registrarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизacija
у публикацији Библиотека
Матице српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

ČESTITAMO:

Oživotvorenje Božjeg plana

Tradicionalna misa za trudnice, koja se održava u crkvi svetog Roka, u proteklu je nedjelju bila doista posebna, jer su se spojile tri prigode. Naime, prije same svete mise vjernici su se prisjetili našeg pokojnog biskupa *Lajče Budanovića* i obratili mu se. Župnik monsijor *Andrija Anišić* podsjetio je na njegov

vlč. Anišića, a ovaj put je snažno istaknuo i pitanje čedomorstva. Umorstvo nerođene nedužne djece nije samo za osudu, već su kroz molitvu na ovoj prigodi vjernici, vođeni svojim duhovnim pastirima, zazivali Svevišnjeg da pomogne i djeci čiji roditelji ne žele da ih prihvate.

život, zalaganje i velike uspjehe. A nakon mise održano je klanjanje, devetnica svetom Josipu te je tema obitelji opet bila neraskidivo vezana za prelijepi događaj blagoslova trudnica.

Crkva svetog Roka bila je ovom prigodom puna, vjernici su se tiskali na misnom slavlju. A, ispred oltara, u specijalnom prvom redu, na stolicama koje su već puno puta na ovaj način dočekivale mlade očeve i majke u blagoslovljenom stanju, okupilo se deset trudnica. Mlade i zrele žene okupile su se kako bi primile ovaj dragocjeni sakrament u trenutku kada u sebi nose dar Božji, a to je novi život. Neke su od njih bile same, druge sa svojim supružnicima, a nemali broj parova došao je s djecom, jer ih već imaju.

Proširenje obitelji, radost trudnoće, važnost prihvatanja materinstva, često je lajt-motiv nastojanja

Kao što je poznato, čak i liječnici, koji bi trebali štiti ljudski život, znaju roditeljima predlagati pobačaj, pa vjernici preuzimaju post i pokoru kako bi od Boga izmolili nadnaravni utjecaj radi očuvanja nevinih dječjih života.

U takvoj situaciji svojedobno je bila i našim čitateljima poznata *Ana Vukov*, koja je rođena s Downovim sindromom, a koja je i ovaj put radosno, nesputano šetala crkvom tijekom mise, slaveći radost života. Njena majka *Tanja* i otac *Ivan* bili su u prvom redu, među primateljima blagoslova. Dakle, očekuju peto dijete i opet pokazuju svoju snagu vjere i usmjerenosti na oživljavanje Božjeg plana. Stoga dopustite da obitelj Vukov po treći put bude fokusirana u našoj rubrici i da im od srca čestitamo!

Nikola Perušić

IZ IVKOVIĆ ŠORA

Prošlo i to...

Piše: *Branko Ivković*

Faljni čeljadi moja, fala dragom Bogu prošlo i to, sad sam se niki malo umirijo, kad god je to vokšovanje ja se sav niki unezvirim pa me uvati niko češanje, pa šta ću, pa di ću, pa s kime ću, al sad sam se bome rešijo – neš se

ti moj Braniša više opšte s tim žderat, lipo kugod moj dida i majka kad su išli, lipo zaokružiti poslidnjeg i to ti je to, ta mora i taj poslidnji dobit koji glas, a ja lipo skinem obvezu a ne ko dosad, palim televiziju, oni se lipo izdivanjivaje a na kraju ništa, di si bijo - nigdi, šta si radijo - ništa. Samo provardo vrime, mogo se mitrađ razbacit po žitu, jal đubre izvuć na njivu. Dok sam se ja tako prislišavo na klupici pod zabatom naiđe moj Pera pa oma s taraba na me: »Ta jesil ti vidijo moj Braniša kako nas to snašlo, pa to se u našim selu nikad nije trevalo, pa ovi dobili pa oni dobili, joj šta će sad bit s nama, kako ćemo to pribortat?« Ja ga gledim onako kugod da ga nikad nisam vidijo, pa se ne možem isčudit. Pa šta je s tobom čovče božiji, nisil valjda pofalijo pa da te moram na onaj varoški »salaš«? Ta šta mož bit očin s nama, ta jesul tebi poderane čakšire odastrag kugod i meni? Jesu, jel nemaš novaca za sadnju ko i ja i većina nas mali? Nemaš, e pa onda se nemoj opšte sekirat, nama ode u našem Ivković šoru će bit isto tako kako je i dosad bilo, lipo ćemo krpit kraj s krajom, zatezat ugaćnjak oko trbuva, daće Bog pa ćemo valjda odranit malo josaga makar kradom za se da napunimo pod odžak, barem nisam čuo da su objavili obavezu, a ni brkove nam ne možedu počupat kugod našim didama kad smo obrijani, i šta se onda imadeš sekirat kojeg andraka? A kako si uletio vamo ja mislijo da si malo »munjen« u glavu i da ti možda krepala krmača od prasica jel kaka druga nevolja, kad ono ti o izbiranjima, a iziš ji da nam to najveća nevolja di bi nam bijo kraj! Imadem ja veću nevolju, a i to ću rešit i to jevo oma, samo da provre voda u katlanki. Pera će nako iznenađen: »Kaku Bože iz čovikom« Ta ja litos kupijo niki veliki pilića kad ono svi skoro pivci, očin njim njev tuku se ko kerovi po avliji, jedan tiska i tuko bi mi unuku, e tom je danas »pribrojavanje« al ne glasova već minuta, jevo skoro vreje. »Blago tebi«, Pera će, »al ja sam niki taki kad još prija počmedu divanit na radiju i televiziji o izborima, ja samo niki počmem drćat i trest se i stalno se niki sekiram.« E tu sam te čeko čovče, a koji ti andrak pa glediš te kojikake miškulancije i lagancije, ta gledaj kugod ja samo reklame kad reklamiradu vino, pivo, ilo kojikako, a i torte i pite ne marim, već ti se zablenducaš u makar čega ko oždrt u tarabe, od tog nikake asne, neg kad si već tute, a nisam te zvao, dok se ovo ne ugrije ded donesi sa zidića u ketrencu tu litru da se malkoc »pričestimo« i popijemo ovima za pobeđu što ćedu vladat, nek njim bog da sto srića do novi vokšovanja! Ajd zbogom čeljadi i nemojte se sekirat. Vaš Braniša.

Ope njegovi izvisili

Bač Iva jedva dočeko da osvine ponediljak, da više ne gleda ne primudre na televizije, što ko grebencijaši sve unaprid znadu, al ope se pokazalo da ni oni nisu mogli pogodit baš sve. Ščim je zapalijo televiziju, čuje da je puno ni što su već vraganajst godina bili na državni jasli poispadalo, a vaj što su njegovi pod njim, jedva prošlo. I bome, kanda će njegov izvisit sa državni jasli. Al ko zna, možda će tude, ko i prošli put, ope bit kakegod cenzarije. Štodir mu prikinijo Taksa.

Niko se javlja sone strane vraci, ni isprva ni glas pozno. Ka je izašo i otvorijo, baš se obradovo. Došo ga malo obit jedan njegov stari pajta isprika. Dugo se nisu vidli, a on se krenijo vamo u varoš ko naši. Kaže ka već prolazi kroz bač Ivino selo, nije red da mu se ne javi. Izgleda da se još malo podotavijo, jedva prošlo kroz vraca. Unišo je, sijo zastal, a ka mu je bač Iva ponudijo bukaricu katarke malo se ko nešto, veli tira lemuzinu, pa ne bi voljijo da ga uvatu. Al ope je uzo, vad neće ta jedna bit priviše. Malo su se dali u divan, od čega će, neg od izbiranja. »E, moj pajto, možda ćeš kazat da to ni moja briga, al šta će sad tvoji, ka na državni jasli više ne budu ti što ji je jako voljijo vaj naš što je sad u reštu, a kadgoda bijo prvi?«, pita gost i povuče malo iz bukarice. »Ta neka mi stajat na muku. Bijo sam prvač na više koferencija di se divanilo otoga, al džabe. Bilo i taki što baš i nisu bili zoto da se idemo izbirat pod vima pod kojima smo išli, velu ... bolje da ni ne pripovijam šta velu, jel ako čuju, moglo bi mi bit i po ušima. Još će reč da su ni što pripovidu krivi za sve što je ispalo, a ne ni što čutu i mutu«, odvrati bač Iva i nalje još jednu bukaricu. »Al pajto, ne razumim kako se niko ni sitijo ko ste i šta ste, pa da ste se lipo složili i sami izašli na izbiranje, možda onda ni ne bi morali čekat da vam niko ponudi državne jasle? Zašto baš uvijek morate bit pod drugima?«, sad već i gost izdune bukaricu, a bač Ivina u to donese malo nasičene šunke i kobasice i kuvani jaja. »E, moj pajto, džabe ti vaki divan. Ljudi su svi ništa naodrt, brež posla, a i ni što radu, nadnice, male ko nikad, dobiju nekoliko miseci kasnije. Ni jim nidočega, ne znu kako će sve što triba poplaćat, šta će sutra pojist, koliko će moć pružit dicama. Zoto sad svi ko ovce tražu magarca da ji vodi na bolju pašu, a ne gledu što taj magarac ni ni od njeve fele. Vidiš, mi sve više postajemo ko vi u čije države živimo, pa isto ko i oni ne možemo slidit ideju, neg nam triba vođa«, tolmači mu bač Iva i otriše oko tvrdim dlanom. Gost više ništa ni ni pito, vidi da je to za bač Ivu težak divan. Samo su izdunili još po jednu, pa se pozdravijo š bač Ivom i njegovom, zapalijo lemuzinu i ošo. Samo je Taksa još dugo lajo za njim.

Piše: Ivan Andrašić

MISLI POZNATIH

- **Turgenjev:** Prekomjeren ponos oznaka je sitne duše.
- **Proust:** Svaka je zamisao laka kad se ne uzme u obzir stvarnost.
- **Morley:** Ako ste ušutkali nekoga, niste ga i preobratali.

KVIZ

Antun Gustav Matoš

Koje je godine i gdje rođen hrvatski pjesnik i novelist Antun Gustav Matoš?
 Kada napušta Hrvatsku?
 Gdje je našao utočište?
 Kako je preživljavao u Srbiji?
 Koje godine i kojim djelom ulazi u svijet književnosti?
 Kako se zovu tri njegove zbirke pripovijedaka?
 Koje su neke od njegovih najboljih pjesama?
 Po kojoj je uzrečici ostao zauvijek upamćen?
 Kada je i gdje umro Antun Gustav Matoš?

Rođen je 13. Lipnja 1873. godine u Tovarniku.
 Dežertirao je iz austrijske vojske 1894. godine.
 U Šapcu i Beogradu.
 Davao je instrukcije, svirao violončelo, pisao za novine.
 5 pripovijesti Mladi savjesti.
 Iverje, Novo iverje i Umorne priče.
 Samotna ljubav, Djevojčici umjesto igracke, Ujeha kose.
 Bunjevac podrijetlom, Srijemac rodom, Zagrepčanin odgojem.
 Umro je u Zagrebu 17. ožujka 1914. godine.

Kelebijska preriya!

VICEVI

Pita učiteljica malog Pericu:
 - Kaži mi jednu slučajnost?
 - Moji mama i tata su se vjenčali istoga dana!

U Australiji skakuće klokanica i svakih stotinjak metara se zaustavi. No, umjesto klokanića iz njezina tobolca viri pingvin i povraća. Za to vrijeme na Antarktiku u skupini pingvina sjedi jedan klokanić, zabrinuto gleda okolo, povremeno kihne i mrmlja:
 - Eh, te glupe razmjene učenika.

Spašen križ star više od 100 godina

Na inicijativu obitelji *Paje Ivankovića* odazvalo se nekoliko ljudi koji su svojim radom sudjelovali u obnovi križa. Na taj način su dali primjer kako se može ući dublje u korizmu, vrijeme priprave za Uskrs, ali i kako pridonijeti očuvanju baštine.

Obnovljeni križ nalazi se nadomak Subotice na Sivačkom putu na samoj granici između Žednika i Male Bosne. Obitelji *Vojnić* i *Antunović* su ga podigle

Križ prije obnove

1906. godine na slavu Bogu, no kako kaže Pajo, njihove žive potomke nije uspio pronaći. Pajo se odlučio na ovaj pothvat budući da je križ bio u opasnosti da se sruši od jedne veće oluje, jer mu je temelj propao. Križ je od prirodnog kamena i u dobrom stanju s obzirom da je star više od 100 godina i šteta bi bilo da se urušio. »Postavljen je novi betonski temelj, a na križu je izvršeno čišćenje uz sitne popravke i nakon toga postavljen je natrag na svoje mjesto, gdje će i narednih 100 godina, a nadamo se i više, moći svjedočiti o živoj vjeri ljudi grada Subotice«, kaže Pajo.

»Možda sad i nije moment investirati u ovakve stvari, ali ako nećemo mi, tko će? Mi smo sad oni koji trebamo vrtjeti točak povijesti, a još imamo i volje i snage da se ne bi ono što je netko nekada uradio, stekao, podigao i na neki način svjedočio svojim načinom života, srušilo i izbrisalo s lica zemlje. Trebamo sačuvati ono što su nam stari ostavili u baštinu i obveza nam je prenijeti to sljedećim generacijama«, rekao je Pajo te također zahvalio svima koji su doprinijeli da se ova inicijativa ostvari.

Je. D.

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

ЈКП "Суботичке пијаци"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

JP SUBOTICA-TRANS

TELEFON: +381 24/555-466, FAX 556-548,
ta.sutrans@gmail.com www.sutrans.rs

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

NAGRADNA IGRA HRVATSKE RIJEČI

Poštovano čitateljstvo,

danas objavljujemo četvrti nagradni kupon naše i vaše nagradne igre.

Pravila su vrlo jednostavna, potrebno je sakupiti šest kupona (pod brojevima od 1-6), koji će biti objavljivani u tjedniku Hrvatska riječ i sve skupa ih poslati na adresu naše redakcije: Trg Cara Jovana Nenada 15/II.

Svaki sudionik nagradne igre može poslati neograničeni broj kuverti pod uvjetom da se u svakoj nalazi šest nagradnih kupona (1-6) ili ih donijeti osobno u našu redakciju.

Nagradna igra traje do ponedjeljka 14. travnja, kada je i zadnji dan za prijem nagradnih kupona.

Javno izvlačenje nagrada bit će upriličeno u prostorijama Hrvatske riječi u utorak 15. travnja u 11 sati, a popis sretnih dobitnika bit će objavljen u broju 575 koji izlazi 18. travnja.

NAGRADE

- ▶ TELEVIZOR
 - ▶ BIKIKL DIAMOND (Venera bike)
 - ▶ OGLEDALO ZA KUPAONU (Bane doo, Starine Novaka 57)
 - ▶ 2x2 NEDJELJNA RUČKA U MALOJ GOSTIONI NA PALIĆU
 - ▶ ŽENSKA TAŠNA (Banjo shoes, Matka Vuković 3)
 - ▶ ŽENSKA BLUZA (Boutique Mademoiselle, Petra Drapšina 4)
 - ▶ COLON CLEANSE (Prirodni izbor Wellness – SR, doo Subotica 024 456 83 57)
 - ▶ VAUČER OD 7.000 DINARA ZA POLAGANJE VOZAČKOG ISPITA B KATEGORIJE (Auto škola Royal, Matije Gupca 56)
 - ▶ 3 x TOALETNA VODA (Signal +, Rudić ulica 6)
 - ▶ SERVIS ZA KAVU (Futura, Rudić ulica 2A)
 - ▶ GRUDNJAKI ČARAPE (Primera, prizemlje Robne kuće Centar)
 - ▶ VOĆNI PAKET (Fruit bar, Vladimira Nazora 3)
 - ▶ 2 KUNIĆA (Farma kunića Ane Karan)
 - ▶ DAR IZNENAĐENJA (STR Ibi, Trg Cara J. Nenada 9)
 - ▶ UMJETNIČKA SLIKA IZ FUNDUSA CROARTA
 - ▶ UMJETNIČKA SLIKA IZ FUNDUSA HRVATSKOG KULTURNOG DRUŠTVA VLADIMIR NAZOR (Stanišić)
 - ▶ UMJETNIČKA SLIKA IZ FUNDUSA HRVATSKOG KULTURNOG CENTRA BUNJEVAČKO KOLO (Subotica)
 - ▶ -OPTIČKO PODEŠAVANJE TRAPA – OPTIKA
 - ▶ -MONTAŽA, DEMONTAŽA I BALANS 4 PNEUMATIKA
 - ▶ -KONTROLA I DOPUNA KLIMA UREĐAJA (Auto kuća Vidaković, Starine Novaka 53, 024 566 226)
 - ▶ STUDIJSKO FOTOGRAFIRANJE (Zoom photo, Dušana Petrovića 4, 024 553 978)
 - ▶ USKRŠNJI DAR IZNENAĐENJA (Stil B, Štrosmajerova 18)
 - ▶ 25 X TIMER ZA KUHANJE (Promostar, Somborski put 18)
- ...U pripremi su još i druge nagrade čija je realizacija u tijeku i o kojima ćemo vas obavještavati tijekom trajanja nagradne igre...

